

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 43 (1966) 1987 SPALIS-OCTOBER 20

LIETUVOS KRIKŠČIONYBĖS METAI

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Veiksniai ir gairės

Mūsų išeivija džiaugiasi pilnu laisvės gyvenimu – jos nevargina jokie prievartiniai varžtai, jokios diktatorinės taisyklės, tačiau ji nėra palaida bala. Tai daugiau ar mažiau organizuota visuomenė, turinti savo vadybę. Tiesa, pastaroji nėra vientisa, uniforminė, centralizuota, nes išeivinė visuomenė yra labai įvairi savo galvose, interesais, pasaulėžiūra, nusiteikimu. Tai atsispindi ir išeivijos viršūnėse, kurias paprastai vadiname veiksniais. Žiūrint pasauline apimtimi, jų yra trys: Diplomatinė tarnyba, Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas ir Bendruomenė. Ne visuomet tie mūsų veiksniai sutaria. Ir tai nieko nuostabaus demokratiniam pasaulyje. Kaip nevienoda išeivinė mūsų visuomenė, taip nevienodi ir veiksniai. Diplomatinė tarnyba atstovauja Lietuvos valstybingumui. VLIKas, įsisteigęs dar Lietuvos pogrindyje kovai už krašto bei tautos laisvę, rūpinasi Lietuvos laisvinimu. Bendruomenė, įsteigta už Lietuvos ribų, telkia išeiviją kovai už tautinį išlikimą bei Lietuvos laisvę nepartiniais pagrindais. Kiekvienas tų veiksmų turi savo tradicijas, savo praeitį, savo veikėjus bei rėmėjus. Visiems jų netrūksta nuopelnų, sukrautų per ketvertą ar daugiau dešimtmečių.

TAIP, nuopelnų netrūksta, bet, kaip minėta, trūksta sutarimo. Kai nesutariama neesminiuose dalykuose, visuomenė nesijaudina, laiko tai natūraliu dalyku, bet kai nesutariama esminiuose dalykuose, visuomenėje kyla susirūpinimas. Jei būtų rinkimai, tas visuomenės susirūpinimas būtų labai aiškiai išreikštas. Sekant mūsų veiksmų darbus, esminių nesutarimų mažai tematyti. Trintis girdima daugiausia ambicinėje plotmėje tarp VLIKo ir Bendruomenės viršūnių. Diplomatinė tarnyba su savo šefu dr. St. Bačkiu laikosi nuošaliai ir minėtoje trintyje nedalyvauja. VLIKas Lietuvos laisvinimą laiko išimtinę savo veiklos sritimi ir savarankišką Bendruomenės reikimąsi toje srityje laiko nepriimtiniu. Bendruomenė savo veiklos plotu laiko visą lietuviškąjį gyvenimą, iš kurio negali būti išjungtas Lietuvos laisvinimas. Bendruomenės nedalyvavimas organizuotu būdu Lietuvos laisvinimo veikloje būtų nusikalstamas dalykas tautai. Viešumoje apie viršūnių trintį taip nesakoma, tačiau už viso organizacinio fasado glūdi tyli rivalizacija, kuri kludo abiem veiksniam susėsti prie vieno stalo ir planuoti bei veikti koordinuotu būdu. Ir tai vyksta jau daug metų. Galimas dalykas, laukiama vieno ar kito veiksmo nusilpimo bei išėjimo iš rikiuotės. Jeigu taip yra, tai tokia laikysena kartą turėtų baigtis.

STEBINT mūsų visuomenės pulsą, jaučiamas tam tikras nerimas dėl minėtos veiksmų laikysenos. Šiuo metu iš tų veiksmų laukiama naujų gairių ryšių su Lietuva srityje. Keičiantis būkle okupuotoje Lietuvoje, kyla klausimas išeivijoje: kas toliau? Iki šiol ryšiuose su sovietų okupuotu kraštu buvo laikomasi daugiau ar mažiau seniau veiksmų sutartos gairės – ribojamasi asmeninio pobūdžio ryšiais. Dabar keliamas klausimas platesnių ryšių, būtent organizacinio pobūdžio. Ar jie išeivijai priimtini politiniu, kultūriniu ir tautiniu požiūriu? Tai esminis klausimas, kurio sprendime turėtų pasigirti mūsų veiksmų balsas. Kadaise jie, susirinkę White Plains vietovėje, nustatė pirmąsias gaires ryšiams su okupuota Lietuva. Tiesa, jos susilaukė ir kritikos, bet vis dėlto mūsų visuomenė turėjo kuo remtis bei grįsti savo orientaciją. Dabar atėjo laikas iš naujo peržiūrėti ligšiolinę praktiką ir apsvaistyti dabarties galimybes. Jeigu tai artimiausiu metu nebus padaryta, mūsų visuomenės prasidės pasimetimas, nesorientavimas, kuris pakentis visam išeivijos frontui. Veiksmų konferencija turėtų tą klausimą vispusiškai apsvaistyti ir paskelbti naujas gaires. Be jų atsirastų tiek gairių, kiek išeivijoje galvų. Organizacija išeivija ir čia turėtų reikštis organizuotu bei koordinuotu būdu.

KANADOS ĮVYKIAI

Paštininkų ir mokytojų streikas

Pašto vidaus tarnautojų streikas, pradėtas rugsėjo 30 d., baigtas spalio 16 d. parlamento aktu, įsakančių streikuojantiems grįžti į darbą. Unijos vadas Jean-Claude Parrot pareiškė unijos sutikimą grįžti į darbą, bet ir toliau kovoti prieš pašto vadovybės užmojų dalį pašto patarnavimų pavesi įvairiom parduotuvėm. Esą tuo būdu daugelis dabartinių pašto tarnautojų netektų darbo. Beveik tris savaites trukęs vidaus tarnautojų streikas šį kartą visuomenės buvo mažiau jaučiamas, nes vadovybė buvo suorganizavusi būrius norinčių dirbti streiklaužių. Jų dėka paštas veikė, nors ir nepilnai. Pradžioje streikai buvo rotaciniai, bet kai įsikišo vyriausybė, streikas tapo visuotiniu. Kai kuriose vietose įvyko streikininkų susidūrimai su policija, tvarkant įvežimą autobusais pavaiduojančių darbininkų ir pašto patalpų. Parlamento įstatymo priėmimą užvilkinio liberalų ir socialistų opozicija, bandžiusi

sušvelninti įstatymą. Kompromisinio būdu priimtas įstatymas įsakė unijos vadovams paskelbti grįžimą į darbą. Neklaudžiam nustatė bausmę – netekimą pareigų unijoje penkeriem metams, be to, iki \$50,000 baudą už dieną pareigūnams, \$100,000 – unijai. Pastarosios pirmininkas Parrot tebesilaiko karingai ir pareiškė spaudai: už dvejų metų dabartinį Kanados vyriausybę bus pašalinta, o unija pasiliks. Parlamento įstatymas, įsakančias pašto tarnautojams grįžti į darbą, numato paskyrimą tarpininko deryboms tarp pašto vadovybės ir unijos. Nepavykus deryboms, tas pats tarpininkas taps arbitru, kurio sprendimas abiem pusėm bus privalomas.

Toronte kritiškai buvo sutiktas rugsėjo 22 d. prasidėjęs valdinių pradžių mokyklų 9.600 mokytojų streikas, be pamokų palikęs 157.000 vaikų. Tiesa, mokytojų sutartis buvo pasibaigusi 1986 m. rugpjūčio 31 d., bet streikui buvo ruošiamas

Jungtinis Montrealio choras Šv. Kazimiero šventovėje 1987 m. gegužės 23 d. atliko kantantą "Kryžių ir Rūpintojelių Lietuvai". Jungtinis Toronto, Mississaugos, Hamiltono ir Londono lietuvių choras (150 asmenų) tą pačią kantantą atliko Toronto Ryersono politechnikos instituto salėje 1987 m. lapkričio 14, šeštadienį, 7 v.v., minint Lietuvos krikščionybės sukaktį. Kantatos autoriai – H. Nagys ir A. Stankevičius

Nuotr. D. N. Baltrukonio

Erzinantis nusikaltėlių pajieškų pobūdis

Ižvalgus žymaus Kanados žurnalisto Peterio Worthingtono straipsnis laikraštyje "The Financial Post" 1987 m. rugsėjo 14 d. laidoje

"Mūsų laikų apraška – karo nusikaltėlių medžioklė po 40 ar 45 metų. Kai kam tai beveik manija, jei ne kerštas, ir tai toks kerštas, kuriame nužudytų asmens giminės keršija, sunaikindami žudiką arba jo šeimos narius.

Karo nusikaltėlių atveju kerštas skatinamas ne tu, kurie patys yra nukentėję nuo nacių arba tų, kurie kovojo prieš nacius karo metu, o tos kartos, žmonių, kurie niekad nematė nei karo, nei stovyklų.

Yra kažkas nelogiško, aporūnistiško vienbalsiame priėmimo Kanados įstatymu, įgalinančio teisti įtariamus nacių karo nusikaltėlius, gyvenančius Kanadoje, kurie esą padarę "didžiausius nusikaltimus visoje istorijoje".

Mūsų mintyse kyla klausimas, kodėl mes nekėlėme šio klausimo prieš 40 metų, kai karas buvo ką tik pasibaigęs ir pėdsakai dar buvo ryškūs?

Galimas dalykas, kad tai, kas vyksta dabar, yra psichologinė kompensacija tiems, kurie nekovoję ar nekenčėję, aistra tuo būdu dalyvauti savo tėvų kančioje. Tai kartų įjieskojimas "teisybės", užtikrinimo, kad holokaustas niekad nebus pasikartotų.

Po karo nebuvo keršto dvios nei išlikusiose nacių aukose, nei kariuose, kovojusių Hitlerio pusėje. Vietoje to buvo jaučiamas didelis palengvėjimas, kad karas pasibaigė. Dauguma žmonių troško grįžti į normalų gyvenimą.

Nesąmoningas paslanktas Nebuvo jokio palankumo naciams. Nebuvo nė baimės. Nacizmo ir fašizmo simboliai

si išstis metus, pasirenkant mokslo metų pradžią, kai įkai-tais tampa mokiniai. Metinė pradinį Toronto mokyklų mokytojų alga dabar yra nuo \$21.615 iki \$46.351. Atlyginimas yra susietas su turima kategorija ir darbo metais. Kategoriją mokytojai gali pagerinti specialiuose kursuose vasaros atostogų mėnesiais. Spaudoje pasirodė pranešimų, kad the mokytojai turi 12 laisvų dienų profesiniams reikalams per mokslo metus ir iš viso mokykloje dirba tik 37 savaites. Atrodė – ko gi daugiau gali norėti? Daug ką nustebeino netikėtas mokytojų reikalavimas kas savaitę mokykloje gauti 200 minučių pasiroš-

buvo mirė – vienas nusižudė Berlyno bunkeryje, kitas buvo pakartas žemyn galva Milane. Tik po kelių metų pasidarė madinga tarp žmonių, niekad nemačiusių tikrovės, kaltinti idėjinus priešus – nacius arba fašistus, tuo būdu nesąmoningai teikiant respektą tai baisiajai ideologijai.

Šiandieną Izraelyje teisiamas Ivanas Demjanjukas kaip karo nusikaltėlis. Kyla daug ginčų, nes jo atvejis nėra aiškus. Jis teigia esąs ne tas asmuo, o atsiminimai išblukę, įrodymai abejotini po tiek daugelio metų.

Nelaimė Demjanjukui byloje yra ta, kad, nepaisant pagrįstų abejonių, bausmė yra neišvengiamą. Jeigu jis nebūtų nušautas, visos pastangos patraukti teisminę atsakomybę įtariamą karo nusikaltėlį nueitų niekais. Sunku tikėti, kad Izraelio teismas turėtų drąsos suabejoti kaltinimu asmenis, laikomi Ivanu Žiauruoju, sunaikinusi tiek daug žmonių.

Ukrainiečiai, kurie buvo nacių ir sovietų aukomis, yra suerzinti, nes laikomi kolaborantais. Jie jaučia, kad prieš Demjanjuką ruošiamą neteisėbė. Demjanjukas gali išeiti iš to teismo ir kaip auka, ir kaip nusikaltėlis, netgi kankinys. O to niekas nenori.

Savotišku būdu Demjanjukui teismas ir atgaivina nacių medžioklės gali būti panaudotas sukelti pykčiui prieš žydus.

Rudolfo Hess mirtis taip pat prisidėjo prie ginčo apie nacius. Hessas, užmirštas ir pasimetęs senatvėje, neatgaikojan-

tį pamokoms. Tokiu atveju reikėtų samdyti kelis šimtus mokytojų pakeisti tiems, kurie ruošiasi pamokoms. Kritikai suabejojo, ar pradinėje mokykloje dirbančiam mokytojui iš tikrųjų reikia pasirošyti kiekvienai pamokai, kurios mažai keičiasi, nėra komplikuo-

Tėvai buvo pradėję reikalauoti, kad streikuojančius Toronto mokytojus darban sugrąžintų Ontario parlamento sprendimu premjero D. Petersono vyriausybė, ten turinti didelę liberalų atstovų daugumą. Premjeras D. Petersonas, atsakęs valdžios kišimosi, išvyko Šveicarijono, norėdamas Toronto iškovoti olimpinės vasaros (Nukelta į 8-tą psl.)

tis Hitlerio garbintojas, visuomet buvo truputį absurdiškas.

Tiktai Kremlius reikalavo, kad nebūtų jam pasigailėjimo ar lengvato. Britai, prancūzai ir amerikiečiai būtų palaikę jį jau prieš dešimtmečius. Sovietų cinizmą pabrėžė "Spectator", pastebėdamas, kad 20 milijonų žmonių, žuvusių Didžiajame patriotiniame kare, niekad negalima užmiršti, o 20 milijonų, žuvusių kolektyvizacijoje ir valymuose, niekad negalima minėti.

Hesso ironija

Hesso ironija yra ta, kad jis nebuvo karo nusikaltėlis. Jis buvo kaltinamas ankstyvesniu "šamokslu prieš taiką". Jis nusileido parašyti Britanijoje dar prieš baigus nacių vykdomas žudynes mirties sotyklėse. (Jeigu jo "taikos misija" būtų pavykusi, jis būtų galėjęs būti kandidatu Nobelio taikos premijai).

Kodėl Kanada ribojasi teisimu tik įtariamų nacių karo nusikaltėlių? O kaip su pirmaisiais atvejais karo metais, kai Hitleris ir Stalinas buvo sąjungininkai, pjaustę Europą ir padarę karo nusikaltimų, tokių pat, kokie įvyko Hitleriui puolus buvusį savo sąjungininką?

Kaip su sovietų nusikaltimais puolant Suomiją ir prievartinį išreikalavimą reparacijų iš jos po karo už tai, kad priešinosi sovietiniam puolimui?

Kaip su sovietų nusikaltimais Lenkijai? Kaip su Katynio mišku, kur NKVD nužudė 15.000 lenkų karininkų, o Stalinas kaltę suvertė Hitleriui?

Karo nusikaltėlių įjieskojime ir nuolatiniame holokausto priminime nerimą kelia tai, kad tos pastangos neatgrasino nuo žudynių kitų valdžių ir neapsaugojo nuo kitų holokaustų.

Peršasi mintis, ar tik minėtos pajieškos nėra medžiotojų troškimų patenkimas, mažai ką bendro turintis su teisybe arba išvengimu istorijos pasikartojimo?

Prie šio išvalgus straipsnio reikėtų pridurti, kad sovietai yra padarę didelių kelių tai, kad tos pastangos neatgrasino nuo žudynių kitų valdžių ir neapsaugojo nuo kitų holokaustų. Persi mintis, ar tik minėtos pajieškos nėra medžiotojų troškimų patenkimas, mažai ką bendro turintis su teisybe arba išvengimu istorijos pasikartojimo?

Pasaulio įvykiai

SOVIETINĖ SPAUDA PRADĖJO UŽPILDYTI STALINO PALIKTUS tuščius ar iškraipytus istorijos puslapius. M. Gorbačiovo pritarimą tokiems žingsniams liudija užsienio reikalų ministerijos spaudos centre surengta konferencija, kurioje praeities klaidas aptarė Mokslių akademijos demografinio istorijos skyriaus pirm. prof. Jurijus Poliakovas. Jis priminė, kad istorikams dabar jau atidaryta 80% Sovietų Sąjungos archyvų. Prof. J. Poliakovas plačiau palietė Stalino atneštą masinį terorą priverstiniam kolchozų organizavime, sutikdamas, kad tada daug buvo susilaukta aukų, bet ne dešimties milijonų kaip dabar teigiama Vakaruose. Esą kai kurie suimti, nužudyti ir ištremti asmenys buvo įtraukti į sąrašus kelis kartus. Prof. J. Poliakovo nuomone, aukų tada buvo daugiau milijono, bet lig

šiol dar niekas nėra nustatęs tikslaus žuvusiųjų skaičiaus. Konferencijoje buvo paliesti ir prieškariniai vadų teismai. Jie buvo pasmerkti mirti kaip krašto išdavikai, nors iš tikrųjų nebuvo padarę jokių nusikaltimų. Jie tapo nekaltomis stalininio teroro aukomis. Krašto išdaviku istorijon buvo įrašytas ir 1938 m. sušaudytas kompartijos veteranas N. Bucharinas, niekad nebuvęs liaudies priešu. Spėjama, kad šią temą, švenčiant spalio revoliucijos septyniadesimtmetį lapkričio 6 d. savo kalboje gali paliesti M. Gorbačiovas, skatinantis užpildyti nutylėtus istorijos puslapius. Daug kam atrodo, kad jis ilgai trukusias vasaros atostogas kaip tik ir buvo skyręs pasiruošti tai kalbai, susietai su spalio revoliucijos septyniadesimtmečio istorija.

Taikos premija

Siemtinė \$344.000 Nobelio taikos premija buvo paskirta Kosta Rikos prezidentui Ariui. Jo pagrindiniai varžovai buvo kiti du prezidentai: Filipinų – Corazon Aquino ir Argentinos – Raul Alfonsin. Premiją O. Ariui laimėjo jo planas taikai Centrinėje Amerikoje atstatyti, rugpjūčio 7 d. pasirašytas Nikaragvos, Salvadoro, Honduro, Gvatemalos ir Kosta Rikos prezidentų. Tuo planu įsipareigojama pilietinio karo veiksmus užbaigti lapkričio 7 d. ir pradėti demokratines santvarkos atstatymą, prižiūrimą tarptautinės komisijos. Antrasis penkių prezidentų susitikimas taikos klausimu yra numatytas 1988 m. pradžioje. Nobelio taikos premija O. Ariui paskirta per anksti, kai dar nėra užtikrintas jo plano įgyvendinimas. Matyt, premijos paskyrimu kaip tik ir buvo siekiama įtakos tam dar neįgyvendintam planui.

Karo aukos

Skandžių aukų susilaukė Irakas, kai Irano iššauta raketa pataikė į pradinę mokyklą Bagdade. Nuo jos sprogo žuvo 36 irakiečiai, buvo sužeista 218. Liūdniausia, kad žuvusiųjų grupėje buvo 32 vaikai, o 218 sužeistųjų – visi vaikai, išskyrus 22 suaugusius. Smūgiui buvo panaudota sovietinė "Scud-B" raketa, kurią Iranas gavo iš Sovietų Sąjungos ap-

ginkluotos Libijos. Dvi komunistinės Kinijos "Silkworm" raketas Iranas iššovė į JAV vėliavą turėjusius tanklaivius Persijos įlankoje, teritoriniuose Kuwaito vandenyse. Viena pataikė į amerikiečių tanklavį "Sungari", užregistruotą Libėrijoje, neatnešdama gyvybės aukų. Antroji sprogo Kuwaito tanklaivyje "Sea Isle City", kuris yra užregistruotas JAV ir saugojamas karo laivų. Sprogime buvo sužeista 18 įgulos narių, įskaitant ir amerikietį tanklaivio kapitoną. Tai pirmas atvejis, kai Iranas išdriso apšaudyti JAV tanklaivius. Kai šį įvykį Irano prez. A. Chamėnis paskelbė Teherano universitete, studentai šaukė: "Persijos įlanka taps Reagano kapu!"

Svarstomas atpildas

Valstybės sekr. G. Shultzas perspėjo Irano vadus raketų šūviais Persijos įlankoje nebandyti Amerikos kantrybės. Esą negalima užmiršti, kad raketa pataikė į tanklavį Kuwaito vandenyse, plaukiojantį su JAV vėliava ir karo laivyno apsauga. Net ir JAV kongrese pasigirdo balsų, skatinančių prez. R. Reaganą imtis atpildo priemonių. Jie teisingai pastebė, kad dabar labai rami padarė Libija, susilaukusi JAV karo aviacijos smūgių. Sakoma, kad tokios pamokos reikėtų ir karingajam ajatolos R. Chomeinio režimui Irane. Kinietišku "Silkworm" raketų bazės Persijos įlankos pakrantėse lengvai galėtų sunaikinti didžiojo "Missouri" laivo turimos "Tomahawk" raketos, taikinius galinčios pasiekti tūkstančio mylių nuotolyje. Kariniai taikiniai ten taipgi yra priemami lengviesiems lėktuvnešio bombonešiams. Kariuomenės ir aviacijos bazės kitose Irano vietovėse normaliomis bombomis lengvai galėtų sunaikinti didieji "B-52" bombonešiai. Daug kam atrodo, kad tokie smūgiai atneštų greitą Irano-Irako karo užbaigą. Esą Iranas tada prarastų galimybę tęsti karo veiksmams ir būtų priverstas pradėti dabar vis dar atmetamas taikos derybas su Iraku. Sprendimas yra prez. R. Reagano rankose. Pastarasis, jau susilaukęs politinės krizės dėl Irano, gali vengti įsivėlimo.

Šiame numeryje:

Veiksniai ir gairės

Organizuota išeivija reikalinga dabar naujų gairių

Erzinantis nusikaltėlių pajieškų pobūdis

Žymaus Kanados žurnalisto požiūris į opiają problemą

Vyskupas lanko lietuvių Lenkijoje

Išeivijos vyskupas Baltakis pas Seinijos ir Lenkijos lietuvių

Atsilikusi okupuotos Lietuvos spauda

Tarp gražių žurnalų bei leidinių yra ir labai menkų

Tarp raudonosios ir rudiosios grėsmės

Kai lietuviai, gelbėdamiesi nuo pavojų, bėgo į rytus ir vakarus

Žydų gelbėjimo klausimu

Lietuviai, išgelbėję daug gyvybių, tebėra mažai žinomi

Jungė visą apylinkę

Kunigas Jonas Gutauskas – plačios lietuvių apylinkės švyturys

Baltiečių diena Britanijos Londone

Pranešimas apie pirmąją baltiečių dieną Britanijos sostinėje

Amerikietis apie Baltijos valstybes

Teisininko veikalas apie Lietuvos, Latvijos, Estijos egzistenciją

"Išeivijos lietuvių sportas 1944-1984"

Sportinė lietuvių veikla už sovietų okupuotos Lietuvos ribų

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 0509
Leidėjas: Kanados lietuvių kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata – \$22, pusmetinė – \$12, remėjo – \$25, garbės – \$30 (Amerikoj – JAV doleriais).
Pavieniai numeriai – 50 ct.

Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st & 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. Subscriptions: ordinary \$22.00, supporter \$25.00, honorary \$30.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.

US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

MYLIMAM BROLIUI

a. a. JUOZUI ANKUI

iškeliavus amžinybėn Čikagoje,

jo liūdinčią seserį SALOMĖJĄ ANDRULIENĘ,
"Tėviškės žiburių" administratorę, jos šeimą, gimines, bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir dalyvaujame jų liūdesyje –

KLK kultūros draugijos "Žiburiai"
valdyba ir nariai

PADĖKA

A. a. JUOZUI ANKUI-ANKUDAVIČIUI

mirus Čikagoje, nuoširdžiai dėkojame visiems užprašiusiems šv. Mišias, už pareikštas užuojautas žodžiu bei raštu ir aukas "Tėviškės žiburiams" jo atminimui.

Dėkingi Jums visiems –

seserys ir broliai

A+ A

GERTRŪDAI KLIPČIENEI

mirus,

jos vyrą JONĄ KLIPČIŲ nuoširdžiai užjaučiame –

Br. Bagdonas

J. Jakaitis

L. J. Jakaičiai

St. G. Jakaičiai

A+ A

prelatui PRANUI VASERIUI

mirus Australijoje,

jo brolių JUOZĄ su šeima Kanadoje ir kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame –

Alvina ir Vladas Ramanauskai

A+ A

MARIJAI BASALYKIENEI

iškeliavus į amžinybę,

giminėms bei artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia –

Toronto lietuvių pensininkų klubo valdyba

A+ A

ALEKSANDRAI KLIMIENEI

Klivlande mirus,

jos brolių dr. ANTANĄ PACEVIČIŲ su šeima ir gimines nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdimė –

Haris ir Gražina Lapai

A+ A

PETRUI ŠČEPAVIČIUI

mirus,

jo dukrą DANUTĘ GARBALIAUSKIENĘ su šeima nuoširdžiai užjaučiame –

Lilija ir Audris Dvarionai
Ada ir Ed. Miklovaičiai

Vyskupas lanko lietuvius Lenkijoje

Vyskupas Paulius Baltakis, paskatintas Šv. Tėvo Jono-Pauliaus II ir pakviestas Lomžos vyskupo M. Paetzo, aplankė Suvalkų trikampio ir Lenkijos lietuvius 1987 m. vasarą

KUN. EDMUNDAS PUTRIMAS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Skubiai nuėjome į Seinų kleboniją, nes lietus smarkiau pradėjo pilti. Klebonas pakvietė svečius pietums. Vaisių metu klebonas Ragowskis vėl pasveikino apsilankiusį vyskupą Seinuose. Jis priminė, kad "komunistai iš sovietinės Lietuvos dažnai atvažiuoja į Seinus, aplanko vysk. Baranowski kapą, padeda gėlių..." Vysk. Baltakis padėjo klebonui už vaisės, primindamas, kad vysk. Baranuskas gimė jo krašte (Anykščiuose) ir jo darbai yra visų vertinami.

Lenkų šventėje

Po pietų abu vyskupai išvažiavo į Monki miestą. Tai buvo dviejų valandų kelionė. Į Monki miestą buvo pervežta Cens-takavos Marijos paveikslas kopija. Šis paveikslas yra vežamas per visas Lenkijos parapijas. Kelionė baigsis 2000 metais. Tą dieną, rugpjūčio 16, paveikslas buvo perkeltas iš Olštyno į Baltstogės vyskupiją. Šiose išskilmėse dalyvavo 30 lenkų vyskupų, iš Italijos atvykęs Marijos metų komisijos pirmininkas, vysk. Baltakis ir 20,000 tikinčiųjų. Mišias atnaušavo kardinolas Gulbinavičius, buvęs Baltstogės vyskupas. Kardinolas Glemp pasakė pamokslą, primindamas, kad šiemet Lietuva švenčia savo 600 m. krikščionybės sukaktį. Kai Baltstogės vyskupas Kisel (Kisielius), kuris neblogai kalba lietuviškai, pristatė svečius, jų tarpe ir lietuvių vyskupą Baltakį, minia pradėjo labai ploti. Vyskupas Baltakis turėjo net du sykius atsistoti. Vakarienių metu vysk. Baltakį pasodino prie kardinolų Glempo ir Gulbinavičiaus. Bevalgant kard. Glemp priminė Gulbinavičiui, kad ir jis yra lietuvis, kaip ir jų vyskupas svečias.

Vygrių vienuolyne

Rugpjūčio 17 d. popiet nuvažiavome aplankyti Vygrių vienuolyno. Ant vienos koplyčios sienos nupieštas Jogailos paveikslas. Pagal istorikus, tose apylinkėse, kur dabar stovi tas vienuolynas, Vytautas ir Jogaila kasmet susitikdavo pamedžiot. Šventovės zakristininkas yra lietuvis. Jisai smulkiai aprodė visas šventovės įdomybes.

Pakeliui į Dušnyčių kaimą pietums ir į susitikimą su Seinų lietuviams sustojome apžiūrėti naujai perstatytos Žagarių koplyčios. Vysk. Baltakis ją palaimino, nes negalėjo dalyvauti jos koncekracijos išskilmėse rugpjūčio 23 d.

Dušnyčių kaime

Dušnyčių kaime privažiavome prie tradicinių vyskupo sutikimo vartų, papuoštų rūtomis. Gyventojai pasitiko mus su juoda duona ir druska, grojant kaimo kapelai. Dalyvavo per 100 vietinių gyventojų, vysk. Paetz, Lomžos seminarijos ekonomas, klebonas Ragowskis, prel. Dzermeika, kan. Jurkevičius, kun. Kuculis ir kun. Parakevičius. Vaisės įvyko skoningai papuoštame klajime.

Vaisių metu Seinų klebonas Ragowskis parapijos vardui pasveikino atvykusius svečius. Kai jis atvykęs į Seinų parapiją prieš 20 m. iš Lomžos, "nežinojęs" tos parapijos padėties, t. y. kad lietuvių yra toje parapijoje. Atvykęs į Seinus, tuoj pat pajutęs "sieną" tarp jo ir lietuvių. Kalėdojimo metu lietuvių jo nepriėmė į savo namus. Jis stengėsi padėti lietuviams: pastatęs jiems koplyčią Žagariuose, ir kai lietuvių tęsė kovą už savo teises turėti Mišias lietuviškai Seinų bazilikoje, jis pasiūlęs lietuvių koplyčią netoli bazilikos.

Dr. Bronius Makauskas po klebono kalbos paneigė klebono pastabas, kad lietuvių ji boikotavo. Lietuviai esą gerbia kunigus, ar jie būtų lenkai, ar lietuviai. Seinų parapijos nesusipratimai įvyko tik po II Vatikano susirinkimo, kai nebuvo lietuvių parapijiečiams leista įvesti Mišias lietuvių kalba. Lietuviai sudaro apie 25% visos parapijos. Lietuvių, gyvenančių Suvalkų trikampyje, yra tarp 12,000 ir 15,000, o visoje Lenkijoje – apie 80,000. Kai lietuviams

neleido įvesti lietuviškų Mišių į Seinų baziliką, santykiai pablogėjo tarp klebono Ragowskio ir lietuvių parapijiečių. Dr. Makauskas ragino visus užmiršti praeitį ir "statyti naujus tiltus". Bet tam reikia pastoracinių reformų, pvz. lietuviškos vaikų katechizacijos ir t. t. Visų seiniečių vardu dr. Makauskas pažadėjo vyskupui Paetz visuomet bendradarbiauti ir padėkojo vysk. Baltakui už apsilankymą, o Šv. Tėvui – už jo rūpestį Suvalkų trikampiu.

Vietinio vyskupo žodis

Dalyviai padainavo keletą dainų. Vysk. Paetz papasakojo pirmuosius savo pergyvenimus, kai Šv. Tėvas paskyrė jį Lomžos vyskupui, kad ganytų lietuvių ir lenkus. "Kai popiežius mane paskyrė į Lomžą, aš nuėjau į Vatikano kriptą, kur yra lietuvių ir lenkų koplyčios. Abiejose koplyčiose meldžiausi, kad Marija padėtų man tarnauti abiem tautom. Šv. Tėvas mane pasodino kairėje pusėje prie savo širdies, kad galėčiau perduoti jo meilę lietuviams. Lietuvių problemas Šv. Tėvas žino ne tik iš dokumentų, bet ir intuicijos. Jis tikrai nori suprasti ir padėti kaip brolis ir tėvas. Per krikštą jūs esate įjungti į Vakarų kultūrą, sujunkite kultūrą su religija, siųskite savo vaikus į lietuviškas mokyklas (Punsko licejų) ir universitetus. Nenutraukite ryšių su tėvyne, kur gyvena visa tauta. Lietuva yra reikalinga solidarumo su visame pasaulyje gyvenančiais lietuviams. Jūs nesate imigrantai, esate savoje žemėje, kaip ir lenkai. Jeigu turite problemų, sakykite garsiai, kad girdėtų ir broliai tėvyneje. Negalima gyventi be entuziazmo, turime tikėti, kad pasaulis bus geresnis. Žiūriu pro langą ir matau Lietuvą. Norėjome privažiuoti prie Lietuvos sienos, kad ne tik vysk. Baltakis pamatytų savo tėvynę, kur gyvena jo motina, bet ir aš, pats norėjau paliesti tą žemę. Branginkite turimas vertybes ir jomis gyvenkite. Būtume neteisingi, jei sakytume, kad viskas praityje buvo gerai, kad mylėjome vienas kitą kaip Kristus įsakė. Žiūrėjome į atleidžiančią širdį. Tai sakau jums ir lenkams. Gana pasidalinimo pasaulyje. Kurkime krikščionišką civilizaciją. Sukaktuviniai metai tam yra gera proga..."

Aš esu liudininkas Šv. Tėvo skausmo, kad jis negali aplan-

kyt Lietuvos. Jis meldėsi prie Vavelio stebuklingo kryžiaus už Lietuvą. Aš noriu perduoti Šv. Tėvo meilę Lietuvai. Padėkite man suprasti savo problemas".

Visi dalyviai priėmė vyskupo žodžius su ašaromis ir ilgu plojimu. Po vyskupo žodžio pakalbėjo prel. Dzermeika ir kun. Putrimas. Vysk. Baltakis savo kalboje padėkojo visiems, ypatingai vysk. Paetzui už jo rodomą nuoširdumą ir pastangas išspręsti problemas, liečiančias lietuvių ir lenkus, o mons. Ragowskiui įteikė naują lietuvišką mišiolą, išreikšdamas viltį, kad vysk. Paetz pastangos bus įgyvendintos. Baigdami visi atsistojo sugiedoję "Lietuva brangi".

Smalėnuose

Atsisveikinę su visais, išvažiavome į Seinų kleboniją, kur abu vyskupai pašventino naują Aušros Vartų Marijos paveikslą, kuris kabės Žagarių koplyčioje (naujai po gaisro atstatytoje). Iš ten nuvažiavome į Smalėnų parapiją, kur vysk. Baltakis buvo pagrindinis celebrantas, koncertavo vysk. Paetz, prel. Dzermeika, kun. Kuculis, kan. Jurkevičius ir kun. Putrimas. Prieš Mišias lenkų kalba tos parapijos klebonas – oblatų vienuolis pasveikino apsilankiusį vyskupą. Tame vienuolyne yra du lietuviai klierikai, vienas dijakonas, kuris kitais metais bus įšventintas kunigu ir aptarnaus lietuvių parapijiečius.

Rugpjūčio 18 d. buvo išsiųsta telegrama Šv. Tėvui iš Punsko: "Lietuvos 600 m. krikšto sukakties proga, aplankė lietuvių, atnaušindami šv. Mišias Punsko, Seinuose ir Smalėnuose. Reiškia me dėkingumą ir ištikimybę Šv. Sostui" – vysk. Baltakis ir vysk. Paetz.

Vidugiriuose

11 v.r. iš Punsko nuvažiavome į Vidugirius, kur statoma nauja šventovė. Kol kas pastatytos tik sienos bei grindys. Statybą tvarkė Punsko vikaras. Mums belankant kitus Lenkijos miestus, jis buvo paguldytas į ligoninę. Būsimosios šventovės vysk. Baltakis atnaušino Mišias pal. Jurgio Matulaičio garbei. Vikaras Adomas pasakė sveikinimo žodį lietuviškai. Jis yra pramokęs lietuvių kalbos ir jau lietuviams atlaiko Mišias bei pasakė pamokslą lietuviškai.

(Bus daugiau)

Lankant vyskupui PAULIUI BALTAKIUI Suvalkų trikampio lietuvių, Seinų parapijos Dušnyčių kaime buvo surengtos sutiktuves, kuriose dalyvavo nemažas būrys lietuvių ir dvasiškai (iš kairės): kun. ZENONAS PARAKEVIČIUS, vysk. PAULIUS BALTAKIS, Lomžos vysk. JULIUS PAETZ, kun. BRONIUS KUCULIS ir kiti

Nuotr. E. Putrimo

Vyskupas PAULIUS BALTAKIS (viduryje) ir jį lydėjęs kelionėje į Lenkiją kun. EDMUNDAS PUTRIMAS Suvalkų trikampyje, Seinų parapijoje, Dušnyčių k. Prie jų – p. Nevillėnė ir jos sūnus Kęstutis Ntr. E. Putrimo

A+ A

kunigui STANISLOVUI VALIUKĖNUI-VALIUKEVIČIUI

Vilniuje mirus,

nuoširdžią užuojautą giminėms ir artimiesiems reiškia –

Vilniaus krašto lietuvių sąjunga

A+ A

prelatui PRANUI VASERIUI

Australijoje mirus,

jo brolių JUOZĄ su šeima ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiu –

Br. Mackevičius

A+ A

prelatui PRANUI VASERIUI

Australijoje staigiai mirus,

jo brolius – JUOZĄ su šeima Kanadoje ir VACLOVĄ su šeima Lietuvoje nuoširdžiai užjaučiame –

Halina ir Vladas Gumauskai

Kanados lietuvių fondo revizijos komisijos nariui

A+ A

VACLOVUI SKREBUTĖNUI

mirus,

reiškiame nuoširdžią užuojautą žmonai JULIJAI, giminėms ir artimiesiems –

Kanados lietuvių fondo taryba

Buvusiam Toronto Lietuvių namų revizijos komisijos nariui

A+ A

VACLOVUI SKREBUTĖNUI

mirus,

jo žmonai JULIJAI, broliui ALBERTUI Argentinoje, giminėms ir artimiesiems reiškia gilią užuojautą liūdesio valandoje –

Lietuvių namų valdyba ir nariai

A+ A

Vilniaus krašto patriotui-kovotojui

VACIUI SKREBUTĖNUI

staiga mirus,

1987 m. spalio 9 Lietuvos gedulo dieną, sergančiai jo žmonai JULIJAI, giminėms, artimiesiems ir draugams reiškia nuoširdžią užuojautą.

Ilsėkis mielas VACY, toli nuo savo tėviškės Kanadoje – Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje. Tegul Kanados medžių rudenį krentantieji lapai puošia Tavo kapą.

Vilniaus krašto lietuvių sąjunga ir
Rezistencinis Rytų Lietuvos sąjūdis

Canadian Art Memorials Ltd.

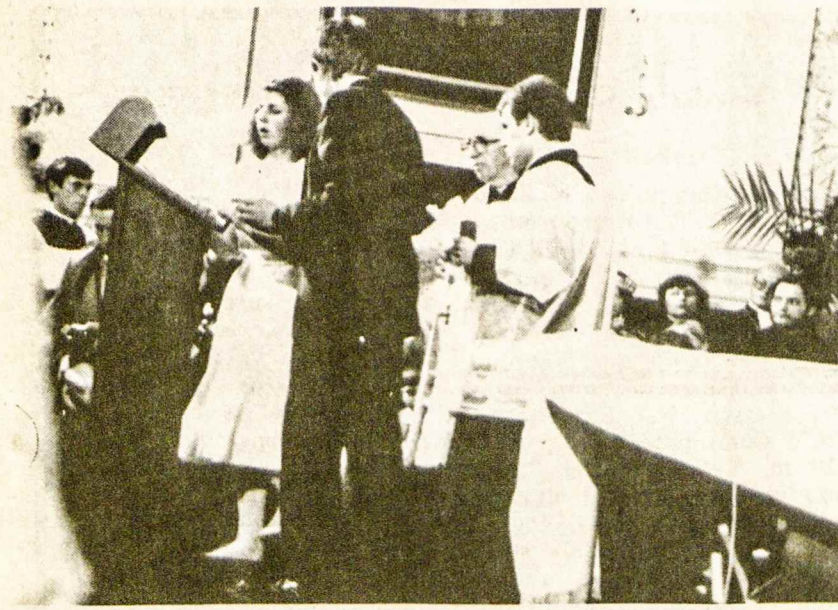
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUISTEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus – greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Lietuvos krikščionybės sukakties pamaldose Vilniaus Šv. Petro ir Povilo šventovėje 1987 m. birželio 28 d. jaunimo atstovai skaito tikinčiųjų maldas

Atsilikusi okupuotos Lietuvos spauda

ALGIRDAS GUSTAITIS

Nepriklausomos Lietuvos laikais gražiais viršeliais, ryškiais šviesų kontrastais atspausdintus žurnalus, kaip pvz. "Karys" ir kiti. Kultūriniai žurnalai "Židyns", "Vai-ras", "Naujoji romuva" ir eilė kitų turėjo gerą popierių, patrauklų raidyną, kultūringai sudėstytus puslapius. Tai buvo 1939-1940 m.

Lietuvą okupavus Sovietų Sąjungai, pradėtas spaudos meno susinimas. Iš pradžių bolševikai teisinosi, esą sunkios gyvenimo sąlygos, trūksta specialistų ir t.t. Po Antrojo pasaulinio karo nauji išsiskukėjimai: neturi tinkamų mašinų, trūksta popieriaus, nėra patyrusių spaustuvininkų, neturi gero popieriaus ir panašiai. Bet nuo tokių dejonų praėjo kelios dešimtys metų, o subolševikitoje Lietuvoje kaip buvo pirmajame bolševikme-tyje, taip ir pasliko: gera dalis lietuviams skiriamas spaudos yra pasibaisėtinos išvaizdos!

Paimkime kai kurių žurnalų viršelius, jų puslapius. Pvz. "Mokslo ir gyvenimo" spausdinama apie 180,000 egz., kiekvienam numeriui skaičius keičiasi, gal dėl gaunamo popieriaus ar dėl ko nors kito. Piginė to žurnalo padėtis turėtų būti nebloga, nes turi daug prenumeratorių, skaitytojų. Bet to žurnalo viršeliai stačiai baisūs: blogas popierius, o spalvotos nuotraukos atrodo pasibaisėtina! Tokį žurnalą gėda parodyti užsieniečiui.

Manau, kai kurie Sovietų Sąjungos pavergti lietuviai matė užsieniečių žurnalų. Štai, populiariausi amerikiečių daug skaitytojų turintieji žurnalai kiekvieną numerį atspausdina gerame popieriuje, jų viršeliai patrauklūs, puikios spalvos. Su sovietinės Lietuvos spauda nė lyginti negalima. Amerikiečiai iš karto pasakytų, kad tai iš atsiliku-sio pasaulio, kaip jie vadina "trečiojo pasaulio". O "trečia-me pasaulyje" gyvena laukinės ir beveik laukinės tautos, kur tik nedaugelis moka skaityti.

Tokio sovietinio žurnalo puslapiuose nuotraukos, spalvotos iliustracijos atrodo irgi baisiai: spalvos neryškios, jokio meniškumo.

Arba paimkime žurnalą "Ki-nas", taip pat spausdinamą Vilniuje. Tenai rašoma, gau-siai nuotraukomis pajavir-nant apie filmus. Bet ir vėl: viršelio popierius labai blo-gas, viršelis atspausdintas pasibaisėtiniomis spalvomis, jokio meniškumo, nei mažiausio noro siekti estetiškumo. Žurnalo lapų popierius blo-gas, todėl atspausdintos nuo-traukos neryškios, atrodo kaip "trečiojo pasaulio" leidinyje. O filmų reikalams skiriamas žurnalas turėtų tvistėti pui-kiu popieriumi, patrauklio-mis spalvomis, ryškiomis, me-niškomis nuotraukomis, pa-rinktomis iliustracijomis. De-ja, nieko panašaus nėra!

Dėl tokios menkai atrodan-čios spaudos iš dalies galbūt kalti lietuviai, gal redaktoriai ar kitokie "draugai". Jie gali teisintis, kad tik tokį popie-rių gauna iš Petrašiūnų popie-riaus fabriko, visą gerą popie-rių rusai išveža į Rusiją, tenai Maskvoje spausdina propa-gandines knygas, užsieniuį skirtus žurnalus. Okupuoti lietuviai neturi balso, jiems įsakoma tylėti, jei nori išsi-laikyti redaktoriaus kėdėje, jei nenori kokią dešimtmetį pagyventi Sibire.

Tarp raudonosios ir rudosios grėsmės

Kaip lietuviai bėgo nuo raudonojo ir nuo rudojo okupanto — vieni į rytus, kiti į vakarus

KAZYS MILERIS

Kai vasara, pribrandinusi metų derlių, pradeda nuo mū-sų tolti ir kai ramioj Kanados žemėje pradėdamas jausti vis vėsesnis rudens dvelkimas, man tuo laiku kažkodėl visada prisimena ana vėlyva 1944 m. vasara. Tai buvo toji vasara, kuri taip drastiškai pakeitė daugelio mūsų gyvenimus. Ta-da mes nesiruošę ir neplanavę visam laikui atsiskyrėm su savo gimtąja šalim ir vėliau turė-jome pasidaryti kitų šalių imi-grantais.

Nebuvo pasirinkimo

Tomis dienomis daugelis, iš-gąsdinti sugrįžtančio raudo-nojo okupanto, bėgo kur kas beįsmanė. Vieni žvejų laive-liais kėlėsi į Švediją, bet dauguma patraukė į Vokietiją. Nebuvo tada kokio nors pasi-rinkimo. Teko mums trauktis į karą pralaimintį kraštą, kur nuo bombardavimų buvo iš-daužyti ir sudeginti miestai, kur žmonės gyveno pusbadži-u su kortelėmis dar gaunamu maistu, kur valstybė jau buvo baigiama sunaikinti didžiųjų pasaulio kariuinių galybių.

Bet mes, žmogiškoji savi-saugos instinkto vedami, vis vien traukėmės kad ir ten, kad tik nufuotume nuo mirties ir gresiančio pavojaus. Mes, lyg tie išbaidyti paukščiai, tada galvojome tik apsukti ra-tą ir tuoj vėl sugrįžti į savo susikrautą lizdą. Deja, liki-mas mūsų nesuklostė taip, kaip mes tikėjome. Karas ne-pasigėdino, bet kol jis pa-sibaigė, mūsų tautiečiams dar teko daug kentėti. Per žiemos speigus vėl išbaidytiems rei-kėjo kai kam dar kelis kartus bėgti, kitus nuvarė besitrau-kiandiai kariuomenei kasti ap-kasus, daugelis mūsų vyrų bu-vo paimiti į pagalbinius kariuo-menės dalinius. Kol karas pa-sibaigė, Vokietija dar daug pakasė nuo bombų ir ugnies užmestų ir sudegusių savo miestų gyventojų, tarp jų ne-mažai ir lietuvių.

Bėgliai visokio luomo

Kas buvo tie žmonės, kurie tada tapo bėgo iš savo tėvynės? Pirmiausia bėgo visi buvę aukštesni pareigūnai prie vo-kiečių okupacinės valdžios, žmonės vienaip ar kitaip pra-sikišę vokiečiams užėjus pir-mosiomis karo dienomis, visi išvengusieji pirmojo išvežimo Sibiran, ūkių ir kitokio turto savininkai, o taip pat ir šiaip eiliniai žmonės, kurie bijojo gyventi jau išbandytoje san-tvarkoje.

Sovietinio gyvenimo tik vie-nierių metų patirtis buvo vi-siems įrodžius, kad gyvenimas pas bolševikus niekam nėra saugus. Ten nereikėjo bėgti nei kokiu sabotažininku ar riaušinininku, kad tave uždar-rytų ir, lupinėdami nagus, reikalautų prisipažinti nusikaltimui, kurio visiškai nesi-padares. Užteko tik būti įta-riam, kad nepritari okupaci-nei sovietų santvarkai.

Man teko trauktis su kolo-na, kurioje buvo nemažai po-licijos darbuotojų, žinomi miestelio malūnininkai, bu-vęs repatriantas mokyklos vedėjas, gydytojų šeima ir parapijos klebonas. Jis buvo vienas iš tų Rusijoje kalintų lietuvių dvasiškių, kuriuos su vysk. Teofilium Matuliniu Lietuvos vyriausybė buvo iš-keitusi į Lietuvą kalinamus komunistus.

Bevažiuojant prie Klaipė-dos, judėjimas visiškai su-stojė, ir mes visi nuo plento patraukėme į šalimais esantį mišką. Artilerija pradėjo ap-šaudyti mūsų plentą, o virš miesto padangėje, matyt, vyko vokiečių — rusų lėktuvų oro kautynės. Mums, jau išgąsčio pilniems, bolševikinę tvarką ir jų įstatymus gerai žinantis klebonas paaiškino, kad bėgi-mas iš tėvynės jų įstatymais yra baudžiamas aukščiausią bausme, t. y. sušaudymu. Ta-da pamačiau, kaip mūsų uni-formuoti vyrai pradėjo keisti savo aprangą.

Baimės užteko visiems. Jei ten buvęs vokiečių kariuome-nės dalinys būtų mus pralei-dęs, daugelis iš mūsų būtų-mė apskų savo duonos, laišnių ir patalynės prikrautus veži-mus ir pasileidę atgal į namus. Karui pasibaigus, kai jau laiškais susisiektume su savo

namais ir sužinojome, kas tada ten darėsi, mes tik kėlėme rankas į dangų, dėkodami, kad mes esame čia, o ne ten...

Kitas lietuvių egzodas

Lietuvą, praradus savo ne-priklausomybę, yra turėjusi du žinomos savo tautos egzo-dus, kur lietuviai turėjo bėgti iš savo namų. Be jau minėto, pirmasis didelis egzodas įvyko dar 1941 m., vokiečiams pa-skelbus karą sovietams. Tomis birželio dienomis, vokiečių kariuomenei pradėjus staigiai veržtis į Sovietų Sąjungą ir užimant Lietuvos teritoriją, iš bombarduojamų Vilniaus, Kauno ir kitų miestų pajudė-jo tada pirmieji Lietuvos bėg-liai. Jie su Raudonosios ar-mijos pasimetusiais daliniais traukėsi į rytus.

Kas buvo tada tie į Rusijos gilumą besitraukiantys pabė-gėliai? Čia irgi buvo pirmiau-sia sovietinės valdžios žmo-nės. Bėgo visi tie, kurie buvo prikišę savo nagus prie okupa-cinio režimo ir jautė, kad jiems dovanojimo gali ir ne-būti.

Bėgo žydai, kurie žinojo tik-rą savo padėtį naujajame rei-che. Su jais bėgo daugelis su-klaidintų, pasimetusių žmo-nių, kurie nebuvo buvę jokie komunizmo simpatikai, o tik naujųjų ponų pakviesti ir pri-prašyti dirbti naujajame val-džios aparate. O tam darbu-tada buvo gėri visi buvę Sme-tonos valdymo priešininkai bei ateistinių pažiūrų žmo-nės. Taip į tą sūkurį pradžio-ję buvo patekę ir tokie išmin-tingi žmonės, kaip E. Galva-nauskas, V. Krėvė-Mickevičius, Kipras Petrauskas ir daug kitų.

Panašiai dėl to su bolše-vikais nuėjo ir dalis mūsų rašytojų keturvejininkų, anksčiau sau paauskštinių lau-kių ir nesulaukusių kariškių, komunistų pažadais suklaidin-tų mažžemių bei darbininkų. Buvo tai kai kuriems viliojan-tis dalykas, nes iš mokytojo galėjai pasidaryti ministeriu, iš kareivio kariūnu, o iš darbininko net apskrities vir-sininku.

Kad ir ministeriais būdami, dauguma jų tada neturėjo par-tiškio bilieta. Ir kiek tų kom-unistų nepriklausomybės laikais Lietuvoje yra buvę? Užaugau pajūrio žemaitijoje, ir man ten neteko daug girdėti apie Lietuvos komunistus ar apie jų dabar taip plačiai apa-rašomą didelę pagrindžio veiklą. Pas mus komunisto vardas buvo keiksmazodis.

Jie bėgo, kaip ir mes

Jie taip pat visi bėgo labai išgąsdinti ir pasimetę. Karą jie pajuto, prasidėjus Lietuvos miestų bombardavimams. Bu-vęs sovietinės Lietuvos švieto-mo komisaras Ant. Venclova savo knygoje "Vidurdienio vė-t-r" vaizdžiai aprašo tą juos ištikusią paniką ir vyriausy-bės pasimetimą.

Pirmosiose karo žiniose, pasirodė, jiems buvo skelbia-ma, kad vokiečiai bandė per-žengti Sovietų Sąjungos sieną, bet yra Raudonosios armijos nugalėti atgal į Rytprūsius. O didesni komunistiniai pa-triotai įtikinėjo žmones, kad rusų aviacija bombarduojanti net Berlyną. Bet niekas nebe-norėjo tuo tikėti. Tad, ilgiau nebelaukdamas, ir pats komi-saras, šoferio vežamas auto-mobiliu, pasileido į rytus. O nebebuvę jau ko belaukti, nes: "Kur-ne-kur gatvių kampuose slūgiuriavo jauni vyrai įžuliais veidais, piktiai šypsojosi ir rūkė".

Besitraukdamas jis irgi ma-tė panašius vaizdus, kokius ir mes, bėgdami į vakarus: "Dar prie Vilniaus mačiau būrelius žmonių, kurie keliais traukė iš miesto, nešdamiesi sunkius lagaminus su daik-tais arba ant pečių — kupri-nės. Kiti ėjo be jokių daiktų, stabdydami sunkvežimius, va-žiuojančius į rytus, ir steng-damiesi gauti juose vietos. Žmonės greit pavargo, ir pa-kelį jau matei vieną kitą pa-mestą lagaminą ar šiaip daiktą. Į rytus ėjo žmonių daugyn ir daugyn".

O tragedijų buvo visokių. Sprogusios vokiečių bom-ba nutraukė J. Žiugždos, švie-timo vicekomisaro ir žinomo lietuvių kalbos vadovėlių au-toriaus, žmonos kojas. Apsuk-

resnieji tuoj susirado sau transportaciją ir "nešė muilą" į rytus, o poetė Salomėja Nė-ris, prtilusi ir prigesusi su savo ryšulėliais ir laikyda-ma ant rankų savo sūnelį Ba-landį, dar ilgai nekantrauda-ma sėdėjo ant Rašytojų sąjun-gos rūmų laiptų, kol iš kažkur dar atsiradęs sunkvežimis paėmė ją ir nuvežė Daugpilio link, skausmingam jos atsisky-rimui su tėvyne.

Bevažiudamas toliau, lie-tuvis komisaras prie Gudijos sienos išvaduoja ten sulaiky-tą rašytoją J. Marcinkevičių, su savo deputato bilietu jis išgelbsti miške pasikylusį ir pakeltomis rankomis rau-donarmietis sušaudyti veda-mą Liudą Girą.

Okupacijos randa pritarėjų

Valstybių istorijoje visokios okupacijos yra radusios sau simpatijų bei pritarėjų. Žmo-nės paprastai yra šalininkai vienokios ar kitokios santvar-kos. Tais pagrindais yra ku-riamos ir politinės partijos. Lietuvoje mes gyvenome tarp didžiųjų savo kaimynų su skir-tingomis ideologijomis ir skir-tingom valstybinėm santvar-kom. Buvo žmonių, kurie jau-tė vienam arba antram savo kaimynui didesnį ar mažesnį savo pritarimą. Tik Lenkija su jaunesniąja lietuvių kar-ta buvo praradusi visus savo simpatikus. Mūsų valstybei, netekus nepriklausomybės ir pereinant iš vieno į kito ran-kas, čia ir atsirado galimybė didesnių kraštutinių žmo-nės užskotti ant vieno ar kito savo palankaus vežimo. Tie iš-siškėliai pridarė daug žalos.

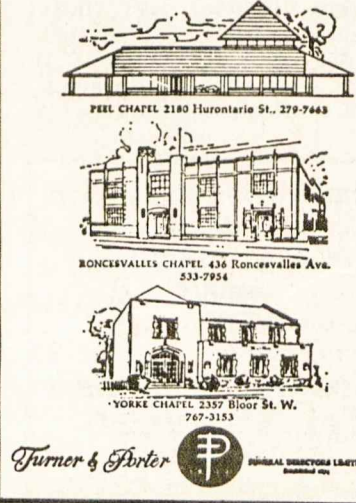
Nepasakysiu, kad tie išsišio-kėliai nebūtų mylėję Lietuvos ar savo tautos. Turėjęs iš Lie-tuvos bėgti rašytojas ir vėliau atsisakęs komisaro vietos Ant. Venclova savo atsiminimuose apie pasitraukimą rašo: "No-rėjome kažkur sustoti ir išlau-kė — nežinia, ar kelias valan-das, ar kelias dienas — grįžti į Vilnių. Juk ten liko mūsų kraštas ir mūsų šaliai, ten liko viskas, kas sudarė mūsų gyve-nimo prasmę!" Jam pasirodė tada tokie svetimi tos didžio-sios tėvynės žemės plotai ir tokie svetimi jos žmonės. Ki-toje savo knygos vietoje jis vėl skundžiasi kad tik rašymas ir kūryba "... padėjo prislo-pinti tiesiog ligustą gimtosios Lietuvos ir artimųjų ilgesį, nors jo visai panaikinti ne-įstengė".

Tautos nusikaltėlių turėjo-me tada per anas abi mūsų krašto okupacijas. Vieni jų pirmajam okupantui padėjo suvaidinti Lietuvos į Sovie-tų Sąjungą įsijungimo farsą, kiti — kitam pasirašinėjo mo-bilizacinius šaukimus. Šiuo laiku jie visi yra susilaukę mūsų pasmerkimo.

Įdomu, kaip istorija juos teis? Ar jie ir liks mums kaip išdavikai, kolaborantai, kvis-lingai? Gal kada kiti sakys, kad jie buvo Lietuvos likimu susirūpinę tautiečiai, kurie, mūsų valstybei jau netekus suverenumo, siūlė savo tautai išlikti alternatyvą.

Jei per antrąjį egzodą į Va-karus iš Lietuvos pasitraukė apie 30.000 tautiečių, tai per pirmąjį tas skaičius irgi ne-turėtų būti mažesnis. Per abu egzodus kraštas neteko daug energingų, pajėgių ir kūrybin-gų žmonių. Su tais nuostoliais kraštas turėjo atkurti savo po-karinį gyvenimą. Per šį karą Lietuvą iš viso prarado apie 500.000 savo žmonių.

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

Paberžės šventovė Lietuvoje, kur 1863 metais kunigavo sukilėlių vadas ANTANAS MACKEVIČIUS. Sakoma, kad joje pastaraisiais metais dažnai meldėsi NIJOLĖ SADŪNAITE, kovojanti už tikejimo ir tautos laisvę

Žydų gelbėjimo klausimu

Izraelio valstybės nepriklausomybės 40 metų sukakties proga

STEPAS VARANKA

Žydų organizacijos stiprina savo veiklą nacių karo nusi-kaltėlių pajieškų srityje. Pa-sibaigus II D. karui prie Jung-tinių Tautų buvo sudaryta ko-misija karo nusikaltėlių doku-mentinei medžiagai rinkti ir jai laikyti slaptame archyve. Toje komisijoje dalyvavo 17 valstybių: Belgija, Kinija, Liuksemburgas, Naujoji Ze-landija, Norvegija, JAV, Aust-ralija, Danija, Graikija, Olan-dija, Jugoslavija, Britanija, Kanada, Prancūzija, Lenkija, Čekoslovakija ir Indija.

Kai žydai pradėjo įieškoti žydų žudytųjų ir jiems kelti bylas, dalis tų valstybių suti-ko, kad minėta dokumentacija būtų prieinamos įieškantiems karo nusikaltėlių. Pastaruo-ju metu savo sutikimą davė Britanija, Kanada, Belgija, Ki-nija, Naujoji Zelandija ir ki-tos. Apie tai rastiškai buvo pranešta Jungtinių Tautų sek-retoriui Javier Perez de Cuel-lar. Iš tų 17 valstybių buvo li-kusios keturios, būtent Pran-cūzija, Lenkija, Čekoslovaki-ja ir Indija, kurios nesutiko su žydų reikalavimais, kad tos bylos būtų prieinamos visuomenei. Paskutinės žinios skel-bia, kad ir jos jau nusileido, ir žydai pradėjo mikroskopiš-ką jų peržiūrėjimą.

"The Canadian Jewish News" 1987.VII.13 rašė: "Nazi report reveals a shameful record". Otavoje dirbantį žydų tauty-bės istorikę Altį Rodal, per-žiūrėdama bylas, radusi, kad į Kanadą po II D. karo su JAV pritarimu buvo įsileidžiami karo nusikaltėliai. Radal De-schenes komisijai pateikė 600 puslapių dokumentinį rinki-nį, kuris valdžios buvo laiko-mas slaptu. Pasak minėto laik-raščio, Kanados vyriausybės įstaigos 1983 m. įsileido Kana-don du buvusius nacių nusikal-tėlius. Jų įsileidimą rėmęs RCMP vokiečių kilmės parei-gūnas.

Kanadoje visų trijų partijų vadai norėjo, kad įstatymas "Bill C-71", liečiantis karo nusi-kaltėlius, būtų parlamento priimtas prieš išsiskirstant vasaros atostogoms. Teisingu-mo ministeris Ramon Hnaty-shyn tikėjosi, kad skubiai bus pradėtos bylos prieš 20 įtari-mųjų nacių karo nusikaltėlių, bet prieš balsuojant konserva-torių atstovai Andrew Witer ir Alex Kindy pasiūlė keletą pakeitimų, pgal jų rajonuose gyvenančių daug Rytų Europos gyventojų pageidavimą. Jų pasiūlymai sulaukė įstatymo patvirtinimą.

Lenkų laikraštis "Związkow-iec" 1987.VII.16 straipsnyje "Kas bijo įstatymo C-71?" ra-šo, kad tie du atstovai nepasi-tarnavo lenkų visuomenei. Straipsnio autorius Jacek Bor-zecki su ironija baigia savo straipsnį, primindamas, kad Lenkija ir jos gyventojai pa-kėlė didžiules aukas iš rytų ir vakarų. Taip, Lenkija nu-kentėjo, bet dėl jos ir prasi-dėjo Europos tautų tragedija. Nacių Vokietija ir Lietuvai paliko gėdos paminklus. Čia paminėsiu tik Panerius.

Ar kuri tautybė bijosi to įstatymo C-71? Labai abejoju. Kai kurie asmenys bijo, kad jie nebūtų apkaltinti nepa-

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė

1551 Bloor St. W.,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal
susitarimą
tel. 532-7115

Susitarus priima pacientus ir vakarais

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA
P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174

*"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda"*

Gerry Loughheed
Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

SUMAŽINTI VARŽTAI

Nuo 1987 m. sausio 1 d. įsigaliojo nauji nuostatai, palengvinantys Sovietų Sąjungos piliečių išvažiavimą užsienin ir užsieniečių įvažiavimą Sovietų Sąjungon privačiais reikalais. Pranešimą šia tema rugsėjo 15 d. laidoje paskelbė "Tiesa", pasinaudodama pasikalbėjimu su vidaus reikalų "ministeriu" Vaclovu Žemgaliu, o "Gimtas kraštas" — rugsėjo 24 d. laidoje, pokalbiui pasirinkus vidaus reikalų ministerijos vizų ir registracijos skyriaus viršininką Antaną Velicką. Jiedu, nors ir būdami okupuotos Lietuvos pareigūnai, kalba apie Sovietų Sąjungos nuostatų papildymą, liečiantį jos piliečių savitarpio keliones privačiais reikalais. Pagrindinis dėmesys abiejuose pokalbiuose tenka piliečių išvykimui užsienin. Minima išplėsta kategorija asmenų, kuriems leidžiama išvykti iš Sovietų Sąjungos nuolatiniams gyvenimui užsienyje. Tokius asmenis dabar gali kviesti ne tik artimiausieji giminės — vyras, žmona, tėvas, motina, sūnus, bet ir broliai bei seserys. Anksčiau leidimas norintiems išvykti būdavo susietas su pasiliekančių šeimos narių skaičiumi. Leidimas nebūdavo duodamas, kai Sovietų Sąjungoje likdavo daugiau šeimos narių, negu jų yra užsienyje. Tie varžtai dabar sumažinti, bet visiškai nepanaikinti. Jeigu užsienin išvažiuoja vaikai, jiems reikia tėvų sutikimo, nes vaikai turi rūpintis tėvais. Jeigu nori išvykti buvęs vyras ar buvusi žmona, reikalingas jų savitarpio sutikimas, kai yra nepilnametė bendoros santuokos vaikų.

VIEŠNAGĖS UŽSIENYJE

Lengviau duodamos vizos piliečiams, kviečiamiems apsilankyti pas užsienyje gyvenančius giminės ir pažįstamus. Tokiais atvejais, kai užsienyje sunkiai serga ar miršta giminaitis, viza turi būti išduota ne vėliau kaip per tris dienas. Šiaip vizoms išduoti yra nustatytas tam tikras laikas. Vilniuje buvo padidintas vizų ir registravimo skyriaus darbuotojų skaičius, kuris vis dar nėra pakankamas išaugusiai darbo apimčiai. Ne visiškai tinkamas vizų ir registravimo skyriaus patalpos. Už vizą į komunistinę šalį reikia mokėti 30 rublių, į kitas šalis — 200 rublių. Ji gaunama nemokamai, kai kelionė užsienin susieta su artimų gimininių mirtimi ar jų kapų aplankymu. Viešnagių užsienyje skaičius nėra apribotas, tik reikalaujama, kad tokios kelionės būtų atostogų metu ir kad dėl jų nenukentėtų turimas darbas. Problemų sudaro rublių išsiųstas į užsienio valiutą. Pastebėtas kai kurių išvykstančiųjų posūkis spekuliacijon: užsienio valiuton siekiama išsikeisti daugiau rublių negu jų reikia kelionei. Galimas dalykas, teks įvesti suvaržymus dažniau užsienin vykstantiems piliečiams. Reikalaujama, kad užsienin išleisti piliečiai tinkamai atstovautų Sovietų Sąjungai. Esą pasitaiko, kad Lietuvos gyventojai, užsienin išvykstantys privačiais reikalais, pažeidžia muto bei kitas taisykles. Pažeidėjams viza išvykti užsienin nebus duodama. Vizos neišdavimas taipgi gali būti susietas su valstybinės paslapties išsaugojimu, išvykti norinčio moraline ar sveikatos būkle, pavojingai kitiems. Šiuo metu sprendžiamas išvykstančiųjų iš Lietuvos susisiekimo klausimas lėktuvais su R. Vokietija, autobusais — su Lenkija. Nuo 1988 m. papildomai krusos keleivinis traukinys Vilnius-Varšuva. Gautas leidimas išvykti užsienin galioja pusę metų.

SVEČIAI IŠ UŽSIENIO

Mažiau duomenų pateikiama apie svečius iš užsienio. Pabrėžiama, kad turizmo orbiton įtraukiamos naujos Lietuvos vietovės, kad vis daugiau žmonių atvyksta pagal kvietimus, kurių skaičius taip pat nėra ribojamas. Didžioji tokių apsilankymų priežastis — šeimyniniai reikalai. Atvykėliai Lietuvoje priimami sventingai. Absoliuti jų dauguma laikosi sovietinių įstatymų. Išimčių pasitaiko retais atvejais: dėl netinkamo elgesio teko nutraukti kelių užsienio turistų kelionę. Bene labiausiai išgarsėjo ateivis iš Peru, užsienyje susipažinęs su lietuvaite studente, ją vedęs ir apsigyvenęs Kaune, kur jam buvo parūpintas darbas. Ateivis pradėjo girtuokliauti, pažeidinėti viešąją tvarką, blogai elgtis šeimoje. Ir žmona, ir jos tėvai pradėjo šauktis pagalbos. Teko imtis priemonių, kad jis būtų prievarta išsiųstas iš Sovietų Sąjungos.

ZANAVYKŲ MUZIEJUS?

Taip buvo pavadintas kraštotyrininkų reikalams Griėnų kaime atiduotas mūrinis Šakių rajono "Taikos" kolchozo pastatas. Kraštotyrininkai jau yra sukaupę nemažai žemdirbio buities rodinii — senąjį kaimą primenantį žemės ūkio padargų, namų apyvokos daiktų. Jiems bus pastatyta muziejui priklausanti medinė daržinė. Antrajame muziejaus pastato aukšte renkama medžiaga "Taikos" kolchozo istorijai. Vertingų apylinkės nuotraukų yra vietinio fotografo B. Jakio skaidrių rinkiniuose. Zanavykų muziejų galėtų papuošti Šakių rajone gyvenantys medžio meistrai. Pirmajame aukšte planuojama įrengti svetainę, kurioje galėtų būti rengiami muzikos ir literatūros vakarai, atliekėjais kviečiant iš zanavykų kilusius rašytojus, muzikus bei kitus menininkus.

BIBLIOTEKOS RŪMAI

Žaliakalnyje kauniečiams atidaryti nauji viešosios bibliotekos rūmai, susilaukę Justo Paleckio vardo. Keturaukštis pastatas turi 10.000 kv. metrų naudingo ploto. Saugykloje yra vietos beveik dviem milijonam tomy knygų. Bibliotekoje veikia aštuonios skaityklos, skirtos įvairių specialybių skaitytojams, kuriuos reikalinga literatūra pasiekia per kelias minutes.

V. Kst.

Winniepego lietuvių grupė su savo pirmininku agronomu J. MALINAUSKU (su kastuvu ties eglute) miesto parke baltiečių skirulyje pasodinusi eglaitę prieš daugelį metų (nuotraukoje data nepažymėta) Nuotr. Arnoldo Bryk

Winnipeg, Manitoba

VIENO ŽMOGAUS PALIKIMAS.

Aną dieną vaikščiodamas mūsų miesto Assiniboine parke ir vėl užėjau į Baltijos kampelį. Gal ne daug kam ir Winnipege gyvenančių lietuvių žinoma, kad yra tokia vieta. O vietelė tikrai graži ir rami. Toli nuo miesto triukšmo ir judėjimo parke. Ten sustojus, galima pagalvoti apie praeitus laikus ir buvusius žmones. Vienas tokių — a.a. Jonas Malinauskas, kurio rūpėdžių ir darbu ši rami vieta buvo sukurta. Būdamas šio parko tarybos narys, jis dažnai po darbo prisėdavo kur nors pailsėti ir pasižiūrėti į parko gamtą. Taip jam kilo mintis rasti nuošalesnę vietą parke ir sukurti baltiečių kampelį. Gavęs parko vadovybės sutikimą ir pasikvietęs latvių bei estų atstovus, pasodinę pirmąjį tik iki kelių siekiančią eglutę. Dabar — tai jau didelis medis, apsuptytas ratu jo paties rūpestingai susodintais kitais medeliais. Jų tarpe yra ir berželis, kuris buvo gautas iš Lietuvos. Gal vietiniai baltiečiai turėtų pasirūpinti ir pastatyti ten suoliuką su atitinkamais įrašais. Tokia pagrindinė mintis ir buvo a.a. J. Malinausko.

Jis buvo labai malonus būdo ir lėto charakterio. Nuveikė labai daug. Gimė 1907 m. ir mirė staiga nuo širdies smūgio 1971 m. Lietuvoje buvo diplomuotas agronomas ir vokiečių okupacijos metu, būdamas gyvulininkystės direktijos vedėjas, daug padėjo ūkininkams mažindamas nustatytas mėsos duokles. Pasitraukęs iš Lietuvos, buvo Oldenburgo lietuvių stovyklos komendantu.

Atvykęs su šeima į Winnipegą, J. Malinauskas ilgus metus vadovavo vietos ateitininkams, priklausė Manitobos agronomų sąjungai, buvo dažnai išrenkamas Winnipego KLB valdybos pirmininku, darbuavosi, kaip Manitobos "Citizenship Council" narys ir aktyviai padėjo suorganizuoti tuo laiku įsteigtą "Folk Arts Council".

Jis ne tik pradėjo ir padėjo organizuoti mūsų mieste pirmąsias, dabar plačiai pagarsėjusias Folkloramas (tautybių savaites), bet ir aktyviai joms vadovavo lietuvių paviljone. Taip pat jo pastangomis buvo suorganizuota du kartus vietos lietuvių choro ir šokių grupės pasirodymai CBC televizijoje "Canadians all". A.a. Jono žmona mirė anksti, ir prie visų kitų darbų jis turėjo užauginti bei ir mokslus išleisti sūnų Algį. Stebėtis reikia, kaip tokia tyli asmenybė spėjo atlikti tiek daug darbų.

Tai prisiminė man besėdint tame, jo pastangomis sukurta gamelyje. Net pagalvojau: gal sibirinių trėmimų minėjimus būtų geriau ruošti čia — parke, negu miesto centre, kur vyksta nesustojantis susisiekimo ir miesto judėjimo triukšmas. Pasikvietus karo veteranų trimitininką apeigų atidarymui ir užbaigimui, susirinkti daug parko lankytojų. Jie yra paprasti žmonės, kurie geriau supranta skausmą ir kančią (tokio minėjimo tema), negu praskubanti miesto minia arba saldiežiuviai politikai. Tai būtų kartu ne tik mūsų tautos trėmimų Sibiran paminėjimas, bet ir šio a.a. darbštus žmogaus prisiminimas. Evf.

Hamilton, Ontario

JAUNIMAS spalio mėnesio sekmadieniais po pamaldų Jaunimo centre priima aukas Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso reikalams. Kongresas prasidės š. m. gruodžio 19 d. ir baigsis 1988 m. sausio 10 d. Australijoje. Per du sekmadienius hamiltoniečiai ir apylinkių lietuviai tam tikslui jau suaukojo \$760. Štai tie aukotojai: \$50 — kun. J. Liauba, A. H. Liaukai, St. Dalius, A. Garkūnas; \$25 — M. Gudinskas, A. Patamsis, A.

(vedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus (Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Obcarskis; \$20 — B. Mačys, K. Mile-
ris, M. Renkienė, G. Kažemėkas, P.
Žulys, Z. B. Orvidai, V. Seniūnas,
B. V. Perkauskai, J. Astas, Ant.
Mikšienė, J. Bajoraitis, Z. Stanai-
tis, Z. Sakalas, H. K. Norkus, D.
Beržaitis, A. Mingėla; \$15 — A. K.
Bungarda; \$10 — A. B. Steponavi-
čius, A. Petkevičius, R. Choro-
nasmakytė, M. Kvedarienė, E. Mažu-
laitis, M. Tarvydas, G. Žulys, H.
Rimkevičius, B. Kronas, M. J. Jani-
lionis, V. Lukoševičius; \$5 — A. Go-
delis, E. Labuckas, A. Grajauskas,
St. Domeikienė, Z. Bakaitis, M. A.
Tumaičiai, R. Bartninkas, M. Vai-
tonienė.

Jaunimas yra labai dėkingas vi-
siems už gausias aukas ir tikisi,
kad ir per kitus spalio mėnesio
sekmadienius dosniai parems jau-
nimo kelionę į kongresą. Negalini-
tieji atvykti sekmadieniais į Jauni-
mo centrą prašomi savo auką pa-
siųsti paštu šiuo adresu: Jaunimo
kongresas, 84 Balsam Ave. S., Ha-
mlton, Ont. L8M 3B3. Visos aukos
virš \$15 gaus pakvitavimus atlei-
dimui nuo valstybinių pajamų
mokesčių.

Salpos fondui paaukojo \$20 A.
Mingėla. Nuoširdus ačiū! J.P.

Ottawa, Ontario

ANGLISKAME LEIDINYJE "The
Catholic Community of Saint Isi-
dore", atspausdintame 100 metų
sukakties proga 1987 m., tarp vi-
sos eilės klebonų, yra aprašytas
ir kun. dr. Viktoras Skilandžiūnas,
ten klebonavęs 1966-1970 m. Toje
vietovėje March Township — Kana-
ta jis atliko daug pertvarkymo
darbų, pastatydino mokyklą ir
buvo paskirtas apylinkės dekanu —
"Regional vicar". Leidinyje ne-
pažymėta, kad kun. dr. V. Skilan-
džiūnas 1970 m. buvo paskirtas
"Holy Rosary" parapijos klebonu
Otaoje, kur darbuavosi vienerius
metus. Po to vienerius metus stu-
dijavo sielovados mokslus Šv.
Pauliaus vardo universitete Ota-
voje, gavo magistro laipsnį ir 1972
m. buvo paskirtas Otavos kalėjimų
kapelionu — koordinatoriumi. Kor.

St. Petersburg, Florida

NAUJAS LIETUVIŲ KLUBO
SEZONAS pradedamas spalio 24,
šeštadienį, 5.30 v.p.p., specialia
programa ir vakariene. Įėjimas
— \$8.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS
tarybos narių suvažiavimas — lap-
kričio 13-15 d.d. St. Petersburg
Beach "Dolphin Beach Resort"
patalpose (4900 Gulf Blvd.). Ta-
rybą sudaro 70 rinktų narių tre-
jiem metam.

LIETUVOS KRIKŠČIONYBĖS su-
kakties minėjimas rengiamas

gruodžio 5-6 d.d. Šeštadienį, 4 v.p.
p., bus akademija-koncertas, ku-
rio programą atliks poetas K. Bra-
dūnas ir lietuvių klubo choras.
Sekmadienį, 1 v.p.p., bus pamal-
dės Šv. Vardo šventovėje. Jas lai-
kys ir pamokslą sakys vysk. P. Bal-
takis, dalyvaujant vietos vyskupui
T. Larkin ir kunigams. Giedos lie-
tuvių klubo choras. Iškilms bus
baigtos pokyliu 3 v.p.p. lietuvių
klubo salėje. Įėjimas pokylin — \$20
asmeniui.

VASARIO 16 GIMNAZIJAI Pijus
Mačiulis paaukojo \$1000, Vacys ir
Stasė Urbonai — \$500.

TAUTOS ŠVENTĖ paminėta
rugsėjo 6, sekmadienį, pamaldo-
mis Šv. Vardo šventovėje ir aka-
demine dainų lietuvių klubo sa-
lėje. Paskaitą skaitė kun. V. Za-
karas, išryškindamas Vytauto Di-
džiojo vaidmenį lietuvių tautos
gyvenime. Eilėraščius deklamavo
D. Mackialienė, R. Lukaitė, G.
Jezukaitienė. Organizacijos da-
lyvavo su savo vėliavomis. Va-
dovavo LB St. Petersburgo apy-
linkės pirm. A. Duda.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS
veikėjo Antano Gruzdžio 80-sis
gimtadienis paminėtas rugsėjo
17 d. "Brown Derby" restorane.
Sukaktuvinkas sulaukė daug
sveikinimų. Taip pat paminėtas
80-sis gimtadienis Kazimiero Vil-
nės "Breckenridge" viešbutyje
rugsėjo 26 d. Sukaktuvinką
sveikino giminės, draugai ir vi-
suomenės veikėjai.

A. a. JONAS DRAUGELIS, rug-
sėjo 4 d. sužeistas eismo nelaimė-
je, mirė rugsėjo 6 d. ligoninėje.
Palaidotas rugsėjo 18 d. Kalva-
rijos kapinėse.

BALFO centras 1986 m. pasiun-
tė į Suvalkų trikampį 30.000 svar-
ų siuntinių. Juose, tarp kitų daiktų,
buvo šimtai naujų porų batų
(po \$2), šimtai paklodžių (po \$3),
šveicarijoje pirktos šokolado vai-
kams. BALFO darbuotojai ir šiais
metais renka aukas savo tautiečių
šalpai nepasiturinčiuose kra-
tuose.

TAUTYBIŲ ORGANIZACIJOJE
SPIFFS lietuviams atstovauja
Elytė Radvilienė ir Kleofa Gai-
žauskienė. Plečiama organizijos
biblioteka ir lietuvių skyrius (anglų
kalba). Tautybių festivalis bus
1988 m. kovo 11-13 d.d. Festivalio
tema — tautiniai muzikos instru-
mentai. 1987 m. leidinys buvo skir-
tas vestuvių tradicijoms. Šios rū-
šies leidiniai yra naudojami ap-
skrities mokyklose. Miestas festi-
valiui paskyrė \$5.500. Tautybių or-
ganizaciją sudaro 42 grupės. Gra-
žuolių rinkimai ir meno paviljonų
konkursas panaikinti. L. Ž.

Advokatas

AUDRIUS A. STONKUS

nuo 1987 metų vasario 1 dienos
perkėlė savo raštinę į

20 Hughson St. South, Suite 1003 Telefonas
(Union Gas Building) Hamilton, Ontario L8N 3C8 (416) 529-7462

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais
— nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki
1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro,
šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 26 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
indėlius (P.C.A.) 3%
santapus 5.75%
kasdienes palūkanas
už santaupas 5.25%
term. indėlius 1 m. 9.50%
term. indėlius 3 m. 10%
reg. pensijų fondo 6.50%
90 dienų indėlius 8.25%
(minimum \$5,000)
Reg. pensijų 1 m. 9%

IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 11%
asmenines paskolas ... 12.50%
Nemokamas pilnas
čekių patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės
drauda pagal santaupų
dydį iki \$2,000.
Nemokama asmeninių
paskolų drauda iki \$25,000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

A. a. Kotryna Steponaitytė-Mari-
jošienė, kūno kultūros moky-
toja, tautinių šokių kūrėja ir
puoselėtoja, 1987 m. rugsėjo 3 d.
mirė Putnamo ligoninėje. Pasta-
ruoju metu ji sunkiai sirgo ir
gyveno Pal. J. Matulaičio globos
namuose Putname, Conn. Gimė
1905 m. kovo 21 d. "Saulės" mo-
kytojų seminariją Kaune baigė
1926 m. Velionė taipgi lankė
kūno kultūros kursus, muzikos
mokyklą, studijavo pedagogiką,
psichologiją, Lietuvos istoriją
ir literatūrą Kauno univer-
sitete. Vasarinius rmtikos ir
išraiškos šokių kursams lankė
Rygoje ir Vienoje. 1924-40 m.
dirbo kūno kultūros mokytoja
gimnazijose bei kitose švieti-
mo institucijose, jaunimo šven-
tėms paruošdavo mąkstos pratimus,
dainų improvizacijas. Populiariausi
buvo jos paruošti tautiniai šokiai
"Malūnėlis", "Čigonėlis", "Audejėle",
"Aušrelė". Atvykusi į JAV, reikėsi
svaitgalio mokyklose, jaunimo
stovyklose. Skaudžiam nuliūdi-
me liko jos vyras dirigentas
Vytautas Marijošius, dukra se-
selė Ignė, sūnus Marius ir duk-
ra dr. Elona Vaišnienė su šeimo-
mis. Palaidota rugsėjo 8 d.
Nekaltai Pr. Marijos seselių ka-
pinaitėse Putname. Į laidotuves
atvyko apie 200 lietuvių, kurių
eilėse buvo daug viduriniosios
ir jaunesniosios kartos atsto-
vų. Gedulines Mišias seselių
kopčijoje su šešiais kunigais
koncelebravo Hartfordo lietu-
vių parapijos klebonas kun. J.
Matutis. Jautrų atsisveikinimo
žodį pamokslė tarė dabartinis
Putnamo seselių kapelionas
kun. dr. V. Cukuras.

Tautiniuose lietuvių namuose
Čikagoje rugsėjo 5-6 d.d. įvyko
du suvažiavimai — Mažosios Lie-
tuvos fondo ir Mažosios Lietuvos
rezistencinio sąjūdžio. Fondas
buvo įsteigtas Mažosios Lietu-
vos rezistencinio sąjūdžio suva-
žiavime Čikagoje 1985 m. rug-
sėjo 1 d. rūpintis sutelktos isto-
rinės bei dokumentinės medžia-
gos leidyba. Pranešimus apie
atliktą darbą padarė: Mažosios
Lietuvos tarybos pirm. V. Žio-
brys, valdybos pirm. A. Lyman-
tas, R. Buntinas — išd. JAV ir
I. Adomavičienė — izd. Kanadoje.
Iš pranešimų paaiškėjo, kad
fondas per dvejus metus pavyko
sutelkti apie \$50.000 iš Š. Ame-
rikoje, Australijoje ir Europoje
gyvenančių rėmėjų. Suvažiavi-
me aptarti pirmųjų leidinių
reikalai. Martyno Gelžinio "Ma-
žosios Lietuvos istorija" dar
teberašoma. Ji bus išleista vė-
liau lietuvių ir anglų kalbomis.
Spaudai jau yra paruoštas Vi-
liaus Pėteraičio veikalas apie
Mažosios Lietuvos vandenvard-
dijus, trys Jono Užpurvio stu-
dijos su paties autoriaus Saugu
tarme įkalbėtomis kasėtimis.
Medžiagos keliems istoriniams
leidiniams turi "Lietuvos pa-
jūrio" red. A. Lymantas. Fondo
tarybon dvejų metų laikotarpiui
išrinkti: pirmininku — Vincas
Žiobrys, nariais — Ansas Lyman-
tas, Vilius Pėteraitis, Jieva Ado-
mavičienė, Ramūnas Buntinas,
Algis Regis, Kurtas Vėlius, Jur-
gis Lampšatis, Apolinaras Bag-
donas ir Vilius Trumpjonas. Iš
tarybos narių bus sudaryta nau-
joji valdyba.

Mažosios Lietuvos rezistencinio
sąjūdžio suvažiavimui buvo
skirta sekanti diena po išvakarė-
se surengto koncerto, kuriame
dainavo dvi solistės — Aldona
Buntinaitė ir Eglė Rūkstelytė-
Sundstrom. Rezistencinio sąjū-
dio veiklos pranešimą padarė
pirm. Kristupas Kikutis. Vytau-
tas Račkauskas, sąjūdžio atsto-
vas VLKLO taryboje, ir kiti kal-
bėtojai nusiskundė, kad šian-
dien niekas nekalba apie holo-
kaustinį jų tėviškių likimą Ma-
žojoje Lietuvoje. Apie ją tyli
ir VLKas. Mažosios Lietuvos
netgi nėra VLKLO valdybos pla-
tinamuose žemėlapiuose. Aptar-
tas A. Lymento ir V. Pėteraičio
paruoštas naujas Mažosios Lie-
tuvos rezistencinio sąjūdžio
statuto projektas. Suvažiavimo
dalyviai peržiūros komisijon
išrinko garbės pirm. Martyną
Braką, Algį Regį ir Vytautą
Račkauską. Jie paruošė galutinę
versiją ir pateikė balsavimui
korespondenciniu būdu. Pirmi-
ninkui Kristupui Kukučiui nesu-
tikus kandidatuoti trečiam ter-
minui, sąjūdžio prezidiumas
dvejų metų laikotarpiui išrinkti:
pirmininku — V. Žiobrys, na-
riais — R. Buntinas, A. Regis,
V. Račkauskas ir J. Lampšatis.
Suvažiavimas baigtas sol. Al-
donos Buntinaitės su visais da-
lyviais sugiedotu Mažosios Lie-
tuvos himnu. Suvažiavimuose
dalyvavo atstovai iš įvairių JAV
ir Kanados vietovių.

Argentina

Ateivių alėja rugpjūčio 23 d.
buvo pavadinta Rivadavia gatve
Buenos Aires priemiestyje La-
nuse. Iškilmeje dalyvavo apie
20 tautybių, sutelktų joms skir-
tose aikštelėse prie Ateivių alė-
jos. Lietuvos vardo aikštelę pa-
šventino Aušros Vartų parapijos
klebonas kun. Augustinas Steig-
vilas, MIC. Ant stiebo buvo iš-
kelta Lietuvos vėliava. Lietuviai
sugiedoję Tautos himną. Pagrin-
dinį žodį tribūnoje tarė lietu-
vaite Joana Masevičiūtė vedęs
Lanuso burmistras Manuelis
Quindimilas. Dvi valandas truko
tautinių šokių programa, kurion
įsijungė ir Susivienijimo lietu-
vių Argentinoje ansamblis "Do-
bilas". P. Čiabio pranešimu,
rugsėjo 15 d. mirė burmistro
žmona Joana Masevičiūtė-Quin-
dimil, palikusi liūdintį vyrą
Manuelį, tris dukras su šeimo-
mis, keturis vaikaičius bei ki-
tus gimines.

Australija

Motėrų sekcijos 35 metų veik-
los sukaktį rugpjūčio 22 d. pla-
čiai paminėjo Adelaidės lietu-
vių radijo valandėlė. Sekcija,
vadovaujama ilgametės pirm. R.
Bajoriūnienės, daug darbo yra
atlikusi labdaroje. Padėkos žo-
dį radijo bangomis tarė ALB
Adelaidės apylinkės pirm. J.
Stačiūnas. Motėrų sekcijos pa-
stangomis jau pradėta įgyvendinti
Lietuvių židinio vyresnio
amžiaus tautiečiams idėja. Rug-
pjūčio 23 d. kun. J. Petraitis,
MIC, pašventino šešis gražiai
įrengtus butus pensininkams.
Lietuvių židiniui 1986 m. buvo
gauta \$111.000 valdžios pasko-
la. Jos dėka buvo įsigytas Lie-
tuvių židins, kurio dabartinė
vertė yra peržengusi \$300.000.
Motėrų sekcijos veiklos trisde-
šimtpenkmetės paminėtas spe-
cialiu renginiu Lietuvių namuo-
se su įdomia dainų ir humoro
programa.

Melburno lietuvių klube š. m.
lapkričio 28 d. bus paminėta
pokarinės ateivių bangos 40 me-
tų sukaktis. Minėjiman kviečia-
mi pirmojo transporto dalyviai
su šeimomis, gyvenantys Mel-
burne bei kitose Australijos
vietovėse. Keturiadešimtme-
čio yra sulaukę ir šiek tiek
ankščiau Kanadon pajudėję lie-
tuviai. Jiems būdavo keista ste-
bėti Diepholzo stovykloje į va-
gona lipančius lietuvius toli-
mai kelionei Australijon, kur
jie būsimieji kanadiečiai, at-
rodė, važiuoja kengūrų gaudyti.
Artesmėje Kanadoje ateivių
bangos laukė miškų kirtimas,
aukso kasyklos, darbai prie ge-
ležinkelio. Pirmojo transporto
dalyvis keturiadešimtmečio
minėjimui Australijoje regi-
struoja A. Rakščelis, Melbourne
Lithuanian Club, 50 Errol St.,
North Melbourne, 3051.

Britanija

A. a. Sofija Jonkaitienė rugpjū-
čio 14 d. mirė Skotijos Selkirko
miestelyje ir ten buvo palaidota.
Velionė, giminis Antupiuose
1904 m., Britanijon atvyko iš
pokarinės Vokietijos 1948 m.
Dirbo įvairiose ligoninėse, kol
pagaliau persikėlė pas savo vyrą
Jurgį Jonkaitį, įsikūrusį Sel-
kirke. Nors ten gyveno tik dvi
lietuvių šeimos, Jonkaičiai nesi-
kėlė didesnė lietuvių koloni-
jon. Jiedu išjungę vietinės skų-
tų katalikų veiklon. Velionės
laidotuvsė dalyvavo vietiniai
gyventojai, kurių eilėse buvo
ir lietuvių iš tolimesnių vieto-
vių. Mišias atnašavo ir laidotu-
vių apeigas atliko vietinės ka-
talių parapijos klebonas kun.
J. G. Robinsonas. Lietuvos var-
du atsisveikino Z. Juras, tvar-
kantis palikimo reikalus. Velio-
nė daug giminių turėjo Lietuo-
voje, bet nė vienas negavo leidi-
mo atvykti į jos laidotuves. Pa-
laidota Selkirko kapinėse šalia
1977 m. mirusio savo vyro Jurgio.

Šveicarija

Tradiciame tautinių šokių
festivalyje Ciuriche jau trečią
kartą Lietuvai atstovavo Jo-
nos Stasiulienės įsteigtos "Vil-
ties" grupės naujoji karta. Gru-
pė ilgus metus šoko Šveicari-
jos jaunuoliai, pamėgę tauti-
nius lietuvių šokus. Dabar jie
jau yra sukurę šeimas, augina
vaikus. Tėvus ir motinas "Vil-
ties" grupėje pakeitė 5-9 metų
amžiaus vaikai, papuošti tauti-
niais lietuvių drabuželiais. Festi-
valio eisenoje jie nešė plaki-
tinį įrašą "Litauen, Viltis". Try-
likos vaikų grupė vadovauja
buvusi pradinės "Vilties" šokė-
ja Ursula Sigg. Mažieji naujo-
sios "Vilties" šokėjai, jauniausi
vaikų grupė, atliko tris šokus:
"Jurgelis — meistrelis", "Noriu
miego" ir "Žilvitis".

"AUDRA" TRAVEL CORPORATION

SPECIALIZUOTI TŪRAI 1987/1988

PRIEŠKALĖDINIS APSIPIRKIMAS LONDONE:
Septynios nepamiršamos dienos Anglijoje, lydimos patyrusios palydovės, mūsų biuro specializuotų tūrų vedė

Dažnas lietuvių kapinių lankytojas kun. dr. JONAS GUTAUSKAS 1985 metų rugsėjo mėnesį. Mirė 1986 m. lapkričio 6 d. Nuotr. St. Dabkaus

Jungė visą apylinkę

Kun. dr. Joną Gutasuską prisiminus

BIRUTĖ VYTIENĖ

*Žemė pasipuošė baltai
kai, Kunige, iškeliavai
į tolius amžinus gilius –
į savo Viešpaties namus*

Štai jau prabėgo vieneri metai nuo iškilmingų kun. Jono Gutausko laidotuvių. Jis pasiliko šv. Jono lietuvių kapinėse Toronte amžinam poilsiui. Lyg tos iškilnės tęsinys – gamtoje pasirodė pirmas sniegas, tą naktį žemė pasipuošė nauju baltu drabužiu. Rodos, taip ir turėjo būti. Nors kun. J. Gutausko nebėra mūsų tarpe, jis tebėra gyvas prisiminimuose žmonių, kurie jį artimiaus pažino, ypač Delhi Ontario apylinkėje.

Čia žmonių atmintyse jis visada liks jaunatviškas, linksmas, draugiškas. Jis kalbėdavo visada ramiai, pagalvodamas, labai išmintingai, bet dažnai mėgo ir pajuokauti. Kunigo pareigose jis buvo labai rūpestingas. Šentovėje jo vadovaujamas pamaldos būdavo visada sklandžios. Žmonės jį mėgo ir pasitikėjo juo. Atrodė, kad tie, kurie jo rankomis buvo palaiminti žengiant į naują gyvenimą ar pakrikštyti maži kūdikėliai, buvo lyg ir privilegijuoti. Taip jis buvo gerbiamas savo parapijiečių. Ne nuostabu, kad ir pasikalbėti su kun. J. Gutasuku visi norėdavo. Jis, rodos, kiekvieną žmogų pilnai suprasdavo, visada teigiamai, gal net su kaupu įvertindavo, pagirdavo. Tai išplaukdavo iš jo širdies gerumo ir meilės artimui.

Jis buvo modernus kunigas. Įsteigus šv. Kazimiero šventovę Delhi miestelyje, stengėsi jungti visus apylinkėje gyvenančius lietuvius. Ir tai jam pavyko. Lietuviškos šeimos važiudavo į jo parapijos šventovę, aplendamos kitas pakeleje esančias. Čia juos traukė ne tik lietuviška aplinka, bet ir turiningi kunigo pamokslai, kurie, kaip žmonės sakydavo, „buvo ko pasiklausyti“. Apylinkėje visi jį laikė puikiu pamokslininku; jis ne tik sugebėjo įdomiai reikšti savo mintis, bet ir labai sklandžiai, aiškiai vartojo mūsų gimtąją lietuvių kalbą.

Jis atsargiai, bet su pasisekimu sumodernino apeigas. Šventovės prieangyje atsirado naujos pamaldų knygelės – jų buvo užtenkamai visiems. Paaikšino, kaip jas naudoti ir visas ėjo sklandžiai nauju keliu.

Bet niekas gyvenime neina be vargų. Ir mūsų kleboną ištiko nelaimė. Jam važiuojant automobiliu, įtrenkė neblaivus vairuotojas. Kun. J. Gutauskas liko stipriai sutrenktas. Nors jis po to įvykio greitai atsigavo, bet pas jį pradėjo reikštis rankų virpėjimas, kuris jį vargino. Ypač dalinti Komuniją jam buvo sunku. Galbūt, iš dalies dėl to jis savo parapijiečiams paaikšino, kaip

priimti Komuniją į rankas. Tai buvo tuo laiku staigmena daugumai žmonių, bet labai malonus pakeitimas, kuris šioje parapijoje greitai prigijo ir tęsimas toliau. Visiems buvo gaila pastebėti, kad klebono jėgos eina silpnyn. Vėliau ir apeigos jį vargindavo.

Kun. J. Gutauskas turėjo gražų balsą ir nuostabiai puikiai klausą. Progai pasitaikius, ar būnant svečiuose, kur prasidėdavo dainos, skambėdavo ir malonus klebono balsas. Jis mokojo visas liaudies dainas, čia dainuojamas, ir mielai įsijungdavo į dainuojančių būrį.

Buvo taip pat, bet kartu ir dosnus. Jei tik apylinkėje vykdavo kokia rinkliava lietuviškiems reikalams, jis pirmas tiesdavo savo ranką su auksu. Buvo labai atviros širdies, dažnai pasisakydavo parapijiečiams net savo finansinį stovį, kas, tikrai, neįprasta mūsų žmonėse.

Jis mėgdavo padovanoti ką nors, ypač vaikams. Daug kam yra padovanojęs lietuviškų knygų įvairiomis progomis, gražiai įrašydamas ką nors prisiminimui ar išreikšdamas padėką.

Nepaprastai nuoširdžiai kun. J. Gutauskas globojo lietuvišką mokyklą šioje apylinkėje, kuri sėkmingai veikė, kol buvo užtenkamas skaičius mokinių. Pamokos vykdavo šeštadieniais klebonijoje. Kun. J. Gutauskas užleisdavo mokiniams savo svečių kambarį, valgomąjį ir dar trečią kambarį mažųjų grupei. Baigiantis pamokoms, jis pravėsdavo trumpą religinį pokalbį, kuris buvo pilnas gražių minčių ir pamokymų. Tai buvo didelė dovana apylinkės vaikams, kurie su dėmesiu jo klausydavo.

Kun. J. Gutauskas praturtino lietuvišką literatūrą savo straipsniais, poezija ir knygomis.

Tai tik keli kun. dr. J. Gutausko gyvenimiški būdo bruožai, kurie parodo jo sielos taurumą ir širdies gerumą. Nors jo nėra mūsų tarpe, bet visi, kurie jį pažino, liko turtingesni, pajutę gero žmogaus širdies kilnumą, lietuvišką kuklumą ir pavyzdį kunigo, ėjusio tiesiu gyvenimo keliu. Tegul jo šviesūs atminimas lieka kelrodžiu visiems geros valios žmonėms.

Baltiečių diena Britanijos Londone

Ją surengė Baltiečių taryba su plačia kultūrine ir pramogine programa

STASYS KASPARAS

Jau 40 metų gyvuoja Britanijoje, Baltiečių taryba, susidedanti iš estų, latvių ir lietuvių organizacijų atstovų. Per tuos metus Baltiečių taryba ne tik palaikė tarporganizacinius ryšius, bet ir atstovavo Baltijos tautoms, kur tik galėjo, ir kėlė Baltijos tautų rusišką okupaciją.

Kasmet buvo rengiamos bendros sibirinių tremimų pamaldos ir minėjimai, siekiantys parodyti angliškai visuomenei, kad Estija, Latvija ir Lietuva neužmirštos.

Tarybos veikla dažnai priklausydavo ir nuo jos atstovų sugebėjimo bei laiko turėjimo. Latvių atstovai visuomet būdavo daug veiklesni ir daugiau turėdavo sumanymų veiklai.

Šalia šios tarybos daug darbo atlikdavo Estijos, Latvijos ir Lietuvos pasiuntinybių atstovai. Šiandien oficialiai veikia tik Lietuvos pasiuntinybė Vinco Balicko vadovaujama.

Buvo staigmena, kai 1985 m. ankstyvą pavasarį susiorganizavo iš jaunesnės kartos žmonių Baltiečių sąjunga Didžiojoje Britanijoje. Ši nauja organizacija turbūt atsirado beplanuojant Laisvės ir taikos žygį Baltijos jūroje. Jai atsiradus ir atėjus labai veikliai Norai Morley-Fletcher, MBE, ir Baltiečių tarybą, bendra baltiečių veikla labai sustiprėjo.

Pirmoji Baltiečių diena

1987 m. rugsėjo 26 d. Westminsterio katedros konferencijų salėje įvyko pirmoji Baltiečių diena, kurios programa užtruko net šešetą valandų.

Baltiečių tarybos pirmininkė Nora Morley-Fletcher supažindino dalyvius su šios dienos tikslais: parodyti baltiečių kultūrą dainomis, šokiais, rankdarbių parodomis, prijungiant ir politinį atspalvį – sovietinę okupaciją. Po to ji pakvietė Lietuvos atstovą Britanijoje Vinčą Balicką atidaryti šią pirmąją Baltiečių dieną. Jis pasakė trumpą kalbą, pasidžiaugdamas, kad visos trys baltiečių tautos dirba labai svarbų darbą – kelia savo tautų siekius išsivaduoti iš rusiškos okupacijos.

Baltiečių dienos programa

Programa prasidėjo jungtinio (estų, latvių ir lietuvių) choro pasirodymu su 110 choristų. Jie bendrai atliko: „Holia Juhai Essti J. Aaviko, „Viens Vienis Vards“ H. Pavaars ir „Malda už Tėvynę“ J. Dambrausko. Choriui pakaitomis dirigavo: estė Tiina Metsmaa-Petersons, anglas Leslie East (latvių choro vedėjas, vedęs latvaitę) ir lietuvis Justinas Černis.

Po jungtinio choro vyko pasikvų choro pasirodymai. Pirmasis pasirodė latvių choras su 50 dainininkų, kurių tarpe

Mažosios Lietuvos fondas

Gautos šios aukos: **\$1000** – Anas Lyntas; **\$900** – M. Šiliauskienė (iš viso \$1000); **\$500** – Kanados lietuvių fondas (iš viso \$1000); **\$100** – kredito ufa „Litas“ (iš viso \$200), Toronto lietuvių namai, Antanas Tamošaitis, Augustinas Kuolas (iš viso \$200), E. ir A. Kuraitis, K. Daunys; **\$99** – St. Fredas; **\$90** – Aug. Mylė (iš viso \$100); **\$75** – P. Enskaitis (iš viso \$100); **\$63.88** – Jonas Kalvis iš Anglijos; **\$50** – K. Toliusis; **\$26.25** – V. Adomavičius iš Floridos; **\$25** – A. Jonelis, C. A. Januškevičius (iš viso \$50); **\$20** – A. T. Gailius; **\$10** – E. Žilius iš Anglijos (iš viso \$20).

Iš viso per vasaros mėnesius suaukota \$3,484.13. Nuoširdi padėka visiems aukotojams. Jūsų dėsnas mus įgalino pradėti dviejų pirmųjų dokumentinių leidinių spausdinimą. Mes visa savo energiją ruošiamės sekančioms savaitėms spausinimui. Fondo šta Toronto „Paramoj“ – 8032. **Fondo valdyba**

buvo daug gražaus jaunimo su gerais balsais. Vadovavo muzikas Leslie East.

Antroji pasirodė Londono lietuvių parapijos choras, sustiprintas Nottinghamo „Gintaro“ choristais. Atliko tris dainas: „Oi toli, toli“ Stasio Gailevičiaus, „Kalvelis“ J. Švedo, „Kur giria žaliuoja“ J. Gudavičiaus. Dirigavo Vincentas O'Brien.

Estų choras, vadovaujamas Tiina Metsmaa - Petersons, padainavo net penketą liaudies dainų. Paskutinioji „Vandra Polka“ S. Poni visą publiką pajudino iš kėdžių. Choras susilaukė didžiausio publikos pripažinimo.

Po pertraukos vyko tautinių šokių ir dainų vienetų pasirodymai. Lietuvių tautinių šokių „Lietuva“ vienetas atliko tris šokius. Liaudies dainų vienetas „Harmonija“, vadovaujamas Vincento O'Brien, padainavo keletą liaudies dainų.

Po to sceną užėmė gausūs ir labai judrus latvių tautinių šokių vienetas, pašokęs net devyneta šokių, kuriuos palydėjo muzikos vienetas su keeliais dainininkais. Latvių liaudies dainų grupė „Atbalss“ padainavo 8 dainas, vadovaujant Leslie East.

Estų dainos grupė „Hellin“, susidedantis iš dviejų vyrų ir dviejų moterų, žavėjo susirinkusius savo dainomis, protarpiais įjungdami klausytojus. Estų tautinių šokių grupė, vadovaujama, Juhani Eistrat, pasirodė su šokiais vaizduojančiais varles ir kitokias prašmatnybes, o į paskutinį šokį įjungė dalį publikos.

Kiek programa buvo gera, tiek programos atlikėjams pa-

talpos buvo nedėkingos: bloga akustika, šokiams per maža scena.

Šalutiniuose kambariuose veikė tautodailės parodos. Pas latvius net buvo galima nusipirkti medžiagos tautiniams drabužiams. Lietuvių skyriuje vyravo gintaras, estų skyriuje – muzikos instrumentai. Be to, veikė didžiulis gerai sutvarkytas informacijos ir spaudos stalas su literatūra ne vien tautinėmis kalbomis, bet ir anglų kalba. Veikė loterija, maisto bufetas ir šaltų gėrimų baras.

Pirmoji Baltiečių diena suaukė gana gausią publiką – apie 300. Daugumos pageidavimas buvo, kad tokia diena būtų rengiama kasmet.

Sąlanka „Baltic States“

Šioje Baltiečių dienoje buvo platinama sąlanka „Baltijos valstybės“, išleista labai gražiai. Išleido Baltiečių tarybą kartu su Baltiečių sąjunga. Ilustracijas paruošė E. Kvietauskas ir A. Cornell. Sąlankoje Lietuva parodoma su dabartinėmis „Tarybų Lietuvos“ sienomis.

Pertraukos metu aš pareiškiau nepasitenkinimą Baltiečių tarybos pirmininkei Norai Morley-Fletcher ir įteikiau jai VLIKo išleistą sąlanką su Lietuvos žemėlapiu, rodančiu 1920 m. sienas. Abu nuėjome prie stalo, kur sąlanka buvo dalinama J. Alkio ir Alekso Vilčinsko. Norai Morley-Fletcher paklausus, kaip tai atsitiko, A. Vilčinskas atsakė: „Šita žmogų reikia uždaryti į asylum“. Niekio daugiau neliko, kaip mums pasitraukti nuo jų stalo, nes tai primena sovietinį metodą.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neleiciamas, tikrai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **„Kapitalas Lietuvai, palūkanos – lietuvybei iševijoje!“**

Advertising Review Board

Government of Ontario

Multilingual

Press Clipping

Service Tender

Advertising Review Board ieško tinkamo tarpininko, kurio pareigos būtų išrinkti svarbius straipsnius iš trečių kalbos laikraščių ir sudaryti ataskaitą Ontario valdžios ministerijoms ir agentūroms.

Tinkama kompanija ruoš ataskaitas iš daugelio kalbų du kartus per mėnesį su laikraščių iškarpomis, išvardintomis papunkčiui pagal temą ir išverstomis į anglų kalbą. Taip pat kiekvieną mėnesį turi būti paruošta trumpa turinio santrauka.

Raštiški prašymai dėl šio paskyrimo bus peržiūrėti komisijos narių kurie yra išrinkti iš **Council of Communications Directors ir Advertising Review Board**. Sutartis bus trims mėnesiams, pradėdant nuo 1988 m. sausio mėn. 1 d.

Jeigu jūs norite daugiau informacijos dėl šio pasiūlymo sąlygų, prašome rašyti dėl **Terms of Reference – Multilingual Press Clipping Service**. Visi laišškai turi būti gauti iki 1987 m. spalio mėn. 31 d. Rašykite šiuo adresu:

Advertising Review Board

Government of Ontario
102 Bloor Street West, 12th floor
Toronto, Ontario M5S 1M8
Telephones: (416) 965-3255/4004

Nuotrauka Čikagos veikėjų iš tų laikų, kai Čikagoje skambėjo SOFIJOS BARCUS-LAURINAVIČIŪTĖS radijo programos. Kairėje – SOFIJA BARCUS, mirus 1961 m., dešinėje – gen. Lietuvos konsulas PETRAS DAUŽVARDIS, miręs 1971 m.

Amerikiečių advokatai Latvijoje

JAV specialiujų bylų įstaiiga OSI, įieškanti nacių karo nusikaltėlių, savo sąrašuose turi ne tik ukrainiečių, lietuvių, estų, bet ir latvių. Šiuo metu telikiama medžiaga Konrado Kalejs teisminei bylai. Latvijoje yra apklausinėjami liudininkai. OSI advokatų grupė ir gynybos advokatas Ivars Berzinš yra išvykę Latvijon, kur yra 16 liudininkų.

I. Berzinš anksčiau prašė teismą, kad tie liudininkai būtų atvežti apklausai į JAV. Teismas įsakė OSI įstaigai kreiptis į sovietinę valdžią, kad atgabentų minėtus liudininkus į JAV, bet ji atsisakė tai padaryti. Tada JAV teismas įsakė apklausinėti tuos liudininkus Sov. Sąjungoje. OSI paprašė sovietus parūpinti 9 liudininkus, o gynyba – 7.

Amerikiečių organizacija „Americans for Due Process“, sekanti minėtų bylų eigą, savo pranešimuose JAV spaudai pabrėžia, kad sovietinių liudininkų apklausa okupuotoje Latvijoje gali būti saugumie-

čių surežisuota, iškreipta, tendencinga. Savo tvirtinimui pabrėžti minėtoji organizacija prie savo pareiškimo pridėjo straipsnius iš „Los Angeles Times“ (1986. IV. 27 ir 1986. IV. 28). Jie buvo parašyti žymaus žurnalisto Robert Gillette.

„Americans for Due Process“ pasiuntė telegramas gen. partijos sekretoriui M. Gorbacioviui, vyriausiam prokurorui A. Rekunkovui ir Sov. Sąjungos advokatų draugijos pirm. A. Sucharevui, prašydama, kad liudininkų apklausinėjimas būtų viešas, t. y. galėtų dalyvauti ir vakariečių spaudos atstovai. Be to, šios organizacijos koordinatorė Rasa Razgaitienė pareiškė: „Mes paprašėme M. Gorbaciova įtraukti ir šią apklausą į savo naujosios 'glasnost' politikos apimtį, juoba, kad ji tiesiogiai liečia amerikiečius. Apklausos eiga kelia mūmųse didelį susirūpinimą. Vakary atstovų įsileidimas galbūt paskatintų OSI pareigūnus ir sovietus laikytis bešališkos procedūros“. Inf.

Laiškuose iš Lietuvos

Gatvėse žmonės giedoja, dainavo, deklamavo eilėraščius

Prieš mane ant stalo guli du neseniai gauti iš okupuotos Lietuvos laišškai, kuriuose atsispindi tikrasis gyvenimas. Nors ateitinė propaganda tenai naudojasi visomis privilegijomis, bet žmonės tebevertina pastovias religines ir tautines vertybes. Be reikalo propagandistai giriasi, kad Katalikų Bendrijos reikšmė ir įtaka Tarybų Lietuvos gyventojų tarpe sparčiais šuoliais nyksta ir priskaito apie 50% netikinčiųjų. Iš tikrųjų matome ką kita.

Krikščionybės sukaktis

Krikščionybės sukaktis buvo gražiai paminėta ne tik Vilniuje ir Kaune, bet ir parapijose. Gautame laiške, kurį parašė vienas kunigas, skaitome: „Krikščionybės jubiliejus gražiai praėjo. Pasirengė ne tik choras su savo programa, bet reikėjo ir parapijos gyvenimą kuo nors atžymėti. Išgytas buvo jubiliejinis medalis, jubiliejinė vėliava, penketas naujų arnotų, didesnė graži komuninė. Tai vis teko pabėgioti, o po kelionės reikėjo poilsio jėgoms atgauti. Liepos pirmąjį sekmadienį bažnyčioje minėjome Lietuvos krikšto sukaktutes. Prieš jubiliejaus minėjimą turėjome trumpas rekolekcijas. Po iškilmingų pamaldų pačioje bažnyčioje buvo surengtas montažas, prisimenant visų Lietuvos 600 metų svarbesnius išgyvenimus. Buvo įpinotos populiariausios giesmės ir dainos, paminėti visi Lietuvai nusipelnę žmonės. Minėjimas tęsėsi 3,5 val., o žmonės nesiskirstė iki pabaigos“.

Kitas pažįstamas, pasaulietis, savo laiške rašo: „Čia mes taip pat pagal galimybę įvairiose vietose atšventėme krikšto jubiliejų, užbaigdami rugsėjo 13 d. Šiluvoje, kur buvo susirinkusios minios žmonių. Dalyvavo visi Lietuvos vyskupai ir vyskupijų valdytojai, daug kunigų. Turėjau tiek sveikatos, kad galėčiau būti maldininkų tarpe – susikaupti prie Juozapo kapo (vysk. Matulaičio – Labuko, Ig.M.) ir prie kapo Kazimiero Balkūno (advokatas, buvęs Sibiro tremtinys, Ig.M.), kuris prieš keletą metų buvusį gimnazistą atlydėtas į Šiluvos kapines. Gėlės, kurias padėjau visų mūsų var-

du, solidarizuoja mūsų pagarbą į amžiną poilsį pasitraukusiems draugams“.

Palaimintojo palaikai

Štai tolimesnė ištrauka iš to paties kunigo laiško: „Lietpos 12 d. Marijampolėje (dabar Kapsuke) buvo didžiulės iškilnės – arkivyskupo J. Matulaičio mirtingųjų palaikų iš buv. sarkofago į čia pat jo garbei paskirtą altorių perkėlimas. Žmonių buvo susirinkę iš visos Lietuvos. Viskas praėjo labai tvarkingai. Į bažnyčią leido liaudį tik su bilietais, o šiaip buvo užpildytas ne tik šventorius, bet ir artimesnės gatvės. Nuotaika buvo labai pakili. Milicija, inspekcija ir draugininkai labai mandagiai nurodinėjo aikštes atvažiuojusių mašinoms pastatyti. Tik vienas vyskupas dėl ligos negalėjo dalyvauti, o šiaip visi dignitoriai atvyko. Gatvėse šventoriuje ir aikštelėse susibūrę žmonės giedojo įvairias giesmes, sakė kalbas, dainavo jau dabar himnų tapusią Maronio „Lietuva brangi, mano tėvyne“ ir kitas patriotines giesmes, sakė eilėraščius – niekas jiems netrukde“.

„Glasnost“ Lietuvoje

Toliau tas kunigas rašo: „Šiais metais jaučiasi saikingas palaisvėjimas. Laikraščiuose yra straipsnių, apie kuriuos anksčiau net nespauštoma. Suretėjo antireliginiai straipsniai“. Antrame laiške pažįstamas pasaulietis patvirtina: „Gyvenimas pas mus darosi atviresnis ir įdomesnis. Laukiame pilnesnių persitvarkymo poslinkių. Jau dabar atsilanko iš kitų kraštų vienas kitas dvasiškis. Šią savaitę viešėjo Kaune Brazilijos vyskupai su primu. Nors buvo darbo diena, Kauno bazilika buvo sausakimša. Ta proga susitikome visi Kaune ir netoliese gyvenantys gimnazijos laikų draugai. Visi atrodė palyginti sveiki, tik senatvė be išimties visus riečia, bet tai natūralu ir savotiškai linksmas... Dabar yra išleista pora knygų apie Lietuvos krikštą ir kryžiuočių intrigas bei popiežių bules. Savaip komentuojant ir darant išvadas, susipažinti naudinga“. Ig. M.

Mylimai žmonai

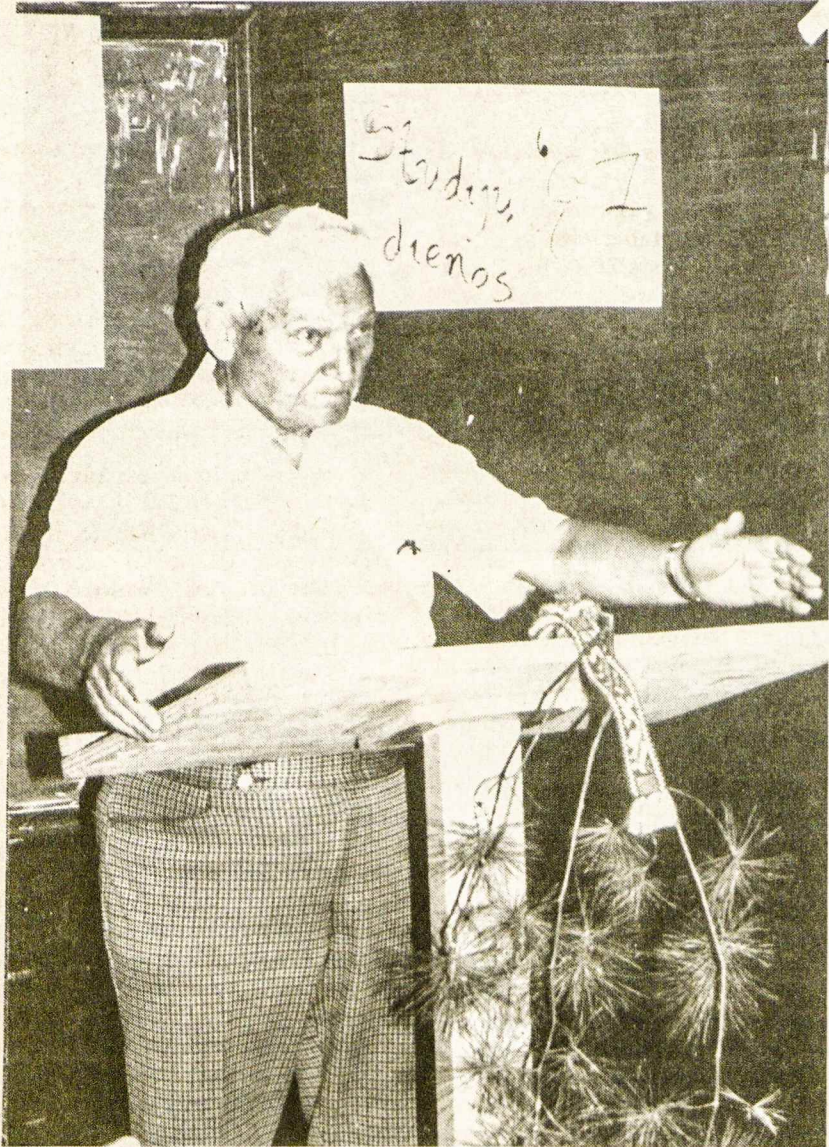
A+A

MARIJAI BASALYKIENEI

mirus Toronte,

jos vyrui vilniečiui ANTANUI BASALYKUI, giminėms ir artimiesiems reiškiame gilią užuojautą –

Vilniaus krašto lietuvių sąjunga

Toronto ateitininkų studijų dienos 1987 m. gegužės 29-31 d.d. "Kretingos" stovyklavietėje kalba K. PABEDINSKAS iš Čikagos apie ateitininkų praeitį ir dabarties veiklos galimybes Nuotr. Lino Daukšos

Lietuvių išeivijos kultūros kongresas

IV-sis laisvojo pasaulio lietuvių kultūros kongresas įvyks 1988 m. birželio 24-27 d.d. Toronte, Kanadoje

III-sis kultūros kongresas įvyko 1967 m. Per paskutinius 20 metų kultūrinis gyvenimas buvo pakankamai gyvas, ir todėl nebuvo stengiamasi organizuoti kultūros kongresus. Vyresniesiems kultūrininkams pasitraukiant iš darbo ar gyvenimo, visuose kraštuose kyla susirūpinimo balsai dėl lietuviškos kultūros ateities. Pribrando laikas pažvelgti kritiškai į lietuvių kultūrinį gyvenimą ir jo apraiškas, nustatyti darbo gaires netolimos ateities kultūrinei veiklai.

Kultūra apima visą žmogaus kūrybą ir jos kūrinius, kurie perduodami iš kartos į kartą. Kultūrai priklauso kalba, šeima, pragyvenimo šaltiniai, valdymosi forma, karo vedimas, religija. Trumpai tariant, kultūra yra visas gyvenimas vienos žmonių grupės. Nėra dviejų kultūrų, kurios būtų lygiai tokios pat.

Trijų dienų laikotarpyje neįmanoma apimti visas kultūrinės apraiškas, todėl kultūros kongreso rengimo komisijai tenka ribotis tomis sritimis, kurios labiausiai kalba į žmogaus protą ir jausmus ir kurios yra pačios svarbiausios lietuvių kultūros išeivijoje. Kalba ir meninė kūryba (literatūra, šokis, vaidyba, dailės menas, skulptūra, dainos ir muzika) yra priemonės, kurios jungia žmones, priklausančius tai pačiai kultūrai.

Programoje numatyta pasikaitos, apvaliojo stalo svarstytos, atskirų kultūrinių sričių svarstytos ir pamaldos, koncertas, teatras, meno paroda, literatūros vakaras. Detalės bus paskelbtos vėliau. Kaip jau minėta, sekcijų darbuose bus krepiama daug dėmesio į esamą kultūrinę padėtį okupuotoje Lietuvoje ir už jos ribų. Kultūros kongresas turės pažvelgti į kultūrinės kūrybos galimybes sekančių 5-10 metų laikotarpyje. Kitaip tariant, lietuviškos kultūros padėtis šio šimtmečio pabaigoje.

Konkrečiai kalbant, sekcijų darbuose turi iškilti sekantys klausimai:

- retėjantis veteranų kultūros kūrėjų skaičius,
- jaunų kūrėjų, kurie neburti Lietuvos žemės šaknų, subūrimas,
- svetimųjų įtaka į kultūrinę kūrybą Lietuvoje ir už jos ribų,
- galimybės jaunam kūrėjui lankytis Lietuvoje ir ten pasisemti kūrybinės medžiagos,
- sukaupytų kultūrinių gėrybių paskleidimas ir išsaugojimas,
- kultūrinių gėrybių perkėlimas į okupuotą Lietuvą,
- lietuvių kalbos vartojimas žodinėje kūryboje,
- lietuvių kalbos tęstinumas (mokykloje, spaudoje, radijuje),
- jaunoji karta, organizacijos kultūros kūryboje.

Suminėta tik keletas ryškesnių klausimų, kurie neišsemia visų galimų svarstytų kongreso metu ir po jo atskirų sričių suvažiavimuose.

IV-jo PL kultūros kongreso rengimo komisija darbuojasi Ohio Klivlande; pirmininkė – Milda Lenkauskienė, informacija, programos koordinatorių – Pranas Joga, išdinininkas – Jonas Kazlauskas, raštinės darbai – Nijolė Kersnauskaitė, nariai – kun. Gediminas Kijauskas, SJ, Viktoras Mariūnas ir Juozas Stempuzis. Pirmininkės adresas: 3024 Kersdale Rd., Pepper Pike, OH 44124, USA. Organizaciniai reikalai Toronte – pirmininkė: Rasa Kurienė. Lėšų telkimas – pirmininkas dr. Antanas Razma. Inf.

Bookbinding Studio "SAMOGITIA"

meniška ir išsami knygas bei žurnalus. Savininkas – lietuvis. Telefonas 625-2412 P. O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Ne teorija, o konkretūs projektai

Pasikalbėjimas apie jaunimo kongreso studijų dienų ruošą su komisijos pirmininku dr. Antanu Stepanu Australijos sostinėje Kanberoje

— Kaip atsitiko, kad jaunimo kongresas rengiamas Australijoje?

— Australijos lietuvių jaunimo atstovai grįžo iš V-tojo PLJ kongreso Š. Amerikoje (studijų dienos Trento universitete, Peterborough mieste, Kanadoje, padarytas nutarimas) pilni džiaugsmo, kad pasisekė "parsigabenti" Australijon VI-tąjį PLJ kongresą. Jau ketveri metai praėjo, ir VI kongresas jau už kampo!

Pradžioje visos pastangos buvo kreipiamos į konkretų pasiruošimo darbą. Henrikas Antanaitis, sutikęs pirmininkauti VI-tojo PLJ kongreso rengėjų komitetui, sutelkė stiprų branduolį jaunų entuziastų, įjungdamas patyrusių vidurinės kartos veikėjų, kurių nemaža dalis yra dalyvavusi praėjusiuose jaunimo kongresuose.

Mintis rengti kongresą Australijoje jau buvo keliama ir po IV-tojo kongreso, bet visuomenė, atrodo, dar nebuvo tam priaugusi. Šį kartą Australijos atstovai atvyko su tikrai rimtu, savo bendruomenės oficialiai remiamu pasiūlymu kongresą rengti Australijoje. Į galą studijų dienų Trento universitete kasdieną atstovų ragino neužmiršti Australijos mūsiškių atsivežti gamtovaizdžiai, plakatai bei šūkių, prašantys remti pasiūlymą rengti kongresą pas juos.

— Kaip susidarė studijų dienų komisija ir kas joje dalyvauja?

— Visos komisijos stipriai kibo į darbą. Neatsilikio ir studijų dienų komisija, kuriai tenka man pirmininkauti. Supratome iš karto, kokia didelė atsakomybė tenka mums — juk kongreso pasisėkimas, jo "istorinis momentas" priklauso nuo studijų dienų pasisėkimo — nuo sugebėjimo pateikti kongreso atstovams programą, kuri stiprintų lietuvišką jų samonę ir motyvuotų juos ryžtingai plėsti tarpkongresinę lietuvišką veiklą. Šio uždavinio nepabūgo sekantys asmenys ir sudarė komisiją: Paulius Jokūbaitis, Paulius Kabaila, Saulius Varnas iš Melbourne ir Audronė Stepanienė iš Kanberos.

— Esate iš dviejų miestų. Kaip sekėsi programos paruošimo darbai?

— Per trejus veiklos metus šios komisijos nariai posėdžiaavo daugiau kaip 12 kartų ir nemažai tarėsi telefonu. Studijų dienų programa per tą laiką perėjo net 10 pagrindinių revizijų. Įvairiais atvejais komisijai padėjo visa eilė kitų žmonių tiek Australijoje, tiek užjūriuose. Visiems, kaip komisijos pirmininkas, šia proga dėkoju, ypač Sauliui Varnui, kuriam teko kongreso "Vadovo" paruošimo darbas ir Audronėi Stepanienei, kuri rūpinasi studijų dienų techniniais darbais.

— Kuo vadovavotės ruošdami akademinę programą?

— Nuo pat pradžios vyravo sekantys principai: 1. Studijų dienų tikslas: angažuoti atstovus (ir per juos visa išeivijos lietuvių jaunimą) tarpkongresinei veiklai, kad VI-tojo PLJ/K darbai nesibaigtų su uždarymo apeigomis 1988 m. sausio 10 d.

2. Tarpkongresinės veiklos pradai ir akstinai turi plaukti iš konkrečių veiklos projektų, suformuluotų ir pilnai išvystytų per pačias studijų dienas. Mes įsitikinę, kad teorinės diskusijos apie "lietuviybę" mažiau tepasieks šių laikų jaunimą negu konkretūs lietuviškos veiklos uždaviniai, kurie kreips jo energiją tautai naudinga linkme bei tobulins jo asmenišką lietuviškumo procesą. Kreipdami dėmesį į kongreso šūkį "Tautos likimas — mūsų atsakomybė", kur tik galėjome, stengėmės kreipti kongreso atstovų dėmesį į praktiškos lietuviybės siekimą.

3. Studijų dienos turi vyrauti pačių atstovų pasisakymai. Kviesiti paskaitininkai savo žiniomis atstovus informuos, įžiebs diskusijų kibirkštį, bet esmė rasis gilesniame temos nagrinėjime, bendrose diskusijose po pasikaitų bei simpoziumuose. Darbo būreliai sukaups visas mintis ir sudarys konkrečius veiklos projektus.

4. Studijų dienų temos turi būti aktualios dabartiniam išeivijos lietuvių jaunimui. Nors dauguma temų kartojasi per kelis kongresus, jų aktualumas ir svarba keičiasi su laiku, ypač kai vis tolsta nuo 1940 m. nepriklausomybės netekimo ir kai Lietuvos išlaisvinimo viltys pavirsta į rimtą susirūpinimą išeivijos lietuvių išlikimu. Su pastaruoju klausimu išeivijos lietuvių jaunimas privalo susidurti ir planuoti tinkamas atsparos strategijas. Šis kongresas kaip tik sudaro tam puikią progą.

5. VI kongresas vyksta Australijoje, kur lietuvių kolonijos nėra didelės ir greitėjančiu tempu nyksta. Tai duoda puikią progą atstovams atkreipti dėmesį į mažesnių lietuvių kolonijų problemas, nes jose mūsų tautos nykimo grėsmė aštriausia.

6. Šalia išeivijos lietuvių problemų, stambi programos dalis supažindins atstovus su dabartinės Lietuvos padėtimi, su jos gyventojais ir jų gyvenimu. Geriau pažindami Lietuvą, geriau pažins ir save bei tiksliau supras, kaip galima padėti mūsų broliams/sesėms okupuotoje Lietuvoje.

7. Praėjus 21-riems metams nuo pirmojo kongreso Čikagoje 1966 m., kongresai pasiekė šokią tokią brandos ribą — laikas juos įvertinti, duoti jiems brandos atstatą, bet pirma patikrinti, ar jie to nusipelnė. Tokiam įvertinimui skirta laiko šiame kongrese.

— Kur parinkta studijų dienoms vieta?

— Mums duotos iš viso 8 dienos, kurios suskirstytos į dvi dalis: gruodžio 21-23 Naamaroo stovyklavietėje, Sydnejaus Lane Cove, gražios australiškos gamtos rajone, vyks pirmoji dalis. Gyvensime kabinose po 4 kambaryje. Gruodžio 26-31 kelsimės į John XXIII College, Australian National University studentų bendrąbutį Kanberoje ir tęsime studijų dienas. Tai katalikų universitetas netoli Kanberos ežero Lake Burley Griffin. Atstovai turės privačius kambarius. Vasaros metas, tai diskusijų būreliai galės atlikti savo darbą gamtoje, lauke, tarp Australijos papūgų ir gal net "kookaburru". Bendrabutis yra miesto aplinkoje, tad kengūros vargu ar bląšys atstovų dėmesi, o koaly galima rasti tik zoologijos soduose.

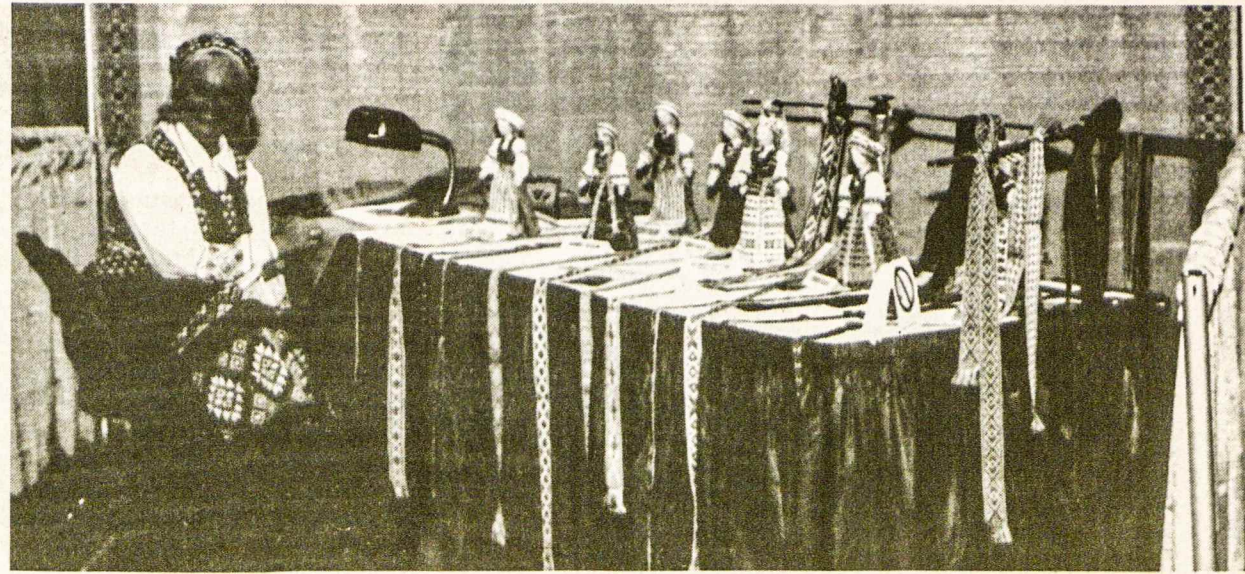
Kūčias ir Kalėdas atstovai praleis Sydnejaus lietuvių šeimos. Iš Kanberos keliausime į Adelaidę Naujų metų šventimui ir įsijungsim į kongreso stovyklą, kurioje stovyklaus ir kiti kongreso dalyviai.

— Kas įprasmins jūsų ketverių metų darbą?

— Ruošiant studijų dienų programą, vyravo praktiškos lietuviybės principas — tos dinamiškos, darbu pagrįstos lietuviybės, kuri įtrauktų išeivijos lietuvių jaunimą į jos pačią esmę — sąmoningą veiklą Lietuvos labui. Žodžiai, teorija, sociofilosofiniai samprotavimai šių laikų tautai abejingo jaunimo nepasieks tiek, kiek aktualus darbas. To mes iš šio kongreso laukiame, kad atstovai parsivežtų namo ne "kongreso nutarimų" tomą, bet rinkinį veiklos projektų, angažuojančių juos lietuviškai veiklai iki sekančio kongreso. Kiek mums pasiseks tai pasiekti, liudys kongreso atstovų darbai grįžus į savo namus.

— Uzsakykite "Tėviškos žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams, draugams, pažįstamiems.

— Savavališko tarptautinių sutarčių lauzymo, nepriklausomų valstybių suverenumo pažeidimo ir jėgos veiksmų nepripažinimo srityje knygos

TEKLĖ TIMMERMANIENĖ prie lietuviškų rankdarbių Winnipege surengtoje Folkloramos parodoje N. Mileišis

Amerikietis apie Baltijos valstybes

William J. H. Hough III plačioje ir gilioje studijoje svarsto Baltijos valstybių aneksiją teisiniu požiūriu

DR. BRONIS KASLAS

Kad labai rimtai autorius ėmėsi savo studiją ruošti, rodo faktas, kad tik vos trečia dalis šios knygos yra teksto, o du trečdaliai išnašų bei dokumentų tekstų.

Dar prieš knygos įžangą autorius pateikia citatą Etiopijos imperatoriaus Haile Selasie kalbos Tautų Sąjungos sesijoje Ženevoje (1936), kur jis maldavo sudrausti Italijos agresiją prieš jo tėvynę šiais žodžiais: "Tikriausias būdas pakenkti ir sudrumsti tarptautinius santykius yra pripažinti teisės lauzymą ir agresijos auką paaukoti agresoriui".

Tai istoriniai žodžiai vargšo imperatoriaus, kuris ant asilėno per Afrikos dykumas skubėjo į Ženevą Tautų Sąjungai veltui skustis dėl savo krašto pagrobimo. Su dideliu susirūpinimu reikia konstatuoti, kad ir po 50 metų šiandien panašūs skundai yra tyruose šaukiantis balsas.

Įžangoje knygos autorius pastebi, kad visuomenės bei valstybių santykių raidos procese vyravo du principai: Makiavelio teze, kad "jėga gimdo teisę" ir romėnų teze, kad "prievartinė skriauda (neteisėtas aktas — iniuria) negimdo teisės".

Autorius pastebi, kad Trisdešimties metų karas (1618-1648) užbaigė Bažnyčios vyraujančių vaidmenį valstybių ir valdžių bei teritorinių pasikeitimų pripažinime, o šio karo pabaigos Vestfalijos taikos sutartis (1648) pradėjo tarptautinę išimtinai dar tik europinę tautų-valstybių bendruomenę.

Šia sutartimi Prancūzija laimėjo Alzasą, vokiškąją Lotaringiją su Metz, Tulu, Verdunu ir, išstūmusi Hapsburgų galybę Europoje, tapo dominuojančia valstybe. Šia sutartimi taip pat buvo teoriškai pripažintas valstybių suverenumas ir taikos išlaikymas jėgų balanso būdu. Suverenumas implikuoja valstybių laisvę ir pripažinimą, o jėgų pusiausvyrą užtikrina, kad jokia Europos valstybė ar valstybių grupė netaptų tiek galinga, kad galėtų būti pavojumi kitom valstybėms.

Čia reikia pažymėti, kad šie nauji valstybių suverenumo bei jėgų pusiausvyros principai praktikoje netapo teisės normomis, kurias valstybės respaktuotų. Tie principai buvo sulaužyti Lenkijos-Lietuvos padalinimu (1772, 1793 ir 1795), Napoleono karais ir net Vienos kongreso (1815).

Didysis karas (1914-1918) įtraukė Europos tautų bendruomenę JAV-bes. Tai nulėmė ne tik Europos, bet ir pasaulio jėgų pusiausvyrą ir karo laukę, ir politinėse idėjose, nusakančiose kokia pasaulinė tautų bendruomenė turėtų būti. Tokiu būdu Vilsono 14 punktų idėjos buvo įkūnytos Tautų Sąjungos 10 straipsnyje. Ir kai Amerika netapo Tautų Sąjungos nariu, ji vis dėlto nepasitraukė iš tarptautinės politikos idėjų sferos. To rezultatas buvo Kellogg-Briando sutartis (arba Paryžiaus sutartis, 1928), kurią pasirašė beveik visos pasaulio valstybės ir kuri specifiskai uždraudė karą kaip tarptautinių santykių priemonę.

Savavališko tarptautinių sutarčių lauzymo, nepriklausomų valstybių suverenumo pažeidimo ir jėgos veiksmų nepripažinimo srityje knygos

autorius teikia didelės reikšmės Stimsono doktrinai (1932), kuri, remdamasi Kellogg-Briando sutartimi, pareiškia, kad JAV nepripažįsta ir nepripažins tarptautiniuose santykiuose jėgos veiksmų.

Šios doktrinos kilmė buvo valstybės sekretoriaus Henry Lewis Stimsono nota Kinijai ir Japonijai, kuri jėga okupavo Kinijos Mandžiūriją (1931-32) ir ten įsteigė satelitinę savo valstybę.

Stimsono doktrina tuo metu susilaukė šio tokio atgarsio tarptautinėse tribūnose. Tautų Sąjunga priėmė atitinkamą rezoliuciją, smerkiančią Japonijos agresiją. Pietų Amerikos valstybės taip pat įterpė tos doktrinos skleidžiamą agresijos nepripažinimo principą savo konvencijose bei sutartyse.

Reikia pažymėti svarbų faktą, kad kitos svarbios ir galingos valstybės, ir net JAV, šios doktrinos griežtai nesilaikė ir viešai ja nesirėmė nei Italijos agresijos prieš Etiopiją, nei Austrijos Anschluso, nei Čekoslovakijos likvidavimo atvejais. Labiausiai nuostabu, kad Teherano, Jaltos ir Potsdamo aktų metu (1940-45) pats doktrinos autorius buvo JAV gynybos sekretorius, vienas įtakingiausių prezidento Rooseveltto patarėjų.

Stimsono doktrina negali pretenduoti į tarptautinės teisės normas, kaip kad Monroe doktrina tapo ir iki šiol buvo laikoma tarptautinės teisės norma, draudžianti pašalinėms valstybėms kolonizuoti ir steigti karines bazes Amerikos kontinentuose.

Monroe doktrinos teisinės normos draudžia ekstrakontinentinėm valstybėm kolonizuoti Amerikos žemynus ir ten steigti karines bazes. Monroe doktrina esmėje buvo ir, atrodo, dabar tebėra Amerikos savignos (self-defence) principas, kuris visuomet tarptautinėje teisėje buvo pripažintas. Jis buvo įvestas Hagos konvencijose, Tautų Sąjungos, Briando-Kellogg sutartyse ir Jungtinių Tautų chartoje.

Jei kas tvirtina, kad grėsmė Amerikos saugumui turėtų būti įrodyta, bet j tai atsako Monroe doktrinos esmė: pats priešiškos, agresyvios jėgos skverbimasis su karinėmis bazėmis jau savaime yra grėsmė ne tik Pietų Amerikos valstybių laisvei, bet ir JAV saugumui.

Kai kurioms Pietų Amerikos valstybėms tai nepatinka, ir jos kritikuoja JAV kišimąsi į jų suverenumą. Šios valstybės reikalauja nesupranta Monroe doktrinos esmės bei JAV laikyenos. Monroe doktrina nukreipta ne prieš P. Amerikos valstybes, bet prieš tas priešiškas jėgas, kurios skverbiasi į šią hemisferą, kurioje jos steigia agresyvias tironiškas vyriausybes bei karo bazes, kurios yra savaime nukreiptos prieš Amerikos saugumą. JAV yra priverstos veikti ne tik prieš svetimas jėgas, siekiančias penetracijos ir karo bazių, bet ir prieš tuos P. Amerikos politikus ar vyriausybes, kurie savanoriškai ar svetimųjų įtakoje mielai šias svetimias jėgas įsileidžia.

Tad dėl Monroe doktrinos visuotinio pripažinimo ir dėl JAV teikiamos sankcijos jos įgyvendinimui reikia ją laikyti tarptautinės teisės norma par excellence, nes kitos doktrinos, kaip Stimsono, Briando-Kellogg šių elementų, ypač sankcijos, neturi. Kubos ir Nikaragvos atvejais, tarptautiniai bei JAV vidaus pavojingi

debatų bei svyravimai stumia Monroe doktriną į rimtą krizę, kurios rezultatai dar nėra žinomi. Kubos padėtis jau yra rimtas pažeidimas Monroe doktrinos. Bet šiai salai nesant Amerikos žemyno teritorija, dar galima aiškintis, kad svertima priešiška ideologija bei karinės bazės dar nėra Amerikos žemyne. Nikaragvos atvejis jau yra tikras iššūkis Monroe doktrinai bei JAV virš 150 metų politikai šioje hemisferoje.

Baltijos valstybių pripažinimas

Peržvelgęs jėgos veiksmų nepripažinimo raidą tarptautiniuose santykiuose, knygos autorius pereina prie svarstyti Baltijos valstybių problemos. Jis labai teigiamai įvertina šių tautų nepriklausomą gyvenimą, jų tarptautinius santykius ir vidaus pažangą.

Gan detaliai autorius nuskaido šią valstybių santykius su Sovietų Sąjunga ir papunkčiui atremia oficialią sovietų motyvaciją šias valstybes inkorporuoti į Sovietiją. Ta motyvacija yra paimta iš sovietų ultimatumo, pristomto Baltijos valstybėms 1940 m. Jis gana tiksliai žingsnis po žingsnio pavaizduoja šių trijų valstybių okupaciją ir inkorporavimą.

Mes galime tik pagirti autorius smulkų faktų atpašakojimą. Autorius detalai, gausiai dokumentuoja JAV Baltijos respublikų okupavimo ir inkorporavimo nepripažinimą ir vargu ar galima būtų surasti daugiau motyvų tam įrodyti. Autorius taip pat pakartotinai pabrėžia JAV laikymąsi Stimsono doktrinos. Taip pat jis peržvelgia Kanados, Australijos ir visos eilės Europos valstybių laikyseną Baltijos valstybių pripažinimo atžvilgiu. Autorius palankiai interpretuoja įvairių valstybių laikyseną ir yra linkęs teigti, kad net Sovietų Sąjungos satelitų pripažinimas Baltijos valstybių okupacijos, jei toks pripažinimas egzistuoja, nėra teisėtas, nes tų satelitų žmonės nėra laisvai pasisakę dėl satelitinų vyriausybių veiksmų teisėtumo.

Pripažinimo netikrumas

Kadangi valstybių ir vyriausybių pripažinimas tarptautiniuose santykiuose nėra pozityvios tarptautinės teisės sritis, bet diktuojamas pripažinties valstybės vidaus ir užsienio politikos išskaičiavimų bei interesų, tad valstybė ar vyriausybė, laukianti pripažinimo, ypač tikėdamasi pripažinimo tęstinumo, turi būti pasiruošusi įvairiems netikėtumams ir net nusivylimui.

Rugsėjo mėnesio (1986) Chautauquos konferencija Jūrmaloje, Latvijoje, ir aukščiausių JAV federacinių organų bei aukščiausio federacinio teismo nutarimas ištrėmti buvusį Estijos ir beveik 30 metų buvusį Amerikos pilietį Karlą Linną ir atiduoti Estijos sovietų valdžiai, kurios Amerika niekuomet nepripažino, taip pat ir kiti mažesni įvykiai sukėlė visuomenėje ir mūsų veiksmuose abejone: kaip stiprus yra okupacijos nepripažinimas ir kokia yra jo ateitis.

(Bus daugiau)

Užsakykite "TėVIŠKĖS ŽIBURIUS" kaip dovaną jaunavedžiams, studentams, mokslus baigusiems, jauniems profesionalams, naujakuriams, vienišiams tautiečiams. Metinė prenumerata naujam skaičiuotojui — \$18, reguliari prenumerata — \$22, rėmėjo — \$25, garbės — \$30. JAV-se prenumerata skaičiuojama amerikietiškais doleriais.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

“Antro kaimo” aktoriai Čikagoje, pasirodę vaidybai. Klipo – Eugenijus Butėnas, ant jo kelio – Indrė Toliušytė, stovi – Vida Galvydienė, Romas Stakauskas, Algirdas-Titus Antanaitis, Edvardas Tuskenis, Aida Vitaitė. Jie pasirodys Torontė 1987 m. lapkričio 8 d. Prisikėlimo salėje. Spektaklį rengia jaunų šeimų sekcija

“Išėivijos lietuvių sportas 1944-84”

K. BARONAS

Leidinio turinys

Montrealietis a.a. Jonas Narbutas sportininkams ir sporto mėgėjams paliko labai brangų paminklą – dviejų tomų leidinį “Sportas nepriklausomoje Lietuvoje”. Jame aprašyti sportinio Lietuvos gyvenimo įvykiai nuo 1919 iki 1940 m. Baigiamajame žodyje jis rašo: “Kai antrą kartą į Lietuvą artėjo rusai, nemaža dalis buvusių sportininkų pasitraukė į vakarus ir čia gyvendami stovyklose neužmiršo atsivėžto iš nepriklausomos Lietuvos pamėgimo sportui. Drauge su choralais, mokyklomis ir kitomis kultūrinio gyvenimo šakomis stovyklose organizavosi ir sporto klubai, kurie su entuziazmu kultūravo krepšinio, lengvąją atletiką ir kt. sporto šakas”.

Kad ir šis išėivijos lietuvių sportinis gyvenimas neliktų be pėdsakų, dviejuose posėdžiuose 1979 ir 1980 m. Čikagoje nutarta išėivijos sportinio gyvenimo istoriją taip pat apimti stambiu leidiniu.

Deja, pradėjus darbą, teko laukti bendradarbių pažadėtos tarnos, nes “surinktos medžiagos – straipsnių kiekis buvo atvirščiai proporcingas pareikštam entuziazmui ir pažadams” (leidinio redaktorių žodžiai).

Gera pažįstu redaktorių kolektyvo narius – Kęstutį Čerkeliūną, Praną Mickevičių (dar iš Augsburgu laikų) bei torontietį Sigitą Krašauską, jų meilę lietuviškam sportui ir kartu ryžtą pradėti darbą tesėti, paaukojant aštuonerių metų savo laisvalaikį 492 psl. leidiniui “Išėivijos lietuvių sportas 1944-84 m. Tai milžiniškas ir labai kruopštus darbas, juo labiau, kad leidinio redaktoriai negyveno tame pačiame mieste, bet buvo išsklaidę dideliame Toronto-Milwaukee-Miuncheno trikampyje.

Esu tikras, kad buvo parašyti keli šimtai laišku bendradarbiams, prašant ne tik straipsnių ar nuotraukų, bet ir vokiškų, prancūziškų, anglų spaudos ištraukų, leidinių. Tiesa, padėti kiek gelbėjo 1966 m. Čikagoje išleistas Jono Šoliūno “Krepšinio išvyka Australijon”, Edvardo Šulaičio “Sporto dešimtmetis Š. Amerikoje 1949-1959”, Š. A. lietuvių žaidynių leidinėlį-programos. Tačiau tai buvo tik lašas ant karšto akmenų, nes leidinių dauguma lietuvių viena kuria sporto šaką (pvz. J. Šoliūno) arba Š. A. lietuvių žaidynių rengėjų, vietinio sporto klubo nuotraukas su trumpa istorija bei žaidynių programa.

Tad negalima smerkti ir peikti redaktorių, kad jie taip ilgai užtęsė tą darbą, nes kiekvienas, paėmęs ir rankas šią išėivijos sportinio gyvenimo istoriją, kaip filmo juostoje pamatys vien tik gražius 40 metų išėivijos sportinio gyvenimo vaizdus, garsinant Lietuvos ir lietuvių vardą Pietų Amerikoje, Australijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Italijoje, angli, amerikiečių, prancūzų karių tarpe, tęsiant neuilstamai ir šiandieną tą gražų darbą Amerikos ir Australijos žemynuose.

Leidinyje suskirstytas į dvi dalis, o dar tiksliau – į šešis skyrius, kurių vieni yra platesni, kiti siauresni. Prie pastarųjų priklauso (pavadinčiau įžanga) Pr. Mickevičiaus ir Br. Keturakio rašinys “Nuo Augsburgu, per Kempnę, Miuncheną”. Jame aprašoma išėivijos lietuvių sportinės organizacijos užuomazga ir pereinama prie labai plačios įsisteigusių sporto klubų veiklos Vokietijoje (neužmirštami vardai – “Šarūnas”, “Margis”, “Kovas” ir kt.). Kiek siauriau paličiama veikla Britanijoje, Norvegijoje bei Švedijoje.

Antroji leidinio dalis skiriama emigracijai ir reformavimui lietuviško sportinio gyvenimo, pritaikant jį prie naujo krašto sąlygų. Tiesa, trumpą laiką buvo jaučiama kaip ir stagnacija, nes pirmiausia teko pasirūpinti duona ir pastoge (JAV) ar atlikti darbo sutartį (Kanada) – “Laikiniai permėš 1949 m. vyr. FASKO pirmininko pareigas V. Adamkavičius, atvykęs Amerikon, 1949 m. spalio mėn. 24 d. paskelbia atsisakymą susiorganizuoti reikalui ir kviečia registracijai. Deja, reakcija buvo menka. 1950 m. lapkričio mėn. 24 d. įvyksta buvusio vyr. FASKO posėdis Milvaukeje, o po posėdžio 1950 m. lapkričio 30 d. spaudoje savo 7 punktų atsisakyme vyr. FASKAs paaiškino susidariusią organizacinę ir teisinę padėtį. Kviečia klubus sudaryti vyr. organą, taip pat sporto darbuotojus ir pavienius sportininkus registracijai. Atsiliepė tik mažuma. Tad mūsų organizaciniai reikalai merdėjo” (psl. 105).

1948 m. Torontė įsteigiamas sporto klubas Vytis. Mano nuomone, torontietiai išėivijos sportinį gyvenimą nukreipė nauja vaga, surengdami 1951 m. spalio mėn. “I-ąsias Kanados ir JAV lietuvių žaidynes” (jos buvo pavadintos skambiu “olimpiados” vardu). Jos kiekvienais metais buvo rengiamos skirtinguose miestuose ir sutraukė iki 500 sportininkų, įliedamos į Kanados ir JAV klubų eiles naujo kraujo, gyvastingumo. Tos žaidynės buvo aktyvios pasaulinėms lietuvių žaidynėms.

Antroje leidinio dalyje, III-čiam skyriuje aprašomas reformavimas sportinio gyvenimo (vyr. FASKAs, ŠALFAS, sportinė organizacija ir veikla Š. Amerikoje – Pr. Mickevičius ir Br. Keturakis), IV ir V sk. – JAV ir Kanados sporto klubai, jų veikla, laimėjimai, nesėkmės. Prie VI sk. reikėtų priskirti sportinius straipsnius (reikėjo pavadinti III-čia dalimi), paskirų sporto šakų apžvalgas, išvykas ir t.t.

Keletas pastabų

Gerbiamieji redaktoriai, kur Australijos sportinė veikla? Ar užmiršote penktąjį žemyną, kur taip pat plauka lietuviška širdis, kur nemažiau klesti sportinė veikla už JAV ir Kanados klubų, kur sportininkai yra puikiai susiorganizavę, turi savo vėliavas, gražius uniformas? Visa tai jie įrodė pasaulinėse lietuvių žaidynėse Torontė. Juk pakako mažo prašymo-laiškelio A. Laukai-

čiui, ir Australijos sporto apžvalga būtų gulėjusi ant redaktorių stalo. Tai didelė skriauda ne tik Australijos sportuojančiam jaunimui, bet ir ten dirbantiems kilnų darbą atžalyno tarpe visam išėivijos sportui. Nenorėčiau tikėti, kad tai įvyko dėl asmeniškų nesusipratimų. O, gal ...

Antra. Kodėl nebuvo padaryta trumpa, kokių 5-6 psl. knygos santrauka anglų kalba, suminint nepriklausomos Lietuvos bei šiandieninį mūsų tėvų krašto sportinį gyvenimą. Įvade ŠALFAS centro valdyba rašo: “Tikimės, jog ši knyga jaunimui padės geriau suprasti lietuviškosios sportinės veiklos tikslus”. Panašiai kalba ir redaktoriai: “Dirbome ne praetis nostalgijai sukelti, bet mėginome atkurti praetį ir tikėdami Sporto Sąjungos galimū ir prasmingu rytojūm – skiriame šį leidinį patiems jauniausiems šiandieninės sportinės šeimos nariams ir būsimiems sporto darbuotojams”.

Pridėję ranką prie širdies prisipažinkime, kad mūsų antrašai išėivijos atžalai sunkiai yra įkandamas lietuviškai rašytas žodis. O kas bus su trečia, ketvirta? ... Tu tarpu nuotraukose jie mato save, savo klubų veiklos aprašymus. Gal ne vienas jaunuolis šį leidinį norėtų parodyti ar padovanoti savo mokyklos draugui? Nežinau, ar jis išdrįs tai dabar atlikti. Vertėjo nors ir po nuotraukom įdėti angliški krašai. Jau būtų įveikta pirmą kliūtį.

Knyga surinkta dideliu ir lengvai skaitomu raidynu dviejų skilčių formato, labai daug nuotraukų. Norėčiau užbaigti “Pasaulio lietuvių” š. m. gegužės mėn. parašytą (greičiausiai B. Nainio) žodžiais: “Šis stambus 500 psl. leidinys tikrai vertas sportininkų pasididžiavimo. Retas, tačiau labai naudingas leidinys, ypač tai visuomenės daliai, kuri kažkodėl sporto atžvilgiu tebegyvena akmenų amžiu. Gal ši knyga, jeigu prisivers bent pavartyti, nors kiek pravers jiems taip kietai sportui uždarytas akis”.

Kęstutis Čerkeliūnas, Pranas Mickevičius, Sigitas Krašauskas, IŠEIVIJOS LIETUVIŲ SPORTAS 1944-84”. Viršelis ir titulinis lapas dail. Viktoro Simankevičiaus. Spaudė J. B. Danaitis, “Time Press Litho Ltd.” Torontė, 1986. Tiržas nepažymėtas. Kaina – 22 dol. Leidinys gaunamas 32 Rivercrest Rd., Torontė, Ont. M6S 4H3 arba “Draugo” administracijoje.

“Juokingi esame ne mes...”

“Antras kaimas” iš Čikagos Torontė

“Be juokų nėra pasaulio” – tai “Antro kaimo” humoristinės vaidybos vieneto iš Čikagos vedamasis šūkis, kuriuo aktoriai bando įvairiais vaizdais mūsų gyvenimo įdomybes parodyti: “Juokingi esame ne mes, juokingas yra gyvenimas...”

“Antras kaimas” Torontė mus džiugino prieš trejetą metų. Tai gana ilgas laiko tarpas. Užtat jų pasigedome. Pernai jaunų šeimų sekcija organizavo išvyką į Torontė veikiantį “Second City” teatrą (su vakariene \$27 asmeniui). Tai buvo proga pabendrauti, pasilinksinti. Dalyvavusieji grįžo labai patenkinti. Tačiau dar smagiau pasijuokti iš lietuviško gyvenimo įdomybių. “Antras kaimas” panašaus stiliaus programa apsakė mūsų gyvenimo sklandumus ir nesklandumus.

Čikagiškiai: Vida Gilvydienė, Arvydas Vaitkus, Jūratė Jakšytė-Landfeld, Edvardas Tuskenis, Eugenijus Butėnas, Indrė Toliušytė ir Romas Stakauskas puikiai atlieka prievažio Algirdo-Tito Antanaičio surežisuotus škius. Aktoriai pastoviai matomi Čikagos Marquette Parko 69-toje gatvėje “Antro kaimo” programose. Kasmet paruošiama nauja programa.

Šių metų škių temos: tėvų ir vaikų rūpestiai, apsakant tėvų mokytojų susirinkimą, pirminio kūdikio epizodą, atostogas ir mokyklinį gyvenimą. Taip pat teikiama dėmesys ir Lietuvai škiue: “Sugrįžimas į pirmąjį kaimą” arba “Tamošius be kepurės”.

Ilgiausias škiukas “Istatymo sągyboje: pjęs šešiuose aktuose pertraukimais ir epilogu pačiame gale”. Čia apsakoma avarija, viza į elgetyną, operacija klinikoje, gera pamoka apie pilietines teises, lauko kinas, teismas ir priepuolis. Taip pat matysime “Antrojo kaimo” versiją “Radijo-video programos”, per kurią girdėsime jų žinias, pranešimus bei gyvą pasikalbėjimą. Tai beveik dviejų valandų ilguma programa, kuri pralėks su juokais kaip akimirka. “Antro kaimo” stilius pasižymi vietovių įjungimu į situacijas, kurios atvaizduojamos scenoje. Taigi nesistebėkime, jei atpažinsime kai kurias vietas bei asmenis kaip savuosius torontieškus.

Medžiagą programoms jau eilę metų ruošia sumanus, humor gyslelę turintis Algirdas-Titus Antanaitis. Šių metų programai vaizdus paruošė ir Kazys Binkis, Romas Stakauskas ir, kaip jie patys rašo “ir daug vietinės, sovietinės bei užsieninės inteligentijos”. Protarpiais gros ir dainuos: Povilo Mataičio liaudies muzikos teatro grupė, folklorinis Vilniaus universiteto ansamblis, Akademinis ansamblis “Lietuva”, Vytautas Kernagis, Rimas Kasputis ir jo “Romantika”, taipgi “daug neatpažintų ir nepripažintų garsenybių”.

Toronto Prisikėlimo parapijos jaunų šeimų sekcija kviečia visą mūsų visuomenę atsilankyti. “Antras kaimas” pasirodys lapkričio 8 d., 4 v.p.p., Prisikėlimo salėje.

Gabija Petrauskienė

Bešališki vertinimai

Šiandien kitokio gyvenimo, kaip bendruomeninis, negalima nė įsivaizduoti. Jau ir pirmuosius žingsnelius savo šeimoje pradėdant, žmogus vienas nuo kito labai priklauso. O civilizacija juos dar labiau suriša. Ką ir kaip žmogus bedarytų, jis vis reikalingas kitų pagalbos, paramos ir patarnavimų. Atsiskirti ir likti šalia visuomenės nebėra įmanoma. Galima, tiesa, šiek tiek riboti poreikius, bet tai vis tiek neatpalaiduos nuo priklausomumo kitiems. Net ir begliai nuo civilizacijos, vadinamieji naujų visuomenių kūrėjai, taipgi buriasi į grupes, kuriose viešni nuo kitų priklauso.

Ryšiai su kitais ir tasai priklausomumas žmogui dažniais atvejais neleidžia būti objektyviam. Vis kas nors yra arčiau širdies: vaikas, giminė, bendradarbis, bendramintis ... O vis dėlto yra sričių, kur bešališkumas yra būtinas. Tai įvairūs vertinimai, aptarimai dalykų, ypač tų, kurie viešai spaudoje skelbiami. Skaitytojai tikisi tiesos, sakykim, knygų recenzijas skaitydami. Ryškios panegyrikos arba tik suniekinanti kritika tiesiai nepasitarauja.

Nesunku suprasti šališkumus kraštuose, kur santvarka neleidžia skelbti tiesos, kur nustatoma, kaip, kada ir apie ką kalbėti galima ar negalima. Todėl ten ir meniniai-kūrybiniai pasireiškimai drumsčiami partinių reikalavimų ar patikavimų partietiams, apie kuriuos ką nors kritiškiau parašyti vengiama, kad neužrūstintų visos sistemos ir neužsitrauktų valdžios nemalonės. Nors dabar gorbachiovinis minties atolydis ne vienam sukelia džiaugsmą vargšo vaiko, staiga radusio ant kelio saldainiuką – žiūrėkite, ką aš radau! – iš tikrųjų tėra taktika surasti daugiau draugų tai pačiai, jau nusigynusiai sistemai, laiko srovėje tebesimurkdančiai ant pasenusių plauštų.

Sunkiau suprasti šališkumus minties ir žodžio laisvės kraštuose. Tačiau jie pastebimi. Jie išlenda kaip dygliai, ypač ten, kur demonstruojamas sroviškumas, užuot kalbėjus apie dalyką ramiai ir šaltai. Žinoma, kartais reklaminė recenzija atkreipia visuo-

menės dėmesį, bet kartais ji būna tiek išgrąžinta, kad verčia kitaip galvojančius būtinai atsiliepti ir apipešioti tas “po vo plunksnas”. Kažkaip ir tos šnekos santūrumo kai kur trūksta. Jei jau kas išgiriama, tai jau taip keliamas, kad dažnai su šypsena vėrčiamas pagaltoti: vis dėlto esame gėnių tauta. ... O jeigu jau ką nusistatyta “sukapoti”, tai tų kardų ir durklų nė Vytautas Didysis Žalgirio mūšyje tiek neturėjo. O pats blogiausias bruožas išlenda, jei kaip nors būna užkabintas bendramintis. Tada jau taip narpliojama su pateisinimais, užnuodytom vilčių šaudoma į taikinius, kurių vienintelė kaltė – jų pastabumas.

Nėra lengva būti bešališkiems. Visiškai bešališku žmonių vargu ar kur rastume. Bet vis dėlto bešališkumas iki tam tikro laipsnio galimas. Tai didelė dorybė, tarnaujanti tiesai. Ji tegali augti ir vystytis kartu su žmogumi. Todėl jos ugdymas negali būti ignoruojamas visuose auklėjimo rūpesčiuose.

Č. Senkevičius

Dail. JURGIO DAUGVILO bareljefas “Sopulingoji Motina” Lietuvių tautodailės instituto dešimtmečio suktakties proga surengtoje parodoje 1987.VI.27–IX.15 Gana-noque, Ont., “Nemuno” galerijoje Nuotr. V. Matulaitis

ANTANAS SIGMUNDAS

Greitieji žirgeliai

Bėkite, bėkite, greitieji žirgeliai, Pro tekančios saulės vartus. Praneškite man nedalia upeliui, Kai bėgsit per pievas laukus.

Bėkite, bėkite, greitieji žirgeliai, Pro laumę ir lino barus. Nuneškite sapną pievų mergelei, Kad laukiu aš jos neramus.

Bėkite, bėkite, greitieji žirgeliai, Pro gryčią ir langus tamsius, Nuneškite sunkų negandą mergelei, Kad godos jos drobėse žus.

Negrįžkit, negrįžkit niekad, žirgeliai, Į svetimas mano stonias. Ten jus pagirdys sidabro upeliai, Ten naktį matysit žvaigždes.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Sol. Daivos Mongirdaitės, lyrinio soprano, koncertas Tėvų pranciškonų vasarvietėje Kennebunkporte, Maine valstijoje, buvo surengtas liepos 26 d. Jos koncertai ten yra tapę tradiciniu metiniu renginiu vasarotojams. Šiemetinių savo koncertą sol. D. Mongirdaitė su jai akompanavusiu pianistu dr. Sauliumi Cibu, kuris dabar jau yra gydytojas, pradėjo arčiau iš W. A. Mocarto operos “Užburtoji fleita”. Romantiškajam F. Schubertui atstovavo dainos “Muzikai”, “Naktis ir sapnai”, Skotijai – senųjų liaudies dainų ciklas “Blue Bells of Scotland”. Sol. D. Mongirdaitė, Čikagos lietuvių operos spektakliuose atlikusi Marenkos vaidmenį B. Smetanos “Parduotojoje nuotakoje”, koncertan įjungė didį Marenkos arijas. Klausytojų lietuviškam pasaulin nukėlė S. Šimkaus harmonizuotos liaudies dainos. Koncerto užbaigai sol. D. Mongirdaitė buvo pasirinkusi keturias arijas iš F. Leharo operetės “Šypsnių šalis”.

Savaitraštis “Darbininkas” savo septyniadešimtmečio proga buvo paskelbęs romano ir novelės konkursą, pageidaujamas, kad dalyvių pasirinkta tema būtų susieta su lietuvišku laikraščiu. Sukaktuviniame konkurse 1986 m. balandžio 13 d. paaiškėjo, kad vertintojų komisija – Nelė Mazalaitė, dr. Pranas Bagdas ir Vytautas Volertas \$1.000 premiją paskyrė Alei Rūtai už apysaką-romaną “Margo rašto keliu”. Šio kūrinio veikėjas yra konkretus asmuo – poetas Bernardas Brazdžionis, kuriam ilgus metus teko redaguoti, surinkti ir sulaužyti Los Angeles mieste leidžiamą mėnesinį žurnalą “Lietuvių dienos”. Alės Rūtos apysaką-romaną “Margo rašto keliu” jau surinko “Lietuvių dienų” spaustuvių dirbant Valerija Baltušienė, atspausdins Tėvų pranciškonų spaustuvių Brukljne.

Los Angeles Lietuvos dukterų draugija, telkdamą lėšas šalpai, liepos 26, sekmadienį po pamaldų, surengė įdomią popietę Šv. Kazimiero parapijos salėje. Dalyvių laukė dviejų solisčių – Stasės Pautienienės ir Birutės Vygirdienės muzikinė programa “Moterys dainose”, kurioje buvo įjungtos moteris įvairiose situacijose atspindinčios dainos, duetai, operų arijos su žodiniiais interpais. Vokalinę pynę paruošė akompaniatorius William Lockwood, žodinius interpus – S. Pautienienė, kuri yra ne tik dainininkė, bet ir Lietuvos dukterų pirmininkė, lietuviškųjų radijo valandėlių pranešėja.

Š. Amerikos lietuvių muzikų sąjunga metinį narių suvažiavimą turėjo rugpjūčio 22 d. Čikagoje, Žilėvičiaus-Kreivėno muzikologijos archyvo patalpose Jaunimo centre. Suvažiavimas pradėtas prel. dr. J. Prunskio Tėvų jėzuitų koplyčioje atnašautomis Mišiomis. Veiklos pranešimus padarė valdybos nariai: pirm. dr. Leonardas Šimutis, vicepirmininkai Faustas Strolia ir Stasys Sližys, išd. Antanas Giedraitis. Su lietuvių chorinės muzikos pavyzdžiais supažindino Čikagos lietuvių operos dirigentas Arūnas Kaminskas ir akompaniatorius Robertas Mockus. Muzikos istorikė Loreta Venclauskienė padarė pranešimą “Šiuolaikinė profesinė muzika Lietuvoje”. Suvažiavimo dalyvius su Žilėvičiaus-Kreivėno muzikologijos archyvu supažindino jo vadovas Kazys Skaigirys. Išrinkta nauja Š. Amerikos lietuvių muzikų sąjungos valdyba, pareigomis pasiskirsčiusi savo posėdyje rugpjūčio 31 d. Pirm. dr. Leonardas Šimutis dėl pablogėjusios sveikatos iš šio pareigų pasitraukė 1986 m. pabėję, bet dalyvavo suvažiavime ir padarė pranešimą. Jis atsisakė kandidatuoti naujon valdybon, tačiau žadėjo padėti, jei leis sveikata. Sąjungos valdybą dabar sudaro: pirm. Faustas Strolia, vicepirmininkai Julius Mačiulis ir Eglė Rūkstelytė-Sundstrom, sekr. Emilija Sakadolskienė, administratorius ir išd. Antanas Giedraitis. Muzikinė komisijon išjungė: pirmininke – Rita Klionienė, nariais – Viktoras Ralys, Dalia Viskontienė, Kazimieras Skaigirys ir Stasys Sližys. Pirmajame valdybos posėdyje nutarta įsiekoti daugiau narių. Norintys įsijungti Š. Amerikos lietuvių muzikų sąjungon prašomi rašyti Antanui Giedraičiui, 7310 So. California Ave., Chicago, IL 60629, USA.

Vilniaus dailės parodų rūmai surengė penktąją grupinę keramikos darbų parodą “Dailininkas ir gamta”. Dvylika parodos dalyvių parodai suteiktose kūriniuose gyvdena žmogaus ir jį supančios aplinkos santykius, atskleidžia gamtos dainos problemas. Lankytojų dėmesį patraukė L. Šulgaitis, V. Liaugaudienės, G. Raudonienės, D. Jazviciūtės darbai.

Vilniaus dramos teatras keturiasdešimt aštuntąjį darbo sezoną pradėjo Vinco Krėvės istorinės dramos “Skirgaila” premjera, paruošta vyr. rež. Henriko Vančevičiaus. Scenovaizdžius sukūrė dail. Janina Malinauskaitė, muziką – kompoz. Algirdas Martinaitis. Pagrindinius vaidmenis paruošė pasikeisti galėsiantys aktoriai: Skirgailos – Regimantas Adomaitis ir Arnas Rozenas, Onos Duonutės – Eglė Čekulovytė ir Rasa Jakuciūnaitė, Oligės – Eglė Tulevičiūtė ir Ginvilė Vaisietaitė, Stardo – Juozas Meškauskas ir Laimonas Norėika. V. Krėvės “Skirgailos” spektaklius šiam teatrui 1966 m. buvo paruošęs vyr. rež. Juozas Rudzinskis.

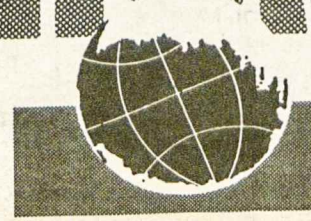
Sol. Abdonas Lietuvinkas, Vilniaus operos bosas, sceninės veiklos keturiasdešimtmetį paminėjo G. Verdi operos “Rigoletto” spektakliu, atlikdamas Sparafučilės ir Monteronės vaidmenis. Sukaktuviniukas yra gimęs 1921 m. balandžio 20 d. Marijampolės apskrities Mokolų Naujienose, Vilniaus konservatorijai baigęs 1949 m. Žingsnius operos teatro scenoje jis pradėjo pokariniais metais, kai operai labai trūko dainininkų. Sol. A. Lietuvinko repertuare yra beveik 60 vaidmenų. Jo balsas dažnai skambėdavo koncertuose, radijo laidoose. 1951 m. sol. A. Lietuvinkas laimėjo bronzos medalį R. Berlyne surengtame tarptautiniame jaunimo ir studentų festivalyje. Sukaktuviniukas jau 15 metų dirba dėstytoju Vilniaus konservatorijoje, ruošdamas jaunąją dainininkų kartą.

Muzikinis Kauno teatras, kurio meno vadovas yra vyr. dirigentas Stasys Domarkas, sovietinės Spalio revoliucijos septyniadešimtmečiui ruošia gruzino kompoz. G. Gabadžės ir maskviečio dramaturgo J. Satunovskio muzikinį spektaklį “Mano pamiešis brolis”, sovietinių dainų koncertą lapkričio 7 d. Sukaktai taipgi bus skirti V. Šebalino operos “Užsispyrėlės sutradymas” ir K. Chačaturiano baletu “Čipolinas”. Spektakliai lapkričio pradžioje. Į teatro planus yra įtraukta kompoz. V. Švedo opera vaikams “Kauko sakmė”, sukurta lietuvių liaudies pasakų motyvais. Kompoz. J. Baltramiejūnaitė, pasi-naudodama Justino Marcinkevičiaus apysaka, yra parašiusi muzikinę poemą “Pušis, kur juokėsi”. Teatro repertuarą žadama papildyti operetėmis – F. Leharo “Linksmąja našle”, J. Strausso “Venecijos naktimi”, J. Offenbacho “Orfėja pragare”. Operų pasauliui atstovauja F. Flotowo “Marta”, P. Mascagni “Cavalleria rusticana”, G. Verdi “Traviata”, E. d'Alberto “Slėnis”, V. A. Mocarto “Don Žuanas”.

Mažojoje Vilniaus konservatorijos salėje rugsėjo 16 d. buvo surengtas operos solistų, būsimųjų dainininkų, dainavimo pedagogų susitikimas su buvusiu pagrindiniu Čikagos lietuvių operos tenoru Stasiu Baru-Baranasku. Informaciją pranešimą paskelbė “Literatūra ir menas”, primindamas skaitytojams, kad 1957 m. įsteigtoje Čikagos lietuvių operoje sol. S. Baras yra atlikęs pagrindinius tenoro vaidmenis septynių operų spektakliuose: J. Kar-navičiaus “Gražinos”, K. V. Banaičio “Jūratės ir Kastyčio”, G. Puccini “Toscos”, Ch. Gounod “Fausto”, G. Verdi “Aidos” ir “Trubadūro”, R. Leoncavallo “Pajacu”. Jam teko koncertuoti ne tik JAV, bet ir Kanadoje, Kolumbijoje, Australijoje, Britanijoje, Italijoje, Prancūzijoje, V. Vokietijoje. Pokalbuiose S. Baras prisiminė klaidėdinti muzikos mokytoją A. Grudzinską, pažadinusį dainavimo pomėgį, dainavimo studijas pas Joną Būteną, dalijosi italų išgarsintos “bel canto” mokyklos paslaptimis, atsakinėjo į klausimus. Susitikimo dalyviai su svečio balsu ir atliekamom arijom susipažino iš plokštelės, įrašytos su Dariaus Lapinsko diriguojamo Štutgarto simfoninio orkestro palyda.

V. Kst.

SPORTAS

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 7 1/4 %	Asmeninės paskolas
180-364 d. term. ind. 7 1/4 %	nuo 11 %
1 metų term. indėlius 7 1/2 %	Sutarties paskolas
2 metų term. indėlius 7 1/4 %	nuo 11 %
3 metų term. indėlius 8 %	Nekiln. turto paskolas:
1 metų GIC-met. palūk. 9 %	Su nekeičiamu nuosimčiu
2 metų GIC-met. palūk. 9 1/4 %	1 metų 10 1/4 %
3 metų GIC-met. palūk. 9 1/4 %	2 metų 10 1/4 %
1 metų GIC-mėn. palūk. 8 %	3 metų 11 %
RRSP ir RRRIF (pensijos) ... 7 1/2 %	Su keičiamu nuosimčiu
RRSP-1 metų term. ind. 8 1/2 %	1, 2 ir 3 metų 9 1/4 %
Specialią taup. s-tą 7 %	Draudžiamas asmeninės ir sutar-
Taupomąją sąskaitą 6 %	ties paskolas iki \$15,000 ir narių
Kasd. pal. taupymo sąsk. 7 %	gyvybę iki \$2,000 už santaupas
Kasd. pal. čekių sąsk. iki ... 5 1/4 %	laikomas šėrų, čekių ir taupymo

Duodame asmeninės paskolas iki \$50,000 ir morgičius iki 75% [kainoto turto vertės. Pardudodame pinigines perlaidas (money orders) ir keliučių čekius (traveler's cheques). Neimeame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 35 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Pardudami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTVĄ (KOMPIUTERĮ)

A.P. GOMES 1567 Dundas St. W.
Real Estate & Insurance Ltd. Toronto, Ontario
Perkant ar pardudodant nekilnojamą nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius
Telefonai:
531-1191
namų 537-2291

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymais ir dažymas:
sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

**PASIRINKITE
SAU NAMĄ -**

SU

- * patyrusiu atstovu
- * sąžiningu patarnavimu
- * asmeniniu patarimu

ANTANAS GENYS

an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000
res: 231-2839

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8,
telefonas 279-4371
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukiti kairėn prie
pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus.
Savininkas J. Tamošiūnas

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju,
nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Lietuviškų vestuvių dalyviai Dainavos stovyklavietėje. Viduryje (stovi) jaunavedžiai – LIDIJA MAJAUSKAITE ir VYTENIS RASUTIS, sėdi – visa vestuvinė palyda. Aprašymas buvo išspausdintas "TŽ" 1987 m. 41 nr.

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ros žaidynes 1996 m. 'Su olimpiada Torontą gerokai pralenkė Montrealis. Dabartinės Toronto miesto ir Ontario premjero D. Petersono pastangos greičiausiai bus pavėluotos, nes 1996 m. minima modernių olimpinų žaidynių šimtmėčio sukaktis. Jas tais sukaštuviniiais metais nori surengti Atėnai, primindami, kad olimpiados idėja yra kilusi Graikijoje. D. Petersono atsakymas mokytojus grąžinti darban ir jo išvykimas Šveicarijūn palengvino derybų tarpininko K. Burketto darbą. Jam pavyko pasiekti kompromisinį sprendimą, patenkinantį mokytojus ir švietimo vadybą. Pusketvirtos savaitės trukusį streiką pagaliau užbaigė abiejų pusių priimtas provizorinis susitarimas.

Toronto švietimo vadyba mokytojams 1988 m. duos 100 minučių kas savaitę pasiruoti pamokoms, o 1989 m. – 120 minučių. Naujoji sutartis įpareigoja švietimo vadybą sekančių dvejų metų laikotarpyje pasamdyti 246 papildomus mokytojus. Mokyklų išlaidos per tuos trejus metus padidės \$77 milijonais. Sutartyje yra numatytas atlyginimų padidinimas su visais priedais 15,89%, pradedant nuo paskutinės sutarties pasibaigimo 1986 m. rugpjūčio 31 d. Laimėtojai tapo mokytojai, o pralaimėtojai – tėvai ir vaikai. Tėvams teks padengti padidėjusias švietimo išlaidas, o vaikams – pasivyti praleistas pamokas.

Politinę N. Brunswicko konservatorių premjero R. Hatfieldo karjerą užbaigė skaudus provincinio parlamento rinkimų pralaimėjimas, vienas skaudžiausių Kanados istorijoje. Kai jis paskelbė rinkimus, N. Brunswicko parlamente buvo 37 konservatoriai, 20 liberalų ir vienas NDP socialistas. Konservatorių pralaimėjimo daug kas tikėjosi, bet niekas neįprastai visų konservatorių atstovų iškirtimo iš parlamento, juoba, kad premjeras R. Hatfieldas N. Brunswicką valdė jau 17 metų, o parlamentan toje pačioje apylinkėje būdavo išrenkamas nuo 1961 m. Šį kartą jis pralaimėjo mokytojai A. DeLongui, liberalų atstovui. Triumfo susilaukė liberalų vadas F. McKenna, su savo partija užėmęs visas 58 atstovų vietas parlamente. Tokios laimės 1935 m. taip pat susilaukė liberalai, Pringo Edvardo salos parlamentan grįžė su 30 atstovų. N. Brunswicko rinkimuose dabar dalyvavo apie 500.000 rinkėjų. Už liberalus balsavo 62%, už konservatorius – 28%, už socialistus – 10%.

Pralaimėjimą premjerui R. Hatfieldui atnešė 17 metų buvimas valdžioje be rimtesnės konkurencijos. Jis tapo ilgiausiai valdžioje išsilaikiusiu premjeru ir, matyt, dėl to įgavo per didelį pasitikėjimą savimi, išmoko nesiskaityti su rinkėjais. Krizė prasidėjo 1984 m. rudenį, kai provincijoje lankėsi karalienė Elzbieta su princu Pilypu. RCMP pareigūnai tada tikrino lėktuvą, svečius norėdami apsaugoti nuo teroristinių bombų. Premjero R. Hatfieldo lagamine jis rado 35 gramus marijuanos. Kilo nemalonus triukšmas spaudos

je, kurį dar labiau sustiprino dviejų paauglių pareiškimas, kad jiems 1981 m. premjeras R. Hatfieldas privačiame po būvyje savo name buvo pasiūles marijuanos ir kokaino. Atliktame tyrime premjeras R. Hatfieldas buvo išteistintas. Tačiau ne visi patikėjo, kad jis nežinojo, kaip jo lagamine atsidūrė marijuana. Logiškes-

nė atrodė išvada, kad jis nesitikėjo savo asmeninio lagaminu kratos. Tada taip pat paaiškėjo, kad premjeras R. Hatfieldas valdžios lėšomis skraidydavo į Niujorką, kur mėgdavo lankytis naktiniuose klubuose. Neturtingai provincijai nepatiko valdžios vado nesiskaitymas su provincijos lėšomis. Pralaimėjęs parlamentu rinkimus, R. Hatfieldas tuojau pasitraukė iš konservatorių vado pareigų.

1987 m. birželio mėnesį Torontе įvyko tautybų festivalis Karavanas, kuriame dalyvavo ir mūsų paviljonas "Vilnius", laimėjęs dvi premijas: už tautinius drabužius III vietą ir už programą III vietą. Šios premijos laimėtos per didelį darbą mūsų savonorių talkininkų. Šių metų "Vilniaus" paviljono tema buvo lietuviškos vestuvės, kuriose vyravo tautiniai šokiai, dainos, vaišių ragulės, krautis. Vestuvės vyko jaunosios tėvų ūkyje. Visi svečiai ėjo pro jaunosios tėvų namo duris (tai buvo pavaizduota prie įėjimo į paviljoną). Nuėję žemyn, svečiai galėjo apžiūrėti jaunosios krautį ir jaunųjų dvarą. Išėję iš namų, svečiai rado darželį, kur galėjo pasidžiaugti gamtos grožiu. (Tam reikalui buvo įrengta kavinė su gyvomis gėlėmis ir medeliais). Kvieslys ragino svečius sėsti prie stalų, nes tuojau prasidės vestuvės. Įeinant į didžiąją (Prisikėlimo) salę, matėsi rytmečio šviesa, skleidžiama užtękančios saulės. Atvykęs pirmąsį jiesko jaunajam mergaitės. Susipažinimo šokis sudaro progą jaunimui pabendrauti ir piršliui apsidairyti. Išrinkęs mergaitę, prišlys supažindina jaunąjį su būsima jo žmona. Jaunosios motina neprileidžia dukros, kol jai nebus įteiktas žiedas. Kai jaunasis įteikia žiedą, visi džiaugiasi.

Atėjus vestuvių laikui, nuliūdusios draugės atsisveikina su jaunąja, šokdamos drauge su ja Sadute. Jaunoji, pasiročiusi ištękti, susitinka su savo būsimoju, ir Reginėlės šokis juodu simboliškai suriša. Jaunavedžiai mato saldinius svečiams, pasidalindami savo turtu.

Po sutoktuvių – laikas linksminintis. Kvieslys prašo svečius prisidėti. Piršlys vadovauja dainom. Atėjus laikui atsisveikinti, motina pabučiuoja vaikus, o išėdami jaunavedžiai pašoka keletą šokių.

Ši programa nebūtų pavykusi be sekančių asmenų talkos: A. Zanderienės (Toronto "Atžalynas"), E. Rukšėnaitės (Hamiltono "Gyvatara"), V. Povilonio (piršlys), ypač mūsų muzikantų – M. Tarvydo, A. Vaičiūno, K. Deksnio.

"Vilniaus" paviljone taip pat dirbo daug savonorių talkininkų: M. Balaišytė, A. Biškevičienė, P. Sukauskas, V. Kulnys, K. Budrevičius, E. Lukošius, P. Petruskas, D. Petruskienė, D. Kalendraitė, S. Šernaitė, R. Dauginis, C. Rauth, M. Rauth, V. Bačėnas, D. Genys, E. ir H. Stepaicičiai, L. Radzevičius, A. Vaičiūnas, G. Černak, A. Škėmienė, M. Šaltmiraitė.

Dėkojame visiems, kurie vienu ar kitu būdu prisidėjo prie "Vilniaus" paviljono įrengimo, ypač K. Rašymui, A. Rašymienei, A. Senžikienei, V. Baisienei, G. Kau-

lienei, R. Paulauskaitei, B. Aušrotaičiai.

Dėkojame A. Gataveckui už skaniai pagamintą maistą, o visom moterim už prisidėjimą prie pyragų pardavimo: KLK moterų draugijos Prisikėlimo par. skyriui, Evangelikių moterų būreliui, Toronto skautėm, "Atžalyno" tėvų komitetui, "Gintaro" tėvų komitetui, Prisikėlimo parapijos chorui, Toronto Lietuvių namų moterų būreliui. Taip pat dėkojame visom, kurios asmeniškai prisidėjo.

Dėkojame mūsų paviljono burmistrai A. Rašymui, kuris taipgi daug paruošiamųjų darbų atliko, paviljono karalaitei G. Jonytei už gražų atstovavimą mūsų kolonijai ir visiem lietuviams.

Visiem ir visom, kurie prisidėjo prie "Vilniaus" paviljono darbų, reiškiamė nuosirdžią padėką.

Rebeka Jasienė, paviljono rengėjų komiteto pirmininkė

Ateitininkų žinios

Iškyla į High Park Torontе organizuoja studentai spalio 25, sekmadienį. Visų kuopų nariai, sendraugiai ir svečiai yra kviečiami nuotaikingam pabendraimui gamtoje. Renkamės prie fontanų Keel ir Bloor gatvių sankryžos 1 v.p.p. Drauge papietausime. Bus įdomūs žaidimai.

Pirmasis jaunųjų susirinkimas įvyko spalio 18, sekmadienį. Globėjai G. Petruskienėi susirinkime talkino seselė Margarita, J. Bušinskienė ir E. Barauskienė. Talka būtinai reikalinga, nes su 18 judrių mažųjų vienai vadovei dirbti yra neįmanoma. Sekantis susirinkimas bus už dviejų savaičių Prisikėlimo parapijos posėdžių kambaryje.

Moksleivių susirinkimas – lapkričio 8, sekmadienį. O. G.

Skautų veikla

1987 m. spalio 9-12 d. Beaumont stovyklavietėje prie Klivlando tuntininkų ir visų kitų vadovų, skautų vyčių ir vyr. skautėių suvažiavime iš Toronto dalyvavo 27 skautai-tės. Jų tarpe – vaideivis, abiejų tuntu tuntininkai, skautėių skyr. vedėja ir organizatoriai V.S. pavaduotojai ir kiti. Programa buvo diskusinė ir praktinė. Maistas buvo geras, o laukai nepaprasti.

Sekmadienį po šv. Mišių buvo ekskursija autobusu į ateinančiais metais ruošiamą VIII-ą tautinę stovyklą, kuri vyks rugpjūčio 14-24 d.d. Seven Ranges scout reservation į pietryčius nuo Klivlando. Stovyklavietė nauja, gražioje gamtoje, suskirstyta pastovyklėmis, turi didelę virtuvę ir valgyklą, talpinančią 500 žmonių. Nuo Toronto apie 300 mylių.

Visi grįžo pasisėmę skautiškų žinių ir energijos tolimesniam veikimui. M.

RMAS PAULIONIS, torontiško "Gintaro" ansamblio solistas, akompanuojamas JONO GOVĖDO, metiniame koncerte atliko daili programos. Solo dainomis jis reiškiasi ir kitomis progomis. Nuotr. O. Burzdžius

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

7 1/4 % už 90 dienų term. indėl.	
7 1/4 % už 6 mėn. term. indėlius	
7 1/2 % už 1 m. term. indėlius	
7 3/4 % už 2 m. term. indėlius	
8 % už 3 m. term. indėlius	
9 % už GIC 1 m. garantuoti investavimo pažymėjimai	
9 1/4 % GIC 2 m. garantuoti investavimo pažymėjimai	
8 % už pensijų planą (variable rate)	
8 3/4 % už 1 m. term. pensijų planą	
8 % už pensijų fondą – RRRIF (variable rate)	
6 % už taupymo s-las	
5 1/4-7 % kasd. palūkanų sąskaita	
4 1/4-5 1/4 % už kasd. pal. čekių sąsk.	

IMA:

už asmenines paskolas nuo 10 1/2 %	
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų 10 1/2 %	
2 metų 11 %	
3 metų 11 1/4 % (fixed rate)	
su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ar 3 metų 9 1/2 % (variable rate)	
Asmeninės paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgicijus iki 75% [kainoto turto.	
Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgicijai.	

AKTYVAI virš 64 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemo-kamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaidas, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.

Telefonai: 225-5699 arba 489-1543

Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.

Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir
Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – s a v i n i n k a i

Namų įkainojimo skyrius

HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED

25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3

Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSA W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgicijų, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

RE/MAX
renown realty ltd., realtor
an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.
associate broker

4887 dundas st. #111
isington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999

232-2322

PRINCE EDWARD ir BLOOR – trijų miegamųjų, puikiai išremontuotas, vienaaukis namas. Kaina – \$239,900.
BABY POINT – gražiai išremontuotas dviejų miegamųjų namas. Kaina – \$179,900.
HIGH PARK – trijų miegamųjų namas su garažu. Kaina – \$164,900.
ISLINGTON-DUNDAS – trijų miegamųjų, labai didelis sklypas. Kaina – \$289,900.

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas

Pardudant, perkant ar tik norint informaciją apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti

Justinas Raškauskas

allan BROWN 624-6336 namų 897-0068
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4141 Dixie Rd., Rockwood Mall, Mississauga

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- * atlieku visus elektrinius darbus – namų, įstaigų, įmonių
- * parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
- * įrengiu aliumininius gaminius – lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
- * atlieku pagrindinius namų remontus – prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
- * uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR,
1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7
(Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUDANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽINGAI IR DRAUGISKAI PATARNAUS

STASYS JOKUBAITIS.

30 metų patirtis vakarų Toronto ir High Parko rajonuose.

KINGSWAY NATIONAL
THE SIGN OF DISTINCTION
Tel. 535-2331
arba 537-2869

Reikalinga slaugymo direktorė

Latvių senelių namams "Kristus darzs" reikalinga slaugymo direktorė, turinti B.Sc.N. laipsnį ir "Ontario Certificate of Competence", patyrusi senelių slaugyme, administravime, sugebanti mokyti ir prižiūrėti.

Pirmenybė teikiama kandidatėms su pažymėjimu slaugymo administravime. Kandidatės bei kandidatai kviečiami siųsti savo prašymus su biografijom (resume):

dr. J. Lasis, Kristus Darzs, Latvian Home for the Aged, 11290 Pine Valley Drive, Woodbridge, Ontario L4L 1A6.

Tel. 832-3300.

SKAITYTOJAI PASISAKO

PAMINKLO PROJEKTAS

"T2" 1987.IX.8 buvo paskelbtas Kanados lietuvių šaulių rinktinės valdybos atsišaukimas dėl numatomo statyti Lietuvos žuvusiems paminklo. Labai gražus užsimojimas! Taipgi buvo pridėtas to projekto vaizdas. Viskas atrodo gerai, išskyrus Gedimino stulpus ir Vyti. Šį istorinį, seną Lietuvos ženklą – Gedimino stulpus pradėjo taisyti mūsų menininkai: jie "pagerino" senovinį, istorinį ženklą, pridėdami jam apačioje brūkšnį (ar "uodegą") ir tuo būdu padarydami jį panašų į šakes.

Šaulių sąjunga, gerbdama Lietuvos praeitį, turėtų pataisyti tame projekte Gedimino stulpus ir vartoti tikrą, teisingą, istorinį Gedimino stulpų ženklą be jokių šiuolaikinių priedų – iškraipymų. Tikrieji Gedimino stulpai apačioje turėjo tiesią liniją be jokių "išsišikimų".

Kodėl šauliai vartoja jogailinį Vyti, t.y. – be gūnios? Per 400 metų Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos herbas Vytiš, t.y. žirgas, turėjo gražią tridale gūnią. "Lietuvių enciklopedijoje" rašoma, kad tradicinės LDK Vyčio žymės yra "sidabrinis žirgas, raitelis atgręžtas dešinėn, auksu apvediotas raudonas dangalas su trimis gaisais, šalmas su plunksnomis" (XV t. 67 psl.).

Šauliai, kaip patriotinė organizacija, turėtų vartoti teisingus Lietuvos ženklus, nesudarytus jokiais "pagerinimais". Paminklo projekte esantieji Lietuvos istoriniai ženklai turėtų būti atitinkamai pataisyti.

P.S. Apie Gedimino stulpus ir Lietuvos Vyti rašoma knygoje "Lietuvos reikalais", išl. Čikagoje 1984 m. Žiūr. "Apie Lietuvos ir lietuvių tautos ženklus", (10-25 psl.).

Marjūnas Blynas

LEVINAI ISRAELYJE

Kai kurie baltiečiai apie mane rašo: "Tas pats asmuo, buvęs komunistas, pakeitęs mokslininko kailį ir tapo vargšo emigranto teisėju". Teisėjas Demjanuko byloje tuo pat vardu ir pavardė (Dov Levin) yra visai kitas asmuo, gimęs Izraelyje ir gyventis Jeruzalėje. Jis yra labai gabus ir iškilus asmuo. Kas yra tas Dovydas Levinas, nežinau. Mano vardas yra Dov, ne Dovydas. Esu laimingas, kad gyvenu nepriklausomai ir demokratiškoje valstybėje, kur yra pakankamai vietos visiems Levinams iš viso pasaulio šalių. O tokių yra tūkstančiai. Dov Levin, Izraelis

Red. pastaba. Dėkojame dr. Dovui Levinui už paaiškinimą, kuris išsklaidys abejones bei klaidingas prielaidas, pasirodžiusias kai kuriuose laikraščiuose. "Tėviškės žiburio" rašęs straipsnius dr. Dov Levin yra kilęs iš Plungės, nieko bendro neturįs su minėtu teisėju Jeruzalėje. Prancūzijoje gyvenantis filosofas Emanuelis Levinas yra gimęs Kaune.

LAISKAS IŠ LIETUVOS

Mudu su žmona padedam vargonininkui giedoti, nes jis senas, 96 metų amžiaus, važinėja iš (...) kas dieną autobusu, kurio bilietis apmoka kunigėlis. Kartais pėsčias nueina – dar stiprus senas. Zakristijono visai nėra. Kunigėliui sunkoka dirbti, bet būti zakristijonu neleidžia (valdžia) nei jauniems, nei seniems. Taip ir vargsta.

Šie metai – jubiliejiniai: 600 metų nuo krikščionybės įvedimo

Lietuvoje. Didelis paminėjimas buvo Vosiūniuose ir Vidiskėse. Labai buvo gražu. Dalyvavo septyni kunigai. Taip pat minėjimai bus Tverėčiuje ir Mielagėnuose. Visur bus jubiliejiniai atleidimai. Prieš tuos atleidus – sausas pasninkas per dvi dienas (tik vanduo ir duona), kad Dievas duotų pasauliui taiką bei ramybę, kad žemėje viešpatautų ramybė, o ne karo siaubas. Vyresnio amžiaus žmonės žino ką reiškia karas. Tai pražuvimas. Aš ir tu, broliuk, gerai žinome ką jis mums davė. Sudegė mūsų sodyba, trejus metus basčiausi kaip kamininkas pas kitus ūkininkus, gyvenau visokiame vietoje, kol po 40 metų darsimūšiau savo gimtinę. N.N.

MOTINOS LAISKAS

Tai paskutinis Balio Gajausko motinos Adelės Kilčiauskienės laiškas sūnui. Jį Balys perskaitė tik 1987 m., kai žmona atvežė jį jo ištėrimo vietą Čiumikane (Gajauskas buvo ištremtas 1987 balandžio mėn.). Motina mirė 1984 m. rugpjūčio 8 d. Kaune. Tuomet Balui siųsto nuorašo lagerio cenzūra nepraleido.

BRANGUS SŪNAU,

Aš su tavimi kartu kovojau ir kentėjau. Tu buvai nevalges, alkanas ir aš buvau alkana; tau buvo šalta ir man buvo šalta. Tu buvai šmeižiamas laikraščiuose. Aš tą viską pergyvenau, ir mano širdis visais tavo kančiais ir vargais gyveno ir jautė tave. Vėžio po kalėjimus ir lagerius – ir mano širdis kartu ėjo su tavimi, kad tik tau būtų lengviau. Ir jeigu kiti bus būtų pasakę, kad savo gyvybę atiduot už tave ir tai mielai noru būčiau sutikus, kad tik tu būtum laisvas.

Dabar jau mano sveikata kasdien eina silpnyn ir jau aš tavęs nesulauksiu. Tai, brangus sūnau, jeigu kada tau bus galimybė sugrįžti į savo tėvynę, kurią aš jau ašaroju per tiek metų laisčiai tavęs belaukdama ir nesulaukusi turiu atsiskirti su šiuo pasauliu, ir jeigu sugrįžsi kada, ateik pas mane prie to smėlio kauburėlio, aplankyk mane ir aš visuomet tavęs lauksiu amžinybėje. Man būtų lengvesnis atsiskyrimas su šiuo pasauliu, jeigu aš tave matyčiau prieš savo akis mirdama. Bet ką darysi, kad Viešpats Aukščiausias man taip skyrė šiame pasaulyje kentėti: aš visuomet tavęs lauksiu per amžius.

Brangus sūnau, tavo motina (LIC)

KĄ MATĖ ARGENTINIEČIAI?

"Gimtasis kraštas" rašo ir Amerikos dorių prašo – taip sakė vienas tautietis, lankęsis okup. Lietuvoje. Netikėjau, bet kai paskaičiau "GK", pastebėjau, kad pranešimams reikės mokėti 30 dol. (oro paštu). Taip pat ten skelbiamas knygų sąrašas irgi doliariais. Argentinos lietuviams tai neįmanoma.

"Argentinos lietuvių balso" leidėjas Pr. Ozinskas, lankdamasis okup. Lietuvoje, pasiuntė avalynės gamintojus griovių kasti. Jonas Čikstas su dukra Aldona, pirmą kartą aplankęs savo tėviškę, pasidžiaugė jos pažanga. Aišku, jei komunistų tvarkos nepagirsi, daugiau tavęs neįsileis. Prieš savo gyvenimo pabaigą visi norėtume aplankyti gimtuosius savo laukus, giminių kapus. Be reikalo korespondentas mūsų Čikštą pavadino Šikštu.

Bičiulis, Argentina

Didieji sveikatos priešai

Penki pagrindiniai žudikai. Santrauka straipsnių, išspausdintų "U.S. News & World Report" 1987.VIII.17

Kiekvienais metais apie 1.5 milijono žmonių JAV miršta nuo širdies ligų, vėžio, apopleksijos (stroke), nelaimingų atsitikimų ir chroniškų plaučių ligų. Tvarkant savo įpročius ir veiksmus, galima tai dramatiškai pakeisti.

Širdies ligos. Daug viešosios sveikatos žinovų sako, kad reikia kreipti dėmesį į nuolatinius perspėjimus, sustabdyti rūkymą. Sužinoti savo cholesterolio kiekį ir jeigu yra per didelis – virš 200 suaugusiems, sumažinti jį dieta. Jeigu yra virš 240 ir dieta jo nesumažina, gydytojas gali prirašyti cholesterolį mažinančius vaistus. Jeigu kraujo spaudimas yra virš 140/90, sumažinti jį dieta, kurioje mažai riebalų ir druskos, arba vaistais.

Cholesterolį mažinanti dieta priklauso nuo riebalų ir cholesterolio apribojimo. Jo daug yra gyvulių kilmės maiste, nenugriebto pieno gaminiuose, kiaušinio trynyje ir mėsosje, kokoso ir palmių aliejuje. Galite pakeisti juos neprisotintais riebalais, kaip pvz. kukurūzų aliejumi. Dar geresni riebalai yra žemės riešutų ir alvyų.

Daug širdies specialistų pataria savo ligoniams pietų metu išgerti vyno stiklą, jeigu jie yra prie to pripratę.

Mankšta atitolina širdies ligas. Rekomenduojama bent 20 minučių ar daugiau mažiausiai tris kartus savaitėje.

Vėžys. Beveik 90% iš 965.000 vėžio atvejų, kurie bus nustatyti šiais metais, priklausys nuo žmogaus elgesio. Nuo 1980 m. JAV vėžio institutas investavo daugiau kaip 2 milijonus dolerių, studijai asmeninių įpročių ir aplinkos, kaip vėžio priežasčių. Ši studija tiksliai nurodo į rūkymą, saulės šviesą, pramoninę taršą ir dietą. Kaip vėžio sukėlėjus sveikatos žinovai vienbalsiai nurodė rūkymą ir saulės šviesą. Iš numatomų 483.000 mirčių nuo vėžio, kurios įvyks šiais metais, trečdalis bus dėl rūkymo. Iš numatomų šiais metais daugiau kaip 500.000 odos vėžio atvejų daugelis įvyks dėl saulės spindulių.

Norint apsaugoti nuo šio vėžio, reikia nesikaitinti nuo 10 v.r. iki 3 v.p.p., kai ultravioletiniai spinduliai yra stipriausi, ir vartoti gerą apsaugą nuo saulės spindulių.

Dėl pramoninės taršos gali būti nuo 4% iki 6% mirčių dėl vėžio. Tai galima sumažinti apribojus taršą ten, kur yra benzinas ir asbestas.

Ryšys su dieta yra silpnas. JAV vėžio institutas ir Amerikos vėžio sąjunga pateikia dietos nurodymus sumažinti vėžio riziką. Jie rekomenduoja sumažinti svorį ir riebalus nuo kasdieninių 40% kalorijų iki 30%. Vartoti angliavandenius ir maistą, turintį daug pluošto, pilnagrūdę duoną, vaisius ir daržoves. Įjungti maistą, kuriame yra daug A, C ir E vitaminų. Tamsiai žalios ir tamsiai geltonos daržovės turi daug karotino, vitamino A rūši. Citrininiuose

vaisiuose daug vitamino C. Pilnagrūdžiai javai, riešutai ir pupelės yra geri šaltiniai vitamino E. Daržovės, kaip kopūstai, brieseliniai kopūstai, kalioropė ir žiedinis kopūstas, atrodo, mažina vėžio riziką.

Epidemiologas dr. W. Willett praneša, kad krūtų vėžys pas moteris, jaunesnes kaip 55 metų, padidėja 2.5 karto daugiau toms, kurios išgeria nuo trijų iki devynių stiklėlių alkoholinių gėrimų į savaitę.

Vėžio institutas ir Amerikos vėžio sąjunga rekomenduoja periodinius tikrinimus kai kurioms vėžio rūšims. Storosios ir tiesiosios žarnos patikrinimas turėtų būti atliekamas kasmet po 40 metų. Išmatų kraujo tikrinimas kasmet po 50 metų. Ir proktosigmoidoskopija kas trejus ar penkerius metus po 50 metų.

Moterims rekomenduojamas krūtų tikrinimas kaklo vėžiui nustatyti. Jei du vienas po kito tikrinimai nerado vėžio, tada tikrinti vieną kartą per trejus metus. Moterys 20 metų ir vyresnės turėtų tikrinti krūtis kas mėnesį. Tarp 20 ir 40 metų gydytojas turėtų patikrinti krūtis kas trejus metus ir po to kasmet. Moterys turėtų atlikti savo pirmąją mamografiją tarp 35 ir 38 metų, po to – kas dvejus metus tarp 40 ir 49 metų, o vėliau kasmet.

Apopleksija. Kasmet ją patiria apie 400.000 amerikiečių. Apopleksijoje kraujas nustoja tekėti į smegenų dalį. Širdies priepuoliai ir apopleksija turi daug tų pačių rizikos veiksnių – aukštą kraujo spaudimą, senėjimą, cukraligę, didelį alkoholio vartojimą ir rūkymą.

Sumažinimas aukšto kraujo spaudimo gali pats sumažinti riziką. Pirmiausia reikia žinoti savo kraujo spaudimą. Amerikos širdies sąjunga rekomenduoja suaugusiems tikrinti kas puse metų. Suaugusių aukštas kraujo spaudimas būna, kai yra aukštesnis kaip 140 ir 90 arba mediciniškai – 140/90. (Pirmasis numeris rodo širdies stumiamąjį spaudimą; antrasis yra spaudimas induose, širdies plakimo poilsio metu).

Apopleksija yra pagydoma. Vien tikta dieta dažnai sumažina nedidelį kraujo spaudimą, mažinant svorį, prisotintų riebalų, cholesterolio ir druskos kiekį. Tai padeda maždaug pusei ligonių, sergančių aukštu kraujo spaudimu. Sunkesniais atvejais, kai dieta neveikia, prirašomi vais-

tai. Gali užtrukti kiek laiko, kol gydytojas nustato geriausių vaistų kombinaciją, bet tie vaistai yra veiksmingi.

Aukštas kraujo spaudimas sukelia maždaug pusę visų apopleksijų, bet dar yra kiti veiksniai, kurių galima išvengti. Ph. Wolfo Bostono universitete atlikta studija rodo, kad rūkantieji turi 20-60% didesnę polinkį į apopleksiją. Taip pat didina tą polinkį per burną imami vaistai nuo pastojimo moterų, turinčių per 35 metus, ypač tų, kurios rūko. Taip pat didelis alkoholio vartojimas turi ryšį su apopleksija.

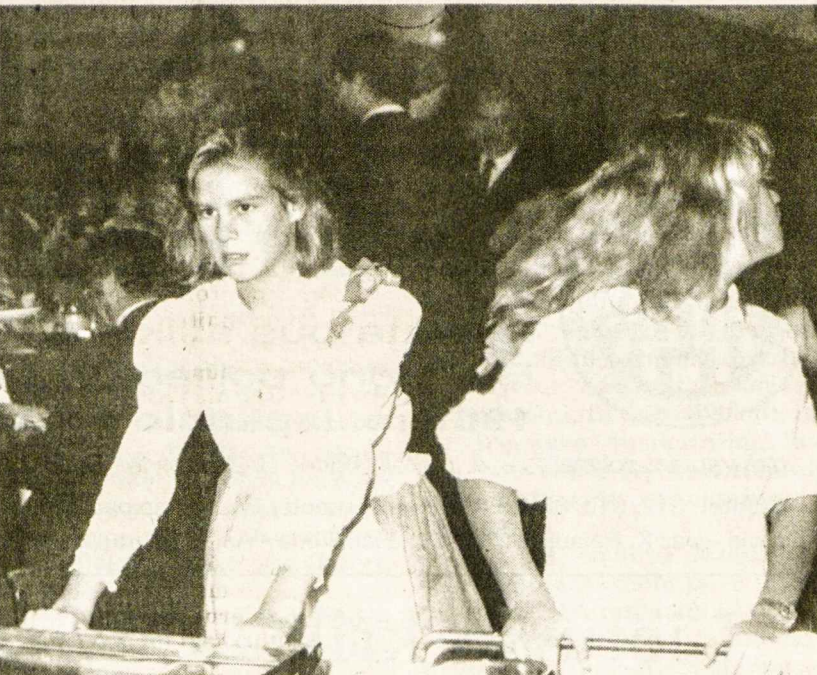
Jūsų kūnas gali perspėti apie artėjančią apopleksiją. Maždaug prieš pusę visų apopleksijų įvyksta mini-apopleksijos, vadinamos TIA (transiensi ischemic attack). Jeigu pastebėjote staigų sąnarių sustingimą, silpnumą, sunkumą kalbėti, dalinį kurtumą ar akumą, tučtuojau reikia įieškoti medicinos pagalbos.

Nelaimingi atsitikimai. Nuostabu, kad šiuo metu yra atliekama tik viena studija apie senyvyje asmenų kritimus ir kaip apsisaugoti nuo jų. 1989 m. bus žinomi rezultatai. Kiekvienais metais apie 200.000 senyvyje amerikiečių patiria slau-nies lūžį. Iš tų asmenų apie 40.000 miršta per 6 mėnesius, o kiti 40.000 reikalingi slaugos visą amžių. Valstybinė saugumo taryba pataria: jeigu esate senyvas žmogus arba blogos sveikatos, nelipkite laiptais; galite apsaugoti ir kristi. Jeigu turite išeiti laukan, kai yra slidu, neikite vienas. Kai krentate, nekriskite kaip medis, bandykite sulenkti kelius.

Lengviausias būdas išlikti gyvam nelaiminguose atsitikimuose – prisirišti automobilio diržu. JAV per metus įvyksta 92.000 nelaimingų atsitikimų, pasibaigusių mirtimi. Daugiau kaip pusė jų būna dėl automobilių nelaimių. Automobilio diržas nuo 50% iki 65% atveju apsaugo žmones ir gali išgelbėti nuo 12.000 iki 15.000 asmenų.

Plaučių ligos. Jeigu nerūkote, neatrodo, kad susirgsite bronchitu ar emfizema. JAV viešosios sveikatos įstaigos vyriausias medicinos pareigūnas (surgeon general) Kopp apskaičiavo, kad rūkymas sukelia nuo 80% iki 90% chroniškų plaučių ligų. Nuo 1970 iki 1985 m., valdžios statistikos duomenimis, bronchitas ir emfizema padidėjo 75%.

Paruošė J. Str.

Kai kiti vaišinasi, mes patarnaujame. Iš kairės: VILIJĄ DOBILAITĖ, DAINĄ BATŪRAITĖ Anapilio salėje vieno pokylio metu

Devenių kultūros fondo leidiniai

1. *Jūratė Statkutė de Rosales*, BALTŲ KALBOS BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALYJE, \$15.00, JAV
2. *Motiejus Karaša*, GYVENIMO SŪKURIUOSE, \$15.00, JAV
3. *Jokūbas Dagys*, SCULPTURES (meno albumas), \$35.00, JAV
4. *J. Andrius*, LIETUVOS ŽEMĖLAPIS, \$6.65, JAV

Užsakymus siųsti: Devenių kultūrinis fondas, P.O. Box 10782, St. Petersburg, FL 33733, USA.

Advokatė

JOANA E. KURAS, LL.B.

kartu su advokatu Petru Šimonėliu perėmė a.a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St.W., Suite 200 prie Windermere Ave., Toronto, Ontario M6S 2S4

Telefonas (416) 763-3362

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500 Telefonai:

Bloor ir Jane gatvių kampas įstaigos (416) 762-7393

Toronto, Ontario M6S 4W3 namų 233-0303

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B.

kartu su advokate Joana Kuraite perėmė a.a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St.W., Suite 200 Telefonai:

prie Windermere Ave. įstaigos (416) 763-3362

Toronto, Ontario M6S 2S4 namų 621-2136

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.

Telefonas (416) 864-2734

- Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investicijų srityje
- Aukso kasyklų analizuotojas
- Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"
- Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph)

Norkus

namų pirkimo ir
pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba

Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

DRAUDA

"ALL THE
CHOICE IN THE
WORLD"

**MASKELL INSURANCE
BROKERS LTD.** (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

DRESHER

INSURANCE &
REAL ESTATE BROKERS

233-3334 – 231-2661 – 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.

Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!

V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

Lilija Pacevičienė – tel.(416) 846-7301, namų (519)853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

(416) 533-1121

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7

Telefonas: 625-0707 Savininkas – Tom Thompson

"IBM-COMPATIBLE" mikro-kompiuteriai

namų, įstaigų, prekybos ir mokslo reikálams

- Turime pasirinkimą XT,286,386 modelių
- Prieinamos kainos / patikimi gaminiai
- Taisymo ir techniškai patarnavimai
- Lietuvis savininkas

"REAL TECHNOLOGIES"

Tel. (416) 290-2583
Mississauga

1987 metų EKSKURSIJOS Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS

Rugsėjo 30 — spalio 16 10 dienų Vilniuje.

Sudaromi iškvietai ir vizos pavieniui važiuojantiems.

Kelionės dokumentai sutvarkomi pavieniui ir grupėms į visus pasaulio kraštus. Dėl smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu.

V. BAČĖNAS

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1

Visais kelionių
reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. (416) 593-0600

DĖKOJAME

Mūsų kunigystės sukakčių šventė 1987 metų rugsėjo 27 dieną praėjo pakilioje nuotaikoje rengėjų komiteto dėka, kurio branduolį sudarė KLK kultūros draugijos „Žiburiai“ ir Lietuvos kankinių parapijos tarybos darbuotojai. Jie savo įnašu bei darbu įgalino minėtos šventės surengimą Anapilyje. Jums tad pirmoje eilėje ir reiškiamė nuoširdžią padėką.

Tariame nuoširdų aciu vyskupui P. Baltakiui, OFM, specialiai atvykusiam į tą šventę, dalyvavusiems kunigams, socialistams, Lietuvos kankinių parapijos chorui, šventės puošėjoms, fotografams ir filmuotojams.

Gilią padėką reiškiamė savo giminėms, artimiesiems, sveikintojams žodžiu bei raštu, dosniems aukotojams, dovanų įteikėjams, darbo tarnybai, šeiminiškams ir visiems, ku nors prisidėjusiems prie šventės iškilnių.

Tautiečių maldos, linkėjimai ir gausių jų dalyvavimas šventėje yra moralinė parama bei paskata plūstantiems Dievo ir tautos keliuose.

Kun. J. Staškus

Kun. Pr. Gaida

VISUS KVIEČIAME Į

KAUKIŲ BALIŲ ir KONCERTŲ VAIKAMS

spalio 25, sekmadienį, 2 val. po pietų, didžiojoje Prisikėlimo parapijos salėje.

PROGRAMOJE: „Sutartinės“ dainos, kaukių paradas, vaikams koncertas su dainomis, žaidimais, lėlių teatru ir mažą dovanėlę vaikučiams.

VAIKŲ MIŠIOS tą dieną — 12.30 v.p.p. Prisikėlimo šventovėje. Pietums nuo 1 v. kavinėje bus galima pirkti cepelinų ir gėrimų.

Paradas — 1.45 v.p.p., koncertas — 2 v.p.p.

KAINA: \$3 suaugusiam, \$2 vaikui, nemokamai vaikams žemiau 2 metų amžiaus.

Rengia Prisikėlimo parapijos jaunų šeimų sekcija

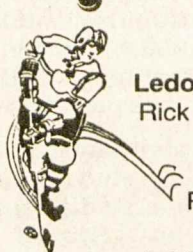
Toronto lietuvių sporto klubas „Jungtis“ kviečia visus į

LEDO RITULIO - KĖGLIAVIMO

SUSIPAŽINIMO ŽAIDYNES ir

KAUKIŲ BALIŲ

1987 m. spalio 31, šeštadienį

Ledo ritulio reikalu skambinti: Rick Drescher (namu) 233-8788, (darbo) 233-3334 arba: Rimas Kuliavas 766-2996. Registruotis iki spalio 23 d.

Kėglavimo reikalu skambinti: Mykolas Jaglowitz 622-9919 arba: Audra Danaitytė (namu) 626-8944, (darbo) 252-4659. Registruotis iki spalio 23 d.

KAUKIŲ BALIUS

Toronto Lietuvių namuose (1573 Bloor St. W.) 8 valandą vakaro. Įėjimas — \$5.00. Bilietus įsigyti iš anksto. Žaidynių ir kaukių premijos bus įteiktos šokių metu. Rengėjai

Š.m. lapkričio 7, šeštadienį, rengia savo veiklos Toronto Lietuvių namai, (1573 Bloor Street West) 35-mečio iškilmingą

BALIŲ-KONCERTŲ

Programą atliks Los Angeles vyrų kvartetas su akompaniature R. Apeikyte.

Vakariene ruošia B. Stanulienė ir V. Birštonas. Šokiams gros „Les and the Music Masters“.

Veiks baras.

Salė atidaroma 6 v.v. Koncerto pradžia — 6.30 v.v.

Bilietas, įskaitant vakarienę su vynu, 15 dol. Platina darbo valandomis Lietuvių namai tel. 532-3311 ir bet kurio laiku — V. Kulnys — 769-1266, A. Jucienė — 766-5996, A. Sukauskas — 244-2790. Visus kviečia dalyvauti — Toronto Lietuvių namai ir LN visuomeninės veiklos komitetas

Kviečiame visus į „ANTRO KAIMO“ iš Čikagos

spektaklį

lapkričio 8, sekmadienį, 4 valandą po pietų, didžiojoje Prisikėlimo parapijos salėje.

Humoristinio pobūdžio dviejų valandų programa su vakariene.

Veiks baras. Kaina — \$15 asmeniui. Sėdima prie numeruotų stalų.

Bilietus įsigyti parapijoje po Mišių arba vakarais skambinant Nijolei Simonavičienei tel. 239-7226.

Rengia — Prisikėlimo parapijos jaunų šeimų sekcija

„Kryžių ir Rūpintojėlių Lietuva“

kantata bus atlikta 150 asmenų choro

Ryersono politechnikos instituto salėje

1987 m. lapkričio 14, šeštadienį, 7 v.v.,

dalyvaujant solistams — A. Pakalniškyte, S. Žiemelyte, R. Strimaitiui, V. Verikaitiui ir orkestrui.

Bilietai: \$12, \$10, \$8, \$5. Gaunami Toronto: Prisikėlimo parapijoje — pas B. Genčių (532-8531), Anapilyje — pas K. Pajaujį (621-5468), Hamiltone — Aušros Vartų parapijoje pas E. Gudinskienę (547-1967).

Lietuvos krikščionybės iškilmių BAIGMINIS POKYLIS

lapkričio 15, sekmadienį, 5 v.p.p., Anapilio salėje.

Pagrindinis kalbėtojas — neseniai iš Sibiro lagerių paleistas prof. Vytautas Skuodis.

Bilietai — \$15 asmeniui (pilna vakariene). Gaunami pas aukščia minėtus asmenis. Vietų skaičius ribotas.

Įsigykime bilietus iš anksto!

LKS komitetas Kanadoje

ronto, Mississaugos, Hamiltono ir Londono chorų, kantatą ir muz. J. Govėdo giesmę „600 metų“ jau yra išmokę. Bendra visų chorų ir solistų repeticija bus lapkričio 6, penktadienį, 7 v.v., dalyvaujant abiem kompozitoriams — A. Stankevičiui ir J. Govėdai. Generalinė repeticija — lapkričio 13, penktadienį, 7.30 v.v., Ryersono salėje. Pažymėtina, kad koncerte Toronto krikščionybės iškilmių komitetas bus atlikta ir specialiai šiai sukakčiai A. Stankevičiaus sukurta simfonetė. Įvadinį žodį į kantatą tars jos libreto autorius dr. H. Nagys.

Lapkričio 15, sekmadienį, per lietuvių pamaldas Toronto katalikų katedroje 2 v.p.p. giedos Prisikėlimo parapijos bei „Volungės“ chorai ir vaikų chorai. Jų repeticija — spalio 30, penktadienį, 7 v.v., Prisikėlimo salėje.

Baigminis pokylis įvyks Anapilio salėje lapkričio 15, sekmadienį, 7.30 v.v., Ryersono salėje. Pažymėtina, kad koncerte Toronto krikščionybės iškilmių komitetas bus atlikta ir specialiai šiai sukakčiai A. Stankevičiaus sukurta simfonetė. Įvadinį žodį į kantatą tars jos libreto autorius dr. H. Nagys.

N. Pr. Marijos seserų ir jų rėmėjų Toronto metinė vakariene įvyks š. m. lapkričio 22, sekmadienį, 5 v.p.p., Prisikėlimo parapijos salėje.

„The Toronto Sun“ 1987.X.16 stambia antrašte paskelbė filmų aktorės Rūtos Lee-Kilmonytės laimėjimą — išleidimą iš sovietų okupuotos Lietuvos jos pusseserės Marytės Kašėkaitės, kuri spalio 14 d. atvyko Amerikon ir apsigyveno pas aktorę Los Angeles mieste. Dabar ji mokosi anglų kalbos. Spaudai pareiškė, esą Sov. Sąjungoje žmonės mažiau juokiasi, yra atsargesni.

MONTREAL

KLB Montrealio apylinkės valdyba rugsėjo 29 d. posėdyje VII-o Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso vyriausio lėšų teikimo komitetui Kanadoje paskyrė \$600, „Juodojo kaspino“ dienos komitetui — \$50.

Dr. Henrikas Nagys sutiko vadovauti švietimo komisijai.

Aušros Vartų Šv. Onos draugija paminėjo savo tradicinę Padėkos šventę spalio 4 d. AV šventovėje buvo pamaldas prie altoriaus buvo išstatyta pintinė rudens gėrybių. Po 11 v. Mišių salėje įvyko pietūs, kuriems vadovavo Stasė Remeikienė. Sol. Antanas Keblys, akompanuojant muz. M. Roch, padainavo keletą dainų. Klebonui kun. Juozui Aranauskui palaiminus valgius, visi svečiai buvo pavašinti skaniais paruoštais pietumis. Rengėjų

loterija daliai svečių atnešė laimę.

Spalio mėnuo skiriamas Dievo Motinos garbei. Seselių koplyčioje kiekvieną dieną kalbamas Rožinis 6.30 v. vakaro. Visi kviečiami prisidėti savo malda.

Tania Rindinienė ir Albinas Artickonis susituokė Toronte.

Danos (Klisevičiūtės) ir Antonio Arrudo sūnelis pakrikštytas Justin-George vardais.

A. a. Kostas Mikėnas mirė rugsėjo 20 d. Palaidotas iš Šv. Kazimiero šventovės rugsėjo 24 d. Liko žmona ir kiti artimieji.

A. a. Kazimieras (Charlis) Ambrazas, ilgametis Šv. Kazimiero parapijos choro pirmininkas, mirė rugsėjo 24 d. Palaidotas iš Šv. Kazimiero šventovės rugsėjo 29 d. Notre Dame des Neiges kapinėse. Liūdi žmona ir kiti giminės B.S.

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 PETRAS ADAMONIS
Res.: 256-5355 C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapija

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — virš \$23,000,000 REZERVAS — virš \$750,000.

MOKA UŽ:

Certifikatus	9 1/2 %	Taupymo — special.	5 1/2 %
Term. indėlius		Taupymo — su gyv. dr.	5 1/4 %
1 metų	8 1/2 %	Taupymo — kasdienines	5 %
180 d. - 364 d.	7 1/4 %	Einamos sąsk.	4 1/2 %
120 d. - 179 d.	7 1/2 %	RRIF — RRSP — term.	9 1/4 %
60 d. - 119 d.	7 1/4 %	RRIF — RRSP — taup.	6 1/2 %
30 d. - 59 d.	7 %		

IMA UŽ:

Neklin. turto nuo 11%, asmenines — nuo 11%

Informacija apie naujausias palūkanas „Lite“

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	Rosemont	Šv. Kazimiero par.
Pirm., antr., treč.	9.00-3.00	—	—
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	4.00-8.00	—
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00	—
Sekmadniais	10.30-12.30	—	10.30-12.30

TORONTO

Lietuvos krikščionybės sukaiktis komitetas Kanadoje nuoširdžiai dėkoja už aukas: Toronto lietuvių kredito kooperatyvui „Parama“ už \$1000, Hamiltono „Talkai“ — už \$500, dr. J. M. Uleckams — už papildomus \$200, M. Gegužiui — už \$20. Komitetas yra supilnavęs visą eilę renginių, kurių dalis jau įvykdyta, kita — pagrindinė dalis įvyks Toronte š. m. lapkričio 14 ir 15 d.d. Visai tai programai reikia daug lėšų. Įėjimo bilietai į sukaiktis renginius yra pigūs, kad visiems būtų prieinami. Jie toli gražu nepadengia būtinų išlaidų. Todėl galintieji yra prašomi paremti minėtos sukaiktis renginius savo aukomis. Paaukoje \$500 mecenatai gaus du nemokamus bilietus į koncertą ir pokylį, paaukoje \$100 — vieną bilietą. Aukoti prašoma per parapijas, išduodančias mokesčių atskaitų kvitus, arba savo aukas siųsti komiteto finansų komisijos pirm. V. Taseckui (3221 Tre-lawn Circle, Mississauga, Ont. L5N 5G7). Inf.

Kun. P. Azubalo stipendijų fondo valdyba posėdyje š. m. spalio 15 d. pirmininkės dr. A. Kazlauskienės ir nario dr. S. Kazlausko rezidencijoje Oakvillės mieste. Iki šiol fonde yra sutelkta \$21,763.20. Ši suma palengva didėja, o iš jos palūkanų skiriamos stipendijos aukštųjų mokyklų studentams, studijuojantiems lituanistiniais kura jai artimus mokslus ir dalyvaujantiems lietuviškoje veikloje. Gimnazijų moksleiviams šis fondas dar negali skirti paramos dėl per mažų savo pajamų. Šių metų stipendija \$750 paskirta torontiečiui Linui Balaišiui. Per septynerius metus išmokėta visai eilei stipendininkų: 1981 m. — \$1,500, 1982 m. — \$1,750, 1983 m. — \$1,500, 1984 m. — \$1,200, 1985 m. — \$2,000, 1986 m. — \$1000, 1987 m. — \$750. Kai fondas paaugs, galės skirti daugiau stipendijų iš gaunamų palūkanų. Tautiečiai prašomi skirti aukas šiam fondui įvairiomis progomis ir jas įteikti pirm. dr.

A. Kazlauskienė (128 Dunn St., Oakville, Ont. L6J 3E2) arba išd. V. Dauginiui (1613 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6). Fondo pirmininkės telefonas (namų): 845-8218.

Bronė ir Jonas Lukoševičiai iš Montrealio kun. Pr. Gaidos kunigystės 50 metų sukaiktis proga paaukojo „Tėviškės žiburiams“ \$70.

A. a. Marijos Normantienės atminimui, užjausdami dukrą Mariją Vaserienę su šeima, Halina ir Vladas Gumauskai paaukojo „Tėviškės žiburiams“ \$20.

Dr. Bronius Mikonis iš JAV, ilgametis „TŽ“ skaitytojas bei rėmėjas, lydimas savo giminaitės P. Micevičienės, gyvenančios Mississaugoje, aplankė „Tėviškės žiburius“ ir paliko auką jiems paremti.

Toronto miesto parkų ir atgaivos komitetas samdo kvalifikuotus plaukyklų budėtojus (lifeguards) ir plaukymo instruktorius. Kandidatai turi būti ne jaunesni kaip 16 metų. Valandinis atlyginimas: budėtojams su bronzos kryžiumi — \$5.98, budėtojams su NLS — \$6.67, plaukymo instruktoriams — \$7.49. Prašymų blankai gaunami: City of Toronto Department of Parks and Recreation, tel. 392-7838.

NERŪKANTI PENSININKĖ jiesko buto. Skambinti tel. 534-5752 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimą, vonių, tualetų ir prausių įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

TIKRAS BIČIŲ MEDUS parduodamas Anapilio knygyne ir Prisikėlimo parapijos kieme sekmadieniais po pamaldų. Taip pat galima gauti pas bitininką Joną Norkų Hamiltone tel. 389-8179.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.